

BORGESTAD ASA

ÅRSRAPPORT 2017

INNHOOLD

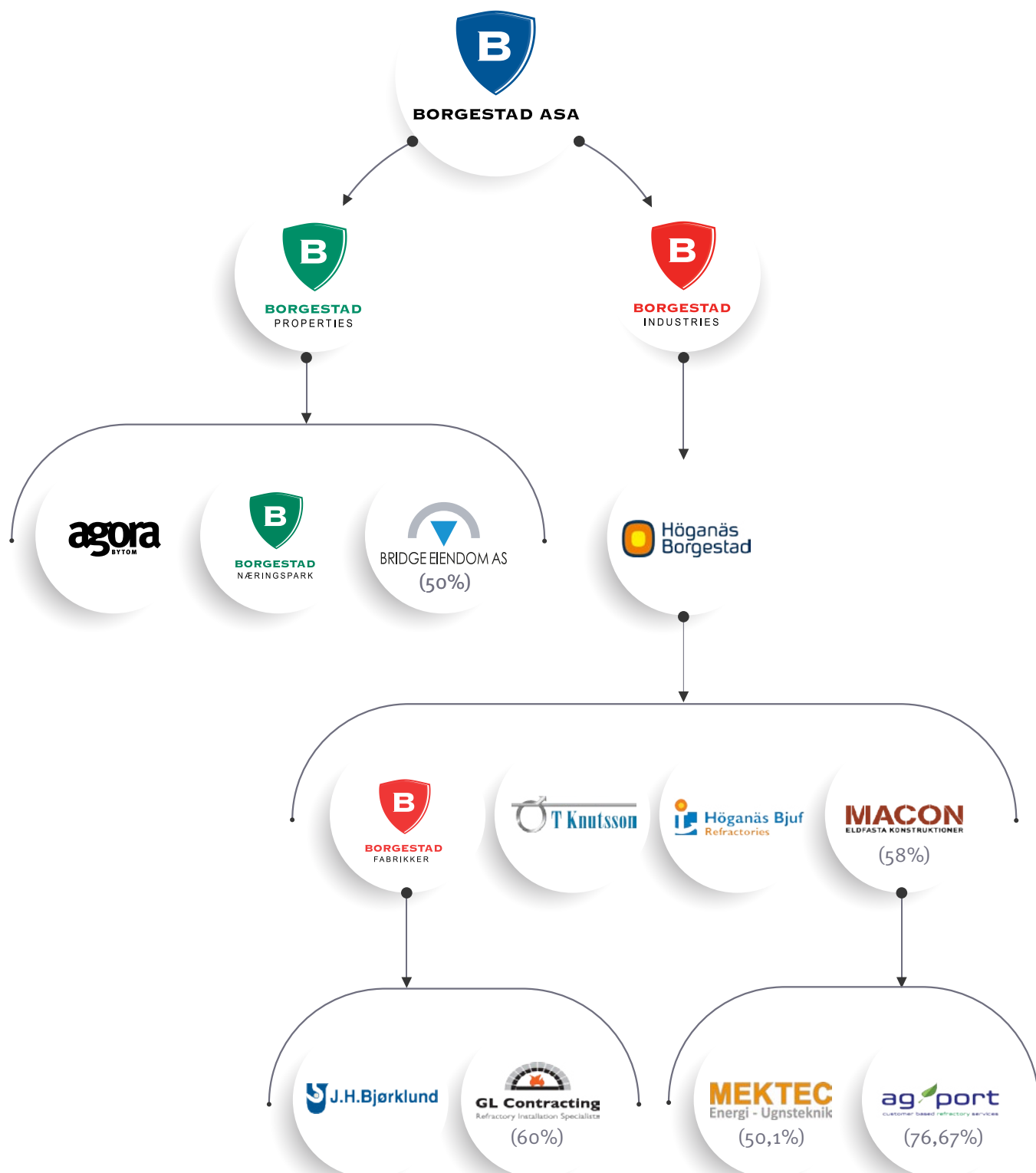
Hovedpunkter	4		
Konsernets struktur	5	Note 1	Generell informasjon 29
		Note 2	Sammendrag av vesentlige regnskapsprinsipper 29
Nøkkeltall	6	Note 3	Vesentlige hendelser i 2016 og hendelser etter balansedagen 36
Styret og ledelsen	7	Note 4	Segmentrapportering 36
CEO har ordet	8	Note 5	Rentebærende lån, garantiforpliktelser og pantestillelser 39
Segment Eiendom	10	Note 6	Bankinnskudd og likviditet 40
		Note 7	Datterselskaper og nærstående parter 41
		Note 8	Skattekostnad 42
Segment Ildfast	12	Note 9	Pensjoner 43
		Note 10	Finansielle derivater og risikostyring 44
Segment Øvrige	14	Note 11	Varige driftsmidler, immaterielle eiendeler og investeringseiendommer 49
Eierstyring og selskapsledelse	15	Note 12	Goodwill 51
		Note 13	Investeringer i tilknyttede selskap 52
Årsberetning	18	Note 14	Godtgjørelser 54
		Note 15	Spesifikasjoner 56
Årsregnskap konsern:		Note 16	Aksjer 56
- Resultatregnskap	23	Note 17	Resultat per aksje 57
- Oppstilling over totalresultat	23	Note 18	Utbytte 58
- Balanse	24	Note 19	Informasjon om aksjekapital og egne aksjer 58
- Kontantstrømoppstilling	26	Note 20	Varebeholdning 59
- Oppstilling over endringer i egenkapital	27	Note 21	Garantiforpliktelser 59
- Noter	28	Note 22	Betingede forpliktelser og andre forpliktelser 59
Årsregnskap morselskap:			
- Resultatregnskap	61		
- Balanse	62		
- Kontantstrømoppstilling	64		
- Noter	65	Note 1	Regnskapsprinsipper 66
		Note 2	Bankinnskudd og likviditet 67
Erklæring	77	Note 3	Andre administrasjonskostnader 67
		Note 4	Markedsbaserte finansielle omløpsmidler 68
Revisors beretning	78	Note 5	Aksjer i datterselskap 68
		Note 6	Varige driftsmidler 68
Fra vår historie	82	Note 7	Mellomværende med konsernselskaper 69
		Note 8	Pensjoner 69
		Note 9	Skatt 70
		Note 10	Egenkapital 71
		Note 11	Lønnskostnader, antall årsverk, godtgjørelser m.m. 73
		Note 12	Pantestillelser/låneforhold 75
		Note 13	Tilknyttede selskaper 75
		Note 14	Finansiell markedsrisiko 76
		Note 15	Hendelser etter balansedagen 76

HOVEDPUNKTER 2017

- Ordinært resultat før skatt ble i 2017 MNOK 28,7 mot minus MNOK 14,1 i 2016.
- EBITDA for konsernet økte i 2017 fra MNOK 43,5 i 2016 til MNOK 61,8 i 2017.
- EBITDA for segment Ildfast økte fra MNOK 20,1 i 2016 til MNOK 37,0 i 2017.
- Hanna Landell tiltrådte i mai 2017 som den første kvinnelig CEO i Höganäs Bjuf AB.
- Borgestad ASA solgte i første kvartal aksjene i Grenland Arena AS. Gevinst for konsernet ble MNOK 36,0.
- Segment eiendom har gjennom hele 2017 hatt en positiv utvikling, og har økt EBITDA fra MNOK 31,1 til MNOK 34,2.
- Omsetningen i Agora Bytom økte med 9,5 prosent i 2017. Det er nå 119 butikker i senteret.

KONSERNETS STRUKTUR

NØKKELTALL

Beløp i NOK 1 000		2017	2016	2015
Resultatregnskap				
Omsetning		792 865	781 052	747 262
Driftsresultat før avskrivninger (EBITDA)		61 754	43 469	53 192
Ordinære avskrivninger		26 161	25 025	26 298
Driftsresultat (EBIT)		35 593	18 443	26 894
Netto finansielle poster		-6 875	-32 504	-42 711
Herav agio/disagio		-603	-1 129	547
Resultat før skattekostnad		28 718	-14 060	-15 816
Resultat etter skattekostnad		23 408	-51 829	-17 461
Balanse				
Anleggsmidler		1 224 726	1 189 741	1 237 894
Omløpsmidler		419 494	366 847	381 184
Sum eiendeler		1 644 221	1 556 589	1 619 078
Bokført egenkapital		446 452	397 523	484 919
Langsiktig gjeld		552 820	842 836	366 322
Kortsiktig gjeld		644 949	316 229	767 835
Sum gjeld og egenkapital		1 644 221	1 556 589	1 619 078
Lønnsomhet				
Avkastning på egenkapital ¹⁾	%	6,7	-2,9	-3,4
Avkastning på totalkapital ²⁾	%	4,6	2,1	1,8
Likviditet				
Kontantstrøm	NOK 1 000	11 010	-33 223	-34 068
Likviditetsgrad ³⁾	%	67	116	50
Finansielle forhold				
Aksjekapital 31.12	NOK 1 000	33 933	33 933	33 933
Gjennomsnittlig antall aksjer	1 000	3 376	3 372	3 372
Egenkapitalandel ⁴⁾	%	27,2	25,5	30,0
Pris/Bok		0,4	0,5	0,4
Bankinnskudd og verdipapirer ⁵⁾	NOK 1 000	128 292	92 592	120 719
Rentebærende gjeld	NOK 1 000	967 822	942 098	952 286
Nøkkeltall per aksje				
Fortjeneste ⁶⁾	NOK	3,74	-18,03	-7,27
Kontantstrøm ⁷⁾	NOK	3,26	-9,85	-10,10
Utbytte	NOK	0,00	0,00	0,00

¹⁾ Resultat før skattekostnad, minus betalbar skatt, minus urealisert agio, i prosent av gjennomsnittlig egenkapital.

²⁾ Resultat før skatt pluss rentekostnader i prosent av gjennomsnittlig totalkapital.

³⁾ Omløpsmidler i prosent av kortsiktig gjeld.

⁴⁾ Bokført egenkapital inkludert minoritetsinteresser i prosent av totalkapital.

⁵⁾ Bank samt kortsiktige finansielle investeringer.

⁶⁾ Nettoresultat dividert på gjennomsnittlig antall aksjer.

⁷⁾ Kontantstrøm dividert på gjennomsnittlig antall aksjer.

STYRET OG LEDELSEN I BORGESTAD ASA

Bertel O. Steen, Styreleder

Steen har vært styremedlem i periodene 1997–2000 og 2002–2004. I 2004 ble han valgt til styreleder. Steen er utdannet advokat med møterett for Høyesterett samt innehar en mastergrad i Business Administration fra University of Aston. Steen er styremedlem i en rekke selskaper innen handel, eiendom, industri og shipping. Steen ble i 2017 valgt for to nye år. Steen eier/kontrollerer 303.316 aksjer (8,9%) i Borgestad ASA.

Gudmund Bratrud, Styremedlem

Bratrud ble valgt til styremedlem i 1997. Han er utdannet siviløkonom og innehar også høyere revisoreksamen. Bratrud har mangeårig erfaring som statsautorisert revisor og investor, og er styreleder i flere investeringsselskaper. Han driver i dag kun investeringsvirksomhet og styrearbeid. Bratrud ble i 2017 valgt for to nye år. Bratrud eier/kontrollerer 754.571 aksjer (22,2%) i Borgestad ASA.

Mona Møller, Styremedlem

Mona Møller ble i 2017 valgt til styremedlem for to år. Hun er utdannet sivilingeniør fra Norges Tekniske Høgskole og har en doktorgrad fra Universitetet i Oslo. Møller er daglig leder i Axial Vita AS. Da Borgestad Industries ASA var børsnotert fra 2008 til 2013 var hun styremedlem i selskapet. Møller har sittet i flere styrer og har vært medlem av komiteer i Norges Forskningsråd. Nærstående av Mona Møller kontrollerer 207.771 aksjer (6,1%) i Borgestad ASA.

Jacob Møller, Varamedlem

Jacob Møller har sittet i styret siden 2009. Han er utdannet jurist fra Universitetet i Oslo og har en Master in Law fra University of Cambridge. Møller har bakgrunn som advokat i BA-HR og er leder av Schibsteds oppkjøpsavdeling. Møller ble i 2017 valgt til varamedlem for ett år. Møller eier ingen aksjer i Borgestad ASA.

Christen Knudsen, CEO

Knudsen er fjerde generasjon etter grunnleggeren av Borgestad ASA. Han er utdannet siviløkonom fra NHH og er administrerende direktør i Borgestad ASA samt styreleder i Borgestad Industries AS. Knudsen har arbeidet i sentrale posisjoner i konsernet siden 1990. Knudsen er hovedaksjonær i Borgestad ASA og eier/kontrollerer 1.078.110 aksjer (31,8%).

Pål Feen Larsen, CFO/COO

Feen Larsen har en mastergrad i regnskap og revisjon ved Handelshøyskolen BI og er statsautorisert revisor. Han har erfaring fra revisjon og rådgivning fra flere børsnoterte foretak og andre internasjonale konsern. I 2013 ble Feen Larsen ansatt som konsernregnskapssjef. Han overtok i 2015 stillingen som CFO i Borgestad, og ble fra 1. juli 2016 også utnevnt til COO for konsernet. Feen Larsen eier 9.654 aksjer (0,3%) i Borgestad ASA.

Niclas Sjöberg, CEO Borgestad Industries

Sjöberg overtok som CEO i Borgestad Industries den 1. september 2016. Han har mer enn 20 års erfaring i den ildfaste bransjen og er grunnlegger og administrerende direktør i installasjons selskapet Macon AB. I 2011 ervervet Borgestad Industries aksjemajoriteten i selskapet, og Sjöberg har siden ervervelsen vært med i ledergruppen til Borgestad Industries. Sjöberg eier 6.475 aksjer (0,2%) i Borgestad ASA.

CEO HAR ORDET

– UTVIKLINGEN I POLEN OG BYTOM

” Vi ser at antall besøkende er høyt og stabilt, og at «handlekurven» øker raskt i takt med økende kjøpekraft. ”

2017 var et fremgangsrikt år for både polsk økonomi, og kjøpesenteret Agora Bytom.

I skyggen av politisk støy har den polske økonomien hatt en positiv utvikling i 2017. Rentene er lave og et boliglån for en polakk er på et historisk lavt nivå. Veksten i BNP ved utgangen av Q3 2017 var 4,7 prosent og utsiktene fremover i 2018 tilsier en tilsvarende positiv utvikling. Inflasjonen lå på 2,1 prosent og er svakt stigende, mens arbeidsledigheten er på 6,8 prosent hvilket er et historisk lavt nivå. Reallønnen øker og en lønnsøkning på rundt 8 prosent årlig er i øyeblikket ikke uvanlig. Stadig flere erfarne arbeidere vender hjem til Polen. I tillegg har den nye regjeringen innført barnetrygd på PLN 500 per måned og minstelønnen er økt kraftig de siste to årene. Dette kommer særlig innbyggerne i en fattig by som Bytom til gode. I Bytom hvor månedslønnen er lav, utgjør barnetrygden ofte mellom 15 og 20 prosent av en gjennomsnittlig månedslønn, mens i Warszawa der gjennomsnittslønnen er betydelig høyere, utgjør barnetrygden ofte maks 10 prosent av gjennomsnitts-

lønnen. I tillegg er konsumentenes tillit til økonomien god.

Som følge av avvikling av kull og stålindustrien i årene etter 1995 er Bytom en fattig by i Polen. Utviklingen de siste årene har imidlertid tatt seg opp som følge av sterk vekst i området og betydelig tilførsel av EU-midler. Dette vises ved at antall fødsler igjen øker og sosiale overføringer som barnetrygd, og økning i minstelønn, betyr mye mer for kjøpekraften i Bytom enn i landets rike byer, samt at fallende arbeidsledighet og lønnsøkning bidrar en positiv utvikling i byen.

Denne utviklingen påvirker omsetningen i Agora Bytom positivt. I 2016 hadde senteret en omsetningsøkning på 7,1 prosent mens den ved utgangen av i 2017 var på 9,5 prosent. Den positive kjøpekraftsutviklingen endrer også folks etterspørsel. Konsumentene fokuserer på kvalitet og etterspør ikke lengre bare moter. Servicekonsepter opplever den sterkeste veksten. Særlig merker Agora Bytom det på antall serveringssteder. Kafekulturen i området er historisk sterk.

Som følge av Bytoms utgangspunkt er konkurransen fra andre sentre liten og Agora Bytom er nå etablert som regionens tredje viktigste kjøpesenter. Vi observerer også andre markedstrender. Det skjer en polarisering i markedet, ofte påskyndet av internett handel, slik at de store blir større på bekostning av de mindre, noe som resulterer i at mindre butikker/operatører blir presset ut av markedet. De store krever mer plass som medfører press på leienivået. Netthandelen kan redusere omsetningen i et kjøpesenter, men det er ikke tilfellet i Agora Bytom.

Imidlertid øker fortsatt andelen polske og utenlandske handelskonsepter, men ekspansjonen er svakere enn omsetningsutviklingen.

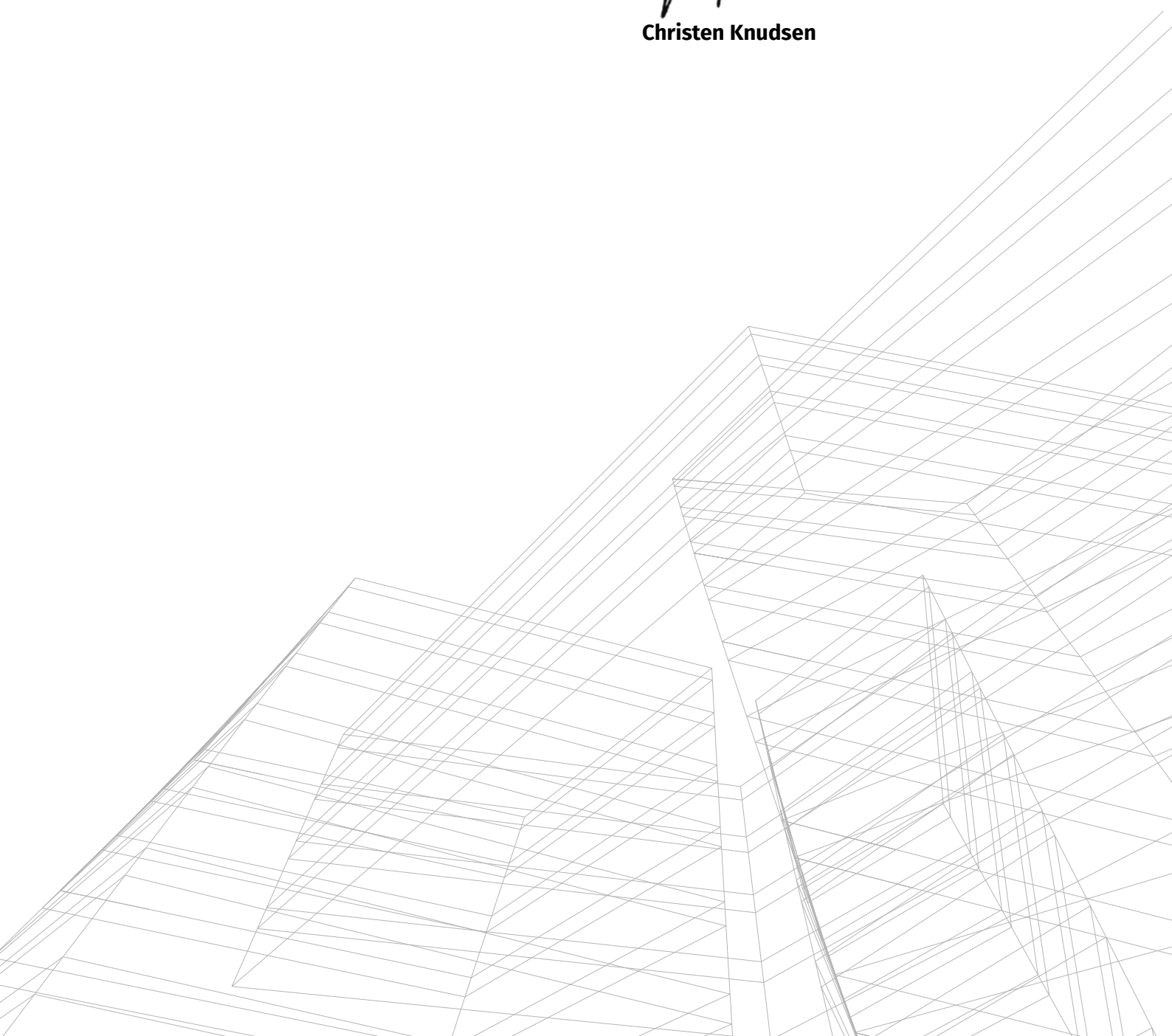
Den nye polske regjeringen ønsker også å begrense søndagshandelen etter påtrykk fra blant annet kirken.

Det vil ikke ramme omsetningen i Agora Bytom i særlig grad da senteret henvender seg til lokalbefolkningen i Bytom området. Regulering av søndagshandelen rammer ei heller servicenæringen. Imidlertid vil dette ramme kjøpesentra som ligger på utsiden av byene og som har spesialisert seg på helgehandel. Disse er det mange av.

Agora Bytom har befestet sin posisjon de siste årene som det tredje viktigste kjøpesenteret i Schlesien regionen etter Silesia City Center og Galeria Katowice som begge ligger i Katowice. Undertegnede er overbevist om at med Agora Bytoms sentrale beliggenhet i Bytom, relativt begrenset konkurranse fra andre sentre, stort utvalg av service konsepter og den stadig økende velstandsutviklingen i Polen, vil verdiutviklingen på Agora Bytom utvikle seg positivt i årene som kommer.

Christen Knudsen

SEGMENT EIENDOM

Konsernets eiendomsvirksomhet omfatter kjøpesenteret Agora Bytom i Polen og eiendommer i Norge. Agora Bytom er selskapets viktigste investering og utgjør over halvparten av balansen til Borgestad. Eiendomsvirksomheten forvaltes gjennom datterselskapet Borgestad Properties AS.

Agora Bytom, Polen

Kjøpesenteret Agora Bytom åpnet 15. november 2010.

Senteret har en meget moderne arkitektur og fremstår som et landemerke og erstatter det som tidligere var handelsplassen i sentrum av byen Bytom. Agora Bytom har et bruttoareal på 52 000 m², et utleieareal på i overkant av 30 000 m² og har per 31. desember 2017 119 butikker. Det tilhørende parkeringshuset har 820 parkeringsplasser.

Kjøpesenteret ligger i byen Bytom, ca. 80 km vest for Krakow og drøye 10 km nord for Katowice, i regionen Schlesien. Dette er den mest folkerike regionen i Polen. Regionen har utviklet seg fra et industrisamfunn med fokus på stål og kull til en leverandør av teknologi og tjenester til det internasjonale markedet.

For å maksimere verdien av kjøpesenteret er det helt sentralt at butikk sammensetningen er best mulig. Den langsiktige verdiutviklingen av Agora Bytom henger nært sammen med senterets omsetning og derigjennom leietakernes lønnsomhet. Det er en trend at tjenestetilbydere og spesialbutikker ofte øker omsetningen raskere enn den tradisjonelle fashion bransjen. For Agora Bytom er det viktig å være et senter som fanger interessen og gir opplevelser til alle i og omkring Bytom. Med plassering midt i sentrum er målsetningen at Agora skal være befolkningens førstevalg som daglig handels- og opplevelsessenter, og da spesielt et opplevelsessenter for barn og unge. En klatrevegg, med seks baner og åtte meters høyde, samt tog med to vogner som kjører en rundtur på senteret med de minste barna og foreldrene er populært. Dette er i tillegg til attraksjonene som har vært der siden åpningen, så som kino og bowling, noe som har bidratt til at senteret er ledende på opplevelser. Ved å kunne tilby attraksjoner for alle aldre i senteret, økes gjennomsnittlige tid hver besøkende bruker i kjøpesenteret, noe som ofte resulterer i en økt handlekurv. Foruten en god miks av tjenestetilbydere, spesialbutikker og opplevelser, arbeides det med at Agora Bytom også skal bli en konkurransedyktig aktør innen matopplevelser i Bytom.

Agora har i flere år hatt byens desidert beste kaffe og kafè tilbud. Det er viktig at leietagerne er en god miks av tjenestetilbydere, spesialbutikker og opplevelser, derfor har Agora de siste årene opparbeidet en leietakergruppe som ivaretar nettopp dette. For 2018 er målsetningen å videreutvikle butikkмикsen, samtidig som omsetning og leieinntekter i senteret økes.

EBITDA for Agora utvikles positivt, da det har vært stort fokus på at driften skal være optimal. Ved utgangen av 2017 er det flere endringer i leietakerмикsen. Utleiegraden falle noe på kort sikt samtidig som gjennomsnittlig leie per kvm økes. Endringene vil redusere leieinntektene og EBITDA i første halvår 2018 mot samme periode i 2017, men de totale leieinntektene og EBITDA for 2018 forventes å øke noe for året sett under ett. Senteret ble i 2017 besøkt av 6,6 millioner, og omsetningen i senteret økte med 9,5 prosent fra 2016. De underliggende indikatorene utvikles i positiv retning og Borgestad har stor tro på utviklingen av senteret i tiden fremover.

Borgestad Næringspark AS, Skien

Etter nedleggelsen av Borgestad Fabrikker i 2003, ble Borgestad Næringspark etablert på det tidligere industriområdet. Næringsparken har en sentral beliggenhet ved elven mellom Skien og Porsgrunn. Tomten er egnet til både bolig og næringsformål. Næringslokalene benyttes til lager, produksjon og kontorer.

Bridge Eiendom AS, Brevik

Bridge Eiendom eier ett kontorbygg i Brevik, Porsgrunn kommune. Bygget er på 4 000 m² og ble ferdigstilt høsten 2008. Selskapet eies likt av Borgestad Properties AS og Vard Brevik Holding AS.

Bygningen har flott beliggenhet ved sjøkanten, med store fasader mot vannet. Bygget har ved utgangen av 2017 ledige lokaler. Bygget er i dag blant annet utleid til Vard Brevik og Kystverket.

agora

CCC

DEICHMANN

PEPCO

cropp

house

eneau

Millennium
bank

hebe

diver

SEGMENT ILDFAST

Daglig kommer vi i kontakt med produkter som ved produksjon krever tilgang til ildfaste materialer. Stål, aluminium, sement, glass, papir og kjemiske produkter ville ikke vært mulig å produsere uten ildfaste materialer. Hovedfunksjonen til ildfaste materialer er å beskytte produksjonsutstyret og hindre deformasjon og skade grunnet høye temperaturer. Gjennom segment ildfast produserer, selger og installerer Borgestad ildfaste produkter, tjenester og løsninger.

Borgestad Industries

Borgestad Industries er Nordens største ildfaste aktør. Konsernet har produsert ildfaste produkter i nærmere 200 år og har en teknologiledende posisjon i markedet. De siste årene har konsernet forsterket og forbedret forskning og utvikling ved å rekruttere internasjonal spisskompetanse og etablere et av Europas mest moderne laboratorier for ildfaste produkter. Mange år med systematisk produktutvikling, konseptfokus, tilleggstjenester og høy lokal service, har vært sentrale elementer for å nå den sterke markedsposisjonen.

Industrikonsernet utvikler, produserer, distribuerer og installerer ildfaste produkter, segmentet inkluderer totalt 10 operative selskaper. Konsernets produksjonsanlegg er lokalisert i Bjuv, som ligger omlag tre mil fra Helsingborg i Skåne. Fabrikken, inkludert kontorlokalene, er på ca. 54 000 kvadratmeter. Fabrikken produserer både ildfast stein og masser.

Borgestad Industries ser det som et stort fortrinn å være lokalisert nære kundene for å kunne gi rask respons og god service. Organisasjonen er lokalisert på flere steder i Norge, Sverige og Finland, samt med datterselskaper i Vest- og Øst-Europa, Midtøsten og Fjerne Østen.

Konsernets mål er å være en totalleverandør, som i tillegg til å levere produkter, også yter omfattende tjenester som design, engineering, installasjon, supervisjon og logistikk-løsninger. Videre er fokus rettet mot å fortsette å forsvare det nordiske markedet samt å vokse i enkelte utvalgte markeder og segmenter. Det er stor konkurranse, og stigende råvarepriser gjør at vi mer enn noensinne må være i forkant med utviklingen i både produkter og tjenester.

Miljøpåvirkning og energibesparelse er blitt viktigere i mange deler av verden. Dette legger vi særlig merke til i form av økt etterspørsel etter energisparende løsninger i industrien.

KORT PRESENTASJON AV DE VESENTLIGSTE DATTERSELSKAPENE I INDUSTRIKONSERNET

Borgestad Fabrikker har spesialisert seg på ildfaste løsninger for aluminium, ferrolegering og støperiindustrien. Borgestad Fabrikker arbeider tett med nøkkelpkunder der det felles målet er å utvikle gode ildfaste løsninger, større produktivitet og økt lønnsomhet.

J.H. Bjørklund er en ledende leverandør av høytemperatur isolasjonsprodukter på det norske markedet. Selskapet har stort fokus på produktkvalitet, kostnadseffektive løsninger og miljø. Selskapets primære markeder er aluminiumsindustrien, metallurgisk industri og passiv brannsikring. Disse bransjene håndteres av tre avdelinger; Industriell isolasjon, Passiv brannsikring og PPE. J.H.Bjørklund samarbeider med verdens fremste leverandører av høytemperatur isolasjonsprodukter, og fokus for valg av leverandører er blant annet at de har samme forståelse for sluttbrukerens detaljerte behov i forhold til produktet. Dette i tillegg til å være produsenter av produkter med den beste kvaliteten i markedet.

Höganäs Bjuv fabrikken i Sverige produserer, utvikler og leverer ildfaste løsninger. Selskapet betjener sement- og stålindustrien, samt en rekke andre applikasjoner som krever ildfaste materialer som kan motstå høye temperaturer og høyt korrosive eller slitende driftsforhold. Ambisjonen med Höganäs Bjuv er å tilby de mest effektive ildfaste produktene og nøkkelferdige løsninger som vil bidra til økt effektivitet og lønnsomhet blant kundene.

I 2016 ble det investert i ny massefabrikk med årskapasitet på 30.000 tonn, som produserer en ny generasjon ildfaste masser. Høy grad av automatisering og den absolutt nyeste teknologien i produksjonen, sikrer høy kvalitet på de ildfaste materialene. Implementering av moderne FoU- og prosesseteknikker har gitt brukervennlige produkter med lett fukting, kortvarig blandingstid og god installasjonsadferd. Fokus på bærekraftig utvikling har

resultert i en ny sementteknologi som sparer tid, energi og kostnader ved mer effektiv tørking. Dette gir en positiv effekt for miljøet.

T Knutsson i Malmö, Sverige er en ledende leverandør av isolasjons- og ildfaste materialer, hovedsakelig til den nordiske jern- og stålindustrien. Selskapet fungerer som agenter for ovner, ruller og reservedeler til valser, elektrisk utstyr og ildfaste stålprodukter. Videre blir det fokusert på energibesparende og miljøvennlige produkter og selskapet tilbyr også komplette løsninger.

GL Contracting (60%) i Skien en fullservice ildfast leverandør og tilbyr av nøkkelferdige ildfaste installasjonsprosjekter, fra design og konstruksjon til ferdig installasjon. Med den rette leverandøren av ildfaste produkter, de riktige ildfaste materialene som blir riktig installert, kan kunden forvente mange års produktivt funksjonstid.

Macon (58%) i Gävle, Sverige er et av Sveriges største ildfaste installasjonsbedrifter og har lang erfaring i bransjen. Selskapet leverer komplette ildfast- og for-

brenningsteknologi løsninger. Selskapet har fullt fokus på miljø- og kvalitetsarbeid. Ved å holde høy kvalitet i det daglige arbeid resulterer det i redusert mengde klimagassutslipp for våre kunder. Macon ønsker å skape bedre brennere for våre kunder for et bedre miljø.

AG Port (44,4%) i Tampere, Finland leverer avanserte ildfaste produkter, installasjons- og prosjektjenester for bredt spekter av næringer. AG Port er lokalisert i Finland og er et internasjonalt selskap som vokser, hovedsakelig ved vedlikehold av brennere og roterende ovner i Finland, men også helt nye markeder i bl.a. Asia. AG Ports tekniske know-how og rykte som pålitelig partner er godt kjent blant kundene. Selskapets mål er å tilby moderne refraktære teknologier og tjenester som gir lang levetid.

Mektec (29%) i Gävle, Sverige er spesialist på ovns-teknikk. Mektec kan tilby omfattende service innen røykgassrengjøring, støvhåndtering, ovnsteknologi og mekanisk arbeid.

SEGMENT ØVRIGE

Segmentet inkluderer morselskapet Borgestad ASA og øvrige finansielle investeringer.

Borgestad ASA

Borgestad ASA er morselskapet til Borgestad Properties og Borgestad Industries hvor henholdsvis eiendom og industri utgjør de to største og viktigste virksomhetsområdene for selskapet.

Foruten nevnte selskaper har Borgestad ytterligere investeringer, under omtales den største.

NBT AS

Borgestad har en eierandel på 3,1 prosent i NBT. NBT ble etablert i 2004 med formål om å utvikle, bygge og selge vindkraftprosjekter i det nordlige Kina, der forholdene ligger godt til rette for utnyttelse av stabile vindforhold. I samarbeid med partnere ble to vindparker på 50 MW bygget og satt i drift våren 2011. Ytterligere en vindpark ble ferdigstilt våren 2012. NBT sitter på rettighetene til å utvikle flere nye vindkraft prosjekter i samme område i

samarbeid med kinesiske selskaper. Prosjektene vil også kvalifisere for salg av CO2-kvoter. I 2015 ble selskapet re-finansiert med to lån hver på ca. MNOK 200 hvorav ett er konvertibelt. Lånene har forfall i 2018 og 2020. Det vises til note 16 i konsernregnskapet for en redegjørelse vedrørende estimeringsusikkerhet knyttet til virkelig verdi av investeringen i NBT AS.

Egne aksjer

Den ordinære generalforsamlingen i 2017 ga styret fornyet fullmakt til å foreta ytterligere tilbakekjøp av egne aksjer. Dette er gjort fordi Borgestad mener det er en god investering for selskapets aksjonærer. I tillegg har ledende ansatte fått tildelt til sammen 5 127 aksjer i Borgestad som en del av deres lønnsavtaler. Ingen aksjer er slettet i 2017, og ved utgangen av året eide Borgestad 15 505 egne aksjer (0,5 prosent).

EIERSTYRING OG SELSKAPSELEDELSE

Styret i Borgestad ASA behandler dette punktet regelmessig, og særskilt på styremøte 22. mars 2018. Formålet med dette er at selskaper som er notert skal ha eierstyring og selskapsledelse som klargjør rolledelingen mellom aksjeeierne, styret og den daglige ledelsen utover det som følger av lovgivningen.

Eierstyring og selskapsledelse består av i alt 15 punkter og følgende redegjørelse viser hvordan selskapet etterlever norsk anbefaling for eierstyring og selskapsledelse (NUES) av 30. oktober 2014. Etterlevelse av anbefalingen skal skje på bakgrunn av et "følg eller forklar" prinsipp. Dette innebærer at selskapene må redegjøre for hvordan de har innrettet seg i forhold til anbefalingens enkelte punkter, eventuelt forklare hvorfor og hvordan selskapet har innrettet seg på en annen måte. Anbefalingen bygger på aksje-, regnskaps-, børss- og verdipapirlovgivningen samt gjeldende børssregler.

Punkt 1 – Redegjørelse for eierstyring og selskapsledelse

Borgestad følger alle prinsippene i anbefalingen, med unntak av punkt 6 (uavhengig møteledelse av generalforsamlingen) og punkt 7 (generalforsamlingen skal fastlegge retningslinjer for valgkomiteens arbeid). Denne redegjørelsen er en del av årsberetningen til selskapet og går lengre enn regnskapsloven når det gjelder de opplysningene som selskapet skal gi.

Punkt 2 – Virksomhet

Selskapets virksomhet er definert i vedtektenes § 3 der formålet med virksomheten er å drive skipsrederi og virksomhet innen industri, eiendom, handel, samt hva hermed står i forbindelse, herunder deltakelse i andre selskaper og administrativ tjenesteyting.

Punkt 3 – Selskapskapital og utbytte

Som følge av den finansielle situasjonen selskapet er i, vil det bli foreslått at det ikke blir utbetalt utbytte for regnskapsåret 2017. Borgestad bestreber seg på å være finansiert med både egenkapital og fremmedkapital. Egenkapitalandelen i morselskapet var per 31. desember 2017 på 56 prosent. Selskapets egenkapital fremgår av note 10 i morselskapets regnskap. Styret har fullmakt fra generalforsamlingen om tilbakekjøp av egne aksjer

og fullmakt til å forhøye aksjekapitalen. Fullmaktene gjelder frem til ordinær generalforsamling i 2018.

Styrefullmakten til å foreta kapitalforhøyelser bør begrenses til definerte formål. Dersom det skal hentes inn kapital til flere formål samtidig, vil hvert formål bli behandlet som egen sak i generalforsamlingen i tråd med anbefalingen.

Punkt 4 – Likebehandling av aksjeeiere og transaksjoner med nærstående

Selskapet har kun en aksjeklasse.

Selskapets aksjeeiere skal behandles likt. Alle aksjeeiere stilles likt i forhold til utbytte. Alle aksjeeiere har like rettigheter i forbindelse med eventuelle kapitalutvidelser, med unntak av de tilfellene der styret benytter seg av fullmakten til å utvide aksjekapitalen som er gitt av generalforsamlingen.

Selskapets aksjer har vært notert på Oslo Børs siden 1917 og hver aksje har en stemme.

Selskapet likebehandler alle aksjeeiere når det gjelder kursrelevant informasjon. Selskapet offentliggjør all kursrelevant informasjon til markedet via Oslo Børs meldingssystem og på selskapets nettsider.

Selskapet har retningslinjer for å behandle transaksjoner med nærstående og vil utvise aktsomhet i transaksjoner mellom selskapet og aksjeeiere. I 2017 var det ingen transaksjoner med nærstående parter, bortsett fra utbetaling av lønn, bonus samt styrehonorarer.

Punkt 5 – Fri omsettelighet

Selskapets aksjer er fritt omsettelige og det er ikke vedtekstfestet noen form for omsetningsbegrensning.

Punkt 6 – Generalforsamling

Styret legger til rette for at flest mulig aksjeeiere kan utøve sine rettigheter ved å delta i selskapets generalforsamling. Generalforsamlingen skal være en effektiv møteplass for aksjeeiere og styret blant annet ved å påse at:

- a. Innkalling og saksdokumenter til generalforsamlingen, inkludert valgkomiteens innstilling, er tilgjengelig på selskapets hjemmeside senest 21 dager før generalforsamlingen avholdes.
- b. Saksdokumentene er utførlige nok til at aksjeeierne kan ta stilling til alle saker som skal behandles.

Påmeldingsfristen settes så nær opp til møtet som mulig. Av praktiske grunner er det i Borgestad en påmeldingsfrist på to dager i forkant av generalforsamlingen. Styret og den som leder generalforsamlingen må legge til rette for at generalforsamlingen får muligheten til å stemme på hver enkelt av kandidatene til verv i selskapets organer. I tillegg bør aksjonærer som ikke deltar på generalforsamlingen gis anledning til å stemme via fullmektig.

Styret, valgkomité og revisor bør delta på generalforsamlingen.

I henhold til vedtektenes § 6 ledes generalforsamlingen av styrets leder eller den han utpeker. anbefalingen om uavhengig møteledelse av generalforsamlingen er derfor ikke aktuell fordi den strider mot selskapets vedtekter.

Punkt 7 – Valgkomité

Selskapet har egen valgkomité og denne er vedtektsfestet i § 8.

På grunn av selskapets spesielle aksjonærstruktur der fire aksjeeiere, inklusive administrerende direktør, kontrollerer ca. 70 prosent av aksjene, ønsker ikke styret at generalforsamlingen skal legge rammene for valgkomiteens arbeid. I enkelte tilfeller kan disse rammene begrense valgkomiteens frie stilling og de enkelte aksjeeiers dialog med valgkomiteen.

Verken styrets medlemmer eller ledelsen sitter i valgkomiteen.

Punkt 8 – Bedriftsforsamling og styre, sammensetning og uavhengighet

Selskapet har ikke lovmessig krav til å ha egen bedriftsforsamling.

Styret består per i dag av tre aksjonærvalgte styremedlemmer og et varamedlem, hvorav styremedlemmene velges for en periode på to år og varamedlem for en periode på ett år.

Etter vedtektenes § 5 kan antall styremedlemmer variere mellom tre og seks. Styret velger selv sin leder. Styrets sammensetning og aksjeinnehav fremgår av henholdsvis konsernnoter 14 og 7 i årsregnskapet. Det er et mål at styret skal ha en balansert sammensetning som tar hensyn til kompetanse, erfaring og relevant bakgrunn for selskapets virksomhet. Det er også ønskelig at styrets

sammensetning skal gjenspeile både selskapets eierstruktur og behov for nøytrale, uavhengige representanter uten spesifikk eiertilknytning.

Alle styrets medlemmer er uavhengig av den daglige ledelsen. Ingen av styremedlemmene har forretningsmessige relasjoner til selskapet.

Punkt 9 – Styrets arbeid

Selskapets strategi blir årlig gjennomgått og diskutert i styret.

Allmennaksjeloven og børsforskriften stiller krav om etablering av revisjonsutvalg for større selskaper. Styret har valgt at alle styrets medlemmer, Bertel O. Steen, Gudmund Bratrud og Mona Møller er medlemmer av revisjonsutvalget.

Styret mottar fortløpende rapporter som beskriver utviklingen i selskapet, som utleie og månedsrapporter for Agora Bytom, og regnskaps- og resultatrapporter med oversikt over kortsiktig og langsiktig ordremasse for segment Ildfast. På grunn av kjøpesenteret Agora Bytoms og segment Ildfasts betydning for selskapets fremtidige verditviking, har styret hatt et særlig fokus på utviklingen av disse investeringene i 2017.

Det har vært avholdt syv styremøter i selskapet i 2017, tilsvarende som i 2016. Bertel O. Steen og Gudmund Bratrud deltok på samtlige styremøter, Mona Møller deltok på tre av tre mulige styremøter og Sissel Grefsrud og Hilde Westlie deltok på fire av fire mulige styremøter. Jacob Møller deltok på 5 styremøter.

Ved generalforsamlingen 8. juni 2017 ble Mona Møller valgt som styremedlem for to år mens Jacob Møller ble valgt til varamedlem. Styret evaluerer sitt arbeid fortløpende.

Punkt 10 – Risikostyring og internkontroll

Selskapet har god intern kontroll og hensiktsmessige systemer for risikostyring i forhold til omfang og størrelsen på selskapets virksomhet. Det vises i den forbindelse til note 10 i konsernregnskapet om finansiell risiko.

Punkt 11 – Godtgjørelse til styret

Styrehonorarene og aksjeinnehav fremgår av note 7 og 14 i konsernregnskapet. Resultatavhengig honorering benyttes ikke. Styremedlemmene har ingen opsjonsordninger og utfører heller ikke særskilte oppgaver for selskapet med mindre annet blir særskilt avtalt. Slik avlønning blir godkjent av generalforsamlingen. Styrets medlemmer oppfordres til å eie aksjer i selskapet.

Punkt 12 – Godtgjørelse til ledende ansatte

Styret fastsetter lønn til administrerende direktør i sty-

remøte. Historisk har lønnsutviklingen vært basert på den alminnelige lønnsutviklingen i Norge og selskapets utvikling. Administrerende direktør fastsetter lønn til de øvrige ledende ansatte etter samme prinsipper.

Styret har utarbeidet dokumentet "Erklæring om fastsettelse av lønn og annen godtgjørelse til administrerende direktør og andre ledende ansatte i Borgestad ASA". Dokumentet er tilgjengelig på selskapets nettside og vil bli behandlet som egen sak i generalforsamlingen.

Administrerende direktør og ledende ansatte har ingen opsjonsordninger, men kan få en bonus som styret fastsetter på fritt grunnlag. I utgangspunktet begrenses bonus til maks seks månedslønner. Når det gjelder ledende ansattes lønn og annen godtgjørelse, vises det til note 14 i konsernregnskapet.

Punkt 13 – Informasjon og kommunikasjon

Selskapet bestreber seg på å rapportere kurssensitiv informasjon og kvartalstall i henhold til Oslo Børs regelverk. Ansvar for Investor Relations og rapportering av kurssensitiv informasjon er tillagt administrerende direktør, som har anledning til å delegere dette ansvaret.

Finanskalender med datoer for viktige hendelser som generalforsamling, publisering av års- og kvartalsrapporter, dato for utbetaling av utbytte med mer, er publisert på selskapets hjemmeside.

Punkt 14 – Selskapsovertakelse

Styret har en pragmatisk holdning i forhold til et eventuelt forsøk på overtagelse av Borgestad ASA. Styrets hovedansvar i et slikt tilfelle vil være å maksimere verdien på aksjene for alle aksjonærene og samtidig ivareta interessene til de ansatte.

Punkt 15 – Revisor

Selskapet benytter Deloitte AS, ved statsautorisert revisor Kenneth Karlsen, som revisjonsselskap. Revisor deltar på styremøtet som behandler årsregnskapet og videre etter behov. Revisor får også kopi av alle styrepapirer. Revisors godtgjørelse fordelt på revisjon og andre tjenester blir redegjort for som eget punkt på generalforsamlingen og i note 14 i konsernregnskapet.

ÅRSBERETNING 2017

Innledning

EBITDA i 2017 er totalt MNOK 18,3 bedre for konsernet som helhet i forhold til 2016. Bedringen kommer fra segment Ildfast og er et resultat av høyere aktivitet innenfor installasjon og noe høyere volum for innkjøpte og videre-solgte produkter innen segment Ildfast.

Segment Eiendom har en positiv utvikling i både EBITDA for segmentet og omsetningen blant leietagerne i Agora Bytom. Økningen i EBITDA var positiv med MNOK 3,1 i 2017 sammenlignet med 2016, mens omsetningen i Agora Bytom hadde en økning på 9,5 prosent i forhold til 2016.

Virksomhet og lokalisering

Selskapets formål er å drive skipsrederi og virksomhet innen industri, eiendom, handel samt hva hermed står i forbindelse, herunder deltakelse i andre selskaper og administrativ tjenesteyting. Selskapet ble stiftet i 1904 og har vært børsnotert siden 1917. Selskapets hovedkontor ligger på Borgestad i Skien kommune. Den operative virksomheten ledes fra hovedkontoret.

Borgestad ASA er i dag et investeringsselskap hvor eiendom og industri utgjør de to største og viktigste virksomhetsområdene med kjøpesentret Agora Bytom i Polen og ildfast industri, hovedsakelig lokalisert i Norge og Sverige. Segmentfordelingen fremgår av note 4 til konsernregnskapet.

Hovedtrekk 2017

I segment Ildfast ble driftsinntektene i 2017 MNOK 726,8 mot MNOK 717,2 i 2016, en økning på 1,3 prosent. EBITDA for året ble MNOK 37,0 mot MNOK 20,1 i 2016. Den positive utviklingen i EBITDA i 2017 sammenlignet med 2016 er et resultat av økt aktivitet innenfor installasjon av ildfaste produkter samt noe høyere volum for innkjøpte og videre-solgte produkter.

I september 2016 kunne endelig ny produksjonslinje for masser åpne i Bjuv. Produksjonen har en høy grad av automatisering, som sikrer høy kvalitet på massene. Med den nye produksjonsenheten kan vi tilby nye produkter og totalløsninger basert på egne produkter innen design, engineering, logistikk, veiledning og installasjon i det ildfaste markedet.

I segment Eiendom ble driftsinntektene i 2017 MNOK 68,3 mot MNOK 64,6 i 2016. Segment Eiendom har en EBITDA i 2017 på MNOK 34,2 mot MNOK 31,1 i 2016. EBITDA for Agora utvikler seg positivt. Bakgrunnen er at driften er optimalisert over flere år, samt at det er signert flere nye leiekontrakter i 2017.

Agora Bytom ble i 2017 besøkt av 6,4 millioner og omsetningen i senteret økte med 9,5 prosent. De underliggende indikatorene utvikles i positiv retning og Borgestad har stor tro på en positiv utviklingen av senteret i tiden fremover.

For å maksimere verdien av kjøpesenteret er det helt sentralt at butikkssammensetningen er best mulig. Den langsiktige verdiutviklingen av Agora Bytom henger nært sammen med senterets omsetningsutvikling og derigjennom leietakernes lønnsomhet. For Agora Bytom er det viktig å være et senter som fanger interessen og gir opplevelser til alle i og omkring Bytom. Med plassering midt i sentrum er målsetningen at Agora skal være befolkningens førstevalg som handels- og opplevelsessenter. Ved å kunne tilby attraksjoner for alle aldre i senteret, økes den gjennomsnittlige tiden hver besøkende bruker i kjøpesenteret, noe som ofte resulterer i økt handlekurv. Det er viktig at leietagerne består av en god miks av tjenestetilbydere, spesialbutikker og opplevelser. Agora har i den senere periode opparbeidet en god miks av leietagere som ivaretar nettopp dette.

Konsernet solgte i februar 2017 aksjene i Grenland Arena AS, salgsvederlaget var på MNOK 53,0. Konsernet oppnådde en gevinst på MNOK 36,0. Salget er et ledd i konsernets strategi om å fokusere på segmentene eiendom og ildfast, og da spesifikt på selskaper der konsernet er majoritetseier.

Bokført egenkapitalandel per 31. desember 2017 var 27,2 prosent, tilsvarende MNOK 446,5 mot MNOK 397,5 per 31. desember 2016.

Hittil i 2018

Konsernet har i første kvartal 2018 solgt aksjeandelen i PCO Zarow Sp. z o.o., totalt salgsvederlag er på MNOK 34,6 i kontantoppgjør. Salget gir en beregnet gevinst på MNOK 1,4 i konsernet.

Innen segment Eiendom har Agora en omsetningsøkning på ca 6 prosent de to første månedene i 2018. Det er også signerte nye leiekontrakter i 2018, og segmentet virker til å ha stabilt god utvikling inn i første del av 2018 i henhold til forventning.

Segment Ildfast har generelt det svakeste kvartalet i første kvartal grunnet sesongsvingene innen installasjonsvirksomheten. Det er i de to første månedene i 2018 oppnådd tilsvarende resultater sammenlignet med 2017.

Borgestad ASA har forlenget det sikrede obligasjonslånet pålydende NOK 300 millioner i det norske obliga-

sjonsmarkedet med ny forfallsdato 21. mars 2021, og med en rente på 3 måneders NIBOR pluss 700 basispunkter. Opprinnelig forfalt lånet i oktober 2018.

NØKKELTALL

– presentasjon av konsernets årsregnskap

Konsernet avlegger regnskapet etter International Financial Reporting Standard (IFRS), regnskapsloven og øvrig gjeldende forskrifter som er nærmere beskrevet i noter til regnskapet.

Beløp i MNOK	2017	2016
Netto driftsinntekter	792,9	781,0
Driftskostnader	757,3	762,6
EBITDA	61,8	43,5
Driftsresultat (EBIT)	35,6	18,4
Netto finansposter	-6,9	-32,5
Årsresultat	23,4	-51,8

Finansiell gjennomgang

• Resultatregnskapet

Borgestad konsernet hadde en omsetning i 2017 på MNOK 792,9, noe som er en økning på MNOK 11,8 i forhold til 2016. MNOK 9,6 relaterer seg til segment Ildfast og MNOK 3,7 fra segment Eiendom. Konsernet leverer et driftsresultat på MNOK 35,6 mot et driftsresultat på MNOK 18,4 i 2016. Selskapets 48,7 prosent eierandel i Grenland Arena AS ble i februar 2017 solgt med en gevinst på MNOK 36,0. Borgestad konsernets resultat før skattekostnader i 2017 viste et overskudd på MNOK 28,7 mot et underskudd på MNOK 14,1 i 2016.

Segment Eiendom viser en oppgang i EBITDA fra MNOK 31,1 i 2016 til MNOK 34,2 i 2017. Den positive utviklingen kan i all hovedsak henføres til åpning av nye butikker i Agora Bytom.

Segment Ildfast hadde en omsetning på MNOK 726,8 og et driftsresultat på MNOK 26,0 i 2017, mot hhv. MNOK 717,2 og MNOK 10,2 i 2016. Konsernet ser muligheter for å øke marginene i segmentet og vil ha fokus på det fremover. Det er store sesongsvingninger, som spesielt relateres til installasjonsvirksomheten.

• Kontantstrøm og investeringer

Konsernets kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter var positiv med MNOK 0,6 i 2017 mot negativ MNOK 22,2 i 2016. Kontantstrømmen fra investeringsaktiviteter var positiv med MNOK 47,1 i 2017 mot negativ med MNOK 19,2 i 2016, mens kontantstrømmen fra finansielle aktiviteter var negativ med MNOK 36,7 i 2017 mot positiv MNOK 8,1 i

2016. Som følge av dette ble kontantstrømmen gjennom året positiv med MNOK 11,0 i 2017 mot negativ MNOK 33,2 i 2016.

Konsernets FoU aktivitet skjer i regi av Höganäs Bjuf AB. For konsernet beløp dette seg til MNOK 4,6 for 2017, mens tilsvarende for 2016 var MNOK 4,2.

• Balanse og likviditet

Konsernet hadde per 31. desember 2017 en total kapital på MNOK 1 644,2 mot MNOK 1 556,6 i 2016. Egenkapitalen utgjorde MNOK 446,5 per 31. desember 2017 mot MNOK 397,5 i 2016. Dette tilsvarer en egenkapitalandel på 27,2 prosent i 2017 mot 26 prosent i 2016.

Konsernets omløpsmidler beløp seg til MNOK 419,5 per 31. desember 2017 mot MNOK 366,8 i 2016, hvorav bankinnskudd og verdipapirer var på i alt MNOK 128,3 per 31. desember 2017 mot MNOK 92,6 i 2016.

Langsiktig gjeld utgjorde MNOK 552,8 per 31. desember 2017 mot MNOK 842,8 i 2016, mens kortsiktig gjeld utgjorde MNOK 625,6 per 31. desember 2017 mot MNOK 316,2 i 2016. Per 31. desember 2017 var konsernets arbeidskapital (omløpsmidler minus kortsiktig gjeld) negativ med MNOK 206,1 mot positiv MNOK 50,6 per 31. desember 2016. Den store endringen i arbeidskapital fra 2016 til 2017 skyldes i hovedsak at obligasjonslånet i Borgestad ASA, MNOK 300, forfaller i 2018 og er reklassifisert til kortsiktig gjeld per 31. desember 2017.

Det sikrede obligasjonslånet i Borgestad ASA er i mars 2018 refinansiert for tre nye år. Opprinnelig forfall var 3. oktober 2018. Lånets nye forfall er 21. mars 2021. Renten er tre måneders NIBOR pluss 700 basispunkter. Obligasjonslånet er notert på Oslo Børs med Ticker: BOR03. Selskapet vurderer det slik at en forlengelse av obligasjonslånet med tre år er fornuftig.

Konsernet oppfyller alle avtalte betingelser i låneavtalene.

Gjennom investeringene i Agora Bytom og Borgestad Industries har konsernet en betydelig valutaeksponering, primært mot euro og svenske kroner. Dette har gitt en positiv egenkapitaleffekt på MNOK 41,4 i 2017 som følge av at den norske kronen har svekket seg mot euro fra 9,09 til 9,84.

Selskapet har en eierandel på 3,1 prosent i NBT AS der det er heftet estimeringsusikkerhet knyttet til virkelig verdi av denne investeringen. Det vises til nærmere omtale i note 4 i selskapsregnskapet og note 16 i konsernregnskapet.

• Finansiell risiko

En rekke faktorer vil kunne ha ugunstig innvirkning på Borgestad ASAs virksomhet og fremtidige verdiutvikling. Disse faktorene inkluderer finansiell risiko, herunder

rente-, valuta- og kredittrisiko, risiko knyttet til driften, markedsmessig risiko, miljømessig og lovmessig risiko samt risiko knyttet til de enkelte prosjektene hvor konsernet har investeringer. Konsernets største finansielle risiko er knyttet til Agora Bytom hvor konsernet har en netto egenkapitalinvestering som er eksponert mot verdisingninger i det polske eiendomsmarkedet.

Med en egenkapitalandel på 27,2 prosent har Borgestad konsernet tilstrekkelig egenkapital til å håndtere overnevnte risiko på forsvarlig måte.

Forutsetninger om fortsatt drift

Regnskapet er avlagt under forutsetning om fortsatt drift i henhold til regnskapsloven § 3-3 a i den norske regnskapsloven.

Morselskapets regnskap og disponering av årsresultatet

Morselskapet Borgestad ASA hadde i 2017 et positivt resultat etter skattekostnader på MNOK 52,0 mot negativt resultat på MNOK 80,5 i 2016. Det positive resultatet forklares i hovedsak av gevinst ved salg av aksjene i Grenland Arena AS, delvis reversering av nedskrivningen på aksjer i datterselskap i 2016 og valutagevinst. Selskapets egenkapital var per 31. desember 2017 MNOK 445,1.

Styret vil på generalforsamlingen den 7. juni 2018 anbefale at det ikke utbetales utbytte for regnskapsåret 2017. Overskuddet på MNOK 52,0 vil bli disponert på følgende måte:

Overført til annen egenkapital	NOK 52 031 000
Sum overføringer og disponeringer	NOK 52 031 000

Helse, miljø og sikkerhet

Arbeidsmiljøet i konsernet ansees å være tilfredsstillende.

Selskapet har en målsetting om å gi utviklingsmuligheter til sine medarbeidere gjennom varierte og utviklende arbeidsoppgaver. For konsernets ansatte utgjorde sykefraværet 2,1 prosent. Konsernet har ikke registrert arbeidsskader i 2017 som førte til fravær.

Borgestad ASA er innforstått med at konsernets virksomhet har konsekvenser for mennesker både i og utenfor selskapet. Selskapets strategiske forutsetninger er at virksomheten blir ledet på en slik måte at sosiale, miljømessige og etiske hensyn blir ivaretatt og integrert i virksomhetens aktiviteter.

Borgestad ASA erkjenner det ansvaret man har for å beskytte miljøet selskapet opererer i. For å oppnå dette er det svært viktig å minimalisere forurensningen fra virksomheten. Konsernets virksomhet følger nasjonale og internasjonale lover og regler.

Likestilling

Konsernet har som mål å være en arbeidsplass der det råder likestilling mellom kvinner og menn. Konsernet har i sin policy innarbeidet bestemmelser som tar sikte på at det ikke forekommer forskjellsbehandling grunnet kjønn i saker som for eksempel lønn, avansement og rekruttering. Konsernet sysselsatte gjennomsnittlig 366 årsverk i 2017. Morselskapet hadde ved utgangen av 2017 fire ansatte, hvorav en kvinne. Ei (33 prosent) av styrets tre medlemmer er kvinne. Ledergruppen i konsernet består i dag av fire personer hvorav tre menn og en kvinne.

Samfunnsansvar

Borgestads virksomhet er internasjonal. Selv om utfordringene varierer mellom ulike land og bransjer, legger Borgestad de samme prinsippene til grunn for all sin virksomhet. Borgestads mål er å drive virksomhetene i overensstemmelse med prinsipper for ansvarlig drift.

Ansvarsfull drift forutsetter at ledere og medarbeidere er årvåkne og utviser godt skjønn. Borgestad har lagt ned en betydelig innsats for å samordne og utvikle overordnede mål og strategier, retningslinjer og arbeidsmetodikk som skal sikre at virksomheten drives på en ansvarsfull måte i henhold til våre kunders, medarbeideres, leverandørers, aksjeeieres og andre interessenters krav.

Konsernets selskaper skal ha en visjon om ikke å skade mennesker, miljø og samfunn, og de skal jobbe målbevisst og systematisk for å forebygge negative effekter av virksomheten. Selskapenes produkter og tjenester skal alltid være underlagt strenge krav til kvalitet, produktsikkerhet, helse og miljø.

Borgestad har etablert HMS-målsetninger som gjenspeiler verdiene som konsernet bygger på. Alle selskapene i konsernet skal være trygge og attraktive arbeidsgivere, som arbeider for å minimere risikoene for skader, ulykker og sykdom i det daglige arbeid. Arbeidet mot vår nullvisjon fortsetter; ingen skader eller ulykker i forbindelse med arbeidet. Styret og konsernledelsen har løpende dialog med ansattes fagforeninger i saker som berører selskapets arbeidstakere. Konsernet har nulltoleranse for korrupsjon, herunder utpressing og bestikkelser, og arbeider aktivt for å sikre at dette ikke forekommer. Det er i konsernets interesse å opprettholde en høyere standard enn minimumskravene for et godt arbeidsmiljø og rehabilitering. Borgestad anser at tilfredse medarbeidere og et bra arbeidsmiljø henger tett sammen.

Redegjørelsen om samfunnsansvar er avgitt i henhold til Regnskapslovens paragraf 3-3c.

Eierstyring og selskapsledelse

Selskapet arbeider kontinuerlig med problemstillingene knyttet til eierstyring og selskapsledelse. God eierstyring og selskapsledelse kjennetegnes ved hensiktsmessig og tydelig rolledeling mellom eiere, styret, og selskapets ledelse. Målet er å sikre et godt grunnlag for langsiktig vekst og verdiskapning. Samtlige interessenter bør kunne ha tillit til at virksomheten drives på en forsvarlig måte og at styrende organer er tilstrekkelig uavhengige for å kunne gjennomføre sine funksjoner. Styret erkjenner selskapets ansvar i forhold til sikkerhet, trygghet, miljøet og samfunnet som helhet. Gjennom god eierstyring og selskapsledelse legges forholdene til rette for en kontrollert og lønnsom utvikling av selskapet. Borgestad ASA overholder lover, regler og interne retningslinjer som regulerer virksomheten.

På styremøtet 22 mars 2018 behandlet styret i Borgestad ASA norsk standard for "Eierstyring og selskapsledelse" av 30. oktober 2014. Borgestad ASA følger de prinsipper for eierstyring som anbefales med unntak av punkt 6 om uavhengig ledelse av generalforsamlingen som strider mot selskapets vedtekter. Også anbe-

falingens punkt 7 om at generalforsamlingen skal legge retningslinjer for valgkomiteens arbeid fravikes grunnet selskapets konsentrerte aksjonærstruktur. Styret ønsker ikke at noen få større aksjonærer skal kunne begrense valgkomiteens valgfrihet. Styrets medlemmer sitter alle i revisjonsutvalget.

Det har vært avholdt syv styremøter i selskapet i 2017, det samme antall som i 2016.

Styrets årlige redegjørelse for eierstyring og selskapsledelse finnes i årsrapporten på sidene 15–17.

Redegjørelsen om foretaksstyring er avgitt i henhold til Regnskapslovens paragraf 3-3b.

Aksjonærinformasjon

Per 31. desember 2017 består aksjekapitalen av 3 393 310 aksjer, pålydende NOK 10,00 fordelt på 785 aksjonærer.

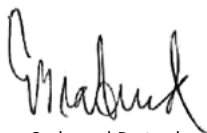
Av selskapets 3 393 310 aksjer eies 99,28 prosent av norske aksjonærer, mens 0,72 prosent eies av utenlandske statsborgere og selskaper. Det er inngått avtale med Norne Securities AS om markedspleie ("market making") for å sikre likviditet i aksjen. Ved årsskiftet eide selskapet 15 505 egne aksjer.

Borgestad, 31. desember 2017

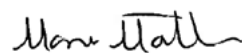
22. mars 2018

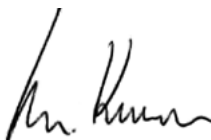
Bertel O. Steen
Styreleder

Gudmund Bratrud
Styremedlem

Mona Møller
Styremedlem

Christen Knudsen
Adm. dir.

RESULTATREGNSKAP

BORGESTAD ASA KONSERN

		IFRS	
(NOK 1 000)	Note	2017	2016
DRIFTSINNTEKTER OG DRIFTSKOSTNADER			
Driftsinntekter	4	778 608	765 530
Andre inntekter	4	14 257	15 522
Sum inntekter		792 865	781 052
Varekostnad	4	282 384	294 874
Lønn, arbeidsgiveravgift og pensjonskostnader	4,14,15	261 624	258 033
Andre driftskostnader	4,14,15	187 103	184 676
EBITDA		61 754	43 469
Avskrivninger	11	26 161	25 025
Driftsresultat		35 593	18 443
FINANSINNTEKTER OG KOSTNADER			
Renteinntekter	10	188	586
Agio/disagio		-603	-1 129
Rentekostnader	10	-44 874	-46 678
Øvrige finansinntekter/kostnader	10	2 682	15 553
Gevinst/tap ved salg andel tilknyttet selskap	13	36 029	-2 246
Andel resultat i tilknyttet selskap	13	-296	1 410
Netto finansposter		-6 875	-32 504
Ordinært resultat før skattekostnad		28 718	-14 060
Skattekostnad	8	-5 311	-37 769
ÅRSRESULTAT		23 408	-51 829
Minoritetens andel av årsresultatet		10 787	8 982
Majoritetens andel av årsresultatet		12 621	-60 811
Ordinært og utvannet resultat per aksje (NOK)	17	3,74	-18,03

Oppstilling over totalresultat

Årsresultat		23 408	-51 829
Valutaomregning konsoliderte selskaper		39 243	-37 018
Skatt av valutaomregning på konsoliderte selskaper		-16 269	12 606
Endring i virkelig verdi av kontantstrømsikring	10	5 946	-6 022
Skatt vedrørende virkelig verdi av kontantstrømsikring	10	-1 156	1 107
Endring aksjer til virkelig verdi over andre inntekter og kostnader		-227	-
Andre inntekter og kostnader som vil bli reklassifisert over resultat		27 537	-29 327
Aktuarielle gevinster og tap på ytelsesbaserte pensjonsordninger	9	4 481	-942
Skatteeffekt av aktuarielle gevinster og tap på ytelsesbaserte pensjonsordninger	9	-1 031	226
Andre inntekter og kostnader som ikke vil bli reklassifisert over resultat		3 451	-716
Totalresultat		54 395	-81 871
Minoritetens andel av totalresultatet		11 988	7 359
Majoritetens andel av totalresultatet		42 407	-89 230

BALANSE

BORGESTAD ASA KONSERN

(NOK 1 000)		IFRS	
	Note	31.12.17	31.12.16
EIENDELER			
Anleggsmidler			
Immaterielle eiendeler			
Utsatt skatt eiendel	8	25 432	29 447
Goodwill	12	86 804	84 720
Varige driftsmidler			
Bygninger	5,11	70 013	70 563
Investerings eiendom	5,11	939 003	878 990
Driftsløsøre	5,11	69 684	69 608
Øvrige anleggsmidler			
Andre fordringer	10	461	496
Aksjer	10,16	30 489	36 197
Aksjer i tilknyttede selskap	13	2 840	19 720
Sum anleggsmidler		1 224 726	1 189 741
Omløpsmidler			
Varebeholdning	20	140 390	118 191
Fordringer			
Kundefordringer	10	136 980	146 425
Andre fordringer	15	13 832	9 639
Investeringer			
Aksjer	10,16	33 250	27 611
Kontanter og kontantekvivalenter			
Bankinnskudd	10,6	95 042	64 981
Sum omløpsmidler		419 494	366 847
Sum eiendeler		1 644 221	1 556 589

(NOK 1 000)	Note	IFRS	
		31.12.17	31.12.16
EGENKAPITAL OG GJELD			
Egenkapital			
Aksjekapital	19	33 933	33 933
Egne aksjer		-155	-206
Overkurs		62 980	62 980
Sum innskutt egenkapital		96 758	96 706
Fond for verdiendringer		-	84
Omregningsdifferanser		84 089	61 115
Kontantstrømsikring		-3 716	-7 172
Annen egenkapital		237 551	221 241
Sum opptjent egenkapital		317 924	275 268
Minoritetsinteresser		31 770	25 548
Sum egenkapital		446 452	397 523
Langsiktig gjeld			
Pensjonsforpliktelser	9	8 478	13 306
Utsatt skatt	8	21 583	8 650
Annen langsiktig gjeld	22	4 260	8 870
Pantegjeld langsiktig	5,10	517 733	515 456
Obligasjonslån	5,10	-	295 555
Avsetning for forpliktelser	13	766	1 000
Sum langsiktig gjeld		552 820	842 837
Kortsiktig gjeld			
Pantegjeld	5,10	26 713	24 513
Obligasjonslån	5,10	297 750	-
Kassekreditt	5,10	125 626	106 574
Leverandørgjeld	10	68 234	62 237
Betalbar skatt	8	27 387	24 651
Skyldige offentlige avgifter	10	26 804	23 349
Annen kortsiktig gjeld	10,15	72 435	74 905
Sum kortsiktig gjeld		644 949	316 229
Sum egenkapital og gjeld			
		1 644 221	1 556 589

Borgestad, 31. desember 2017

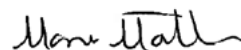
22. mars 2018

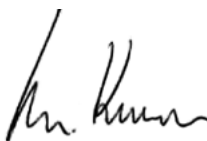
Bertel O. Steen
Styreleder

Gudmund Bratrud
Styremedlem

Mona Møller
Styremedlem

Christen Knudsen
Adm. dir.

KONTANTSTRØMOPPSTILLING

BORGESTAD ASA KONSERN

		IFRS	
(NOK 1 000)	Note	2017	2016
Resultat før skattekostnad og minoritetsinteresser		28 718	-14 060
Betalt skatt		-6 671	-5 255
Tilbakeført resultatposter aksjer		-39 469	-6 513
Agio/disagio vedrørende investeringsaktiviteter		603	1 129
Avskrivninger	11	26 161	25 025
Regnskapsmessig gevinst varige driftsmidler		65	-236
Endring kortsiktige fordringer, gjeld og varer		-8 848	-22 287
Kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter ¹⁾		560	-22 197
Investering i varige driftsmidler og immaterielle eiendeler	11	-9 504	-40 512
Salg varige driftsmidler		-	236
Innbetaling vedrørende tilknyttet selskap	13	-	667
Salg og utbytte fra aksjer og øvrige verdipapirer		3 835	2 804
Utbetalinger ved kjøp av aksjer og øvrige verdipapirer		-200	-
Netto kontantstrøm fra andre investeringer/salg	10,13	53 000	17 650
Kontantstrøm fra investeringsaktiviteter		47 131	-19 156
Netto endring i finansiell gjeld	5	-31 215	13 655
Kjøp og salg av egne aksjer		300	6
Utbetaling av utbytte til minoritetsaksjonærer		-5 766	-5 530
Kontantstrøm fra finansielle aktiviteter		-36 681	8 130
Kontantstrøm gjennom året		11 010	-33 223
Bank og kassebeholdning		64 981	93 014
Kassekreditt		-106 574	-101 385
Likviditetsbeholdning 01.01		-41 593	-8 371
Bank og kassebeholdning		95 042	64 981
Kassekreditt		-125 626	-106 574
Likviditetsbeholdning 31.12	6	-30 583	-41 593
Disponibel likviditet 31.12	6	130 417	119 306

¹⁾ Det er ingen vesentlige avvik mellom betalte og kostnadsførte renter

OPPSTILLING OVER ENDRINGER I EGENKAPITAL

BORGESTAD ASA KONSERN

	Majoritetens egenkapital								
	Selskaps- kapital	Egne aksjer	Overkurs	Fond for verdi- endringer	Kontant- strøms- sikring	Annen valuta omregnings reserve	Annen egenka- pital	Minoritets interesser	Sum
(NOK 1 000)									
Egenkapital 01.01.17	33 933	-206	62 980	84	-7 172	61 115	221 241	25 548	397 523
Årsresultat							12 621	10 787	23 408
Andre inntekter og kostnader				-84	3 456	22 974	3 441	1 201	30 988
Totale inntekter og kostnader i perioden	-	-	-	-84	3 456	22 974	16 062	11 988	54 395
Utbytte til minoritetsaksjonærer								-5 766	-5 766
Netto salg av egne aksjer		51					249		300
Egenkapital 31.12.17	33 933	-155	62 980	0	-3 716	84 089	237 551	31 770	446 452

	Majoritetens egenkapital								
	Selskaps- kapital	Egne aksjer	Overkurs	Fond for verdi- endringer	Kontant- strøms- sikring	Annen valuta omregnings reserve	Annen egenka- pital	Minoritets interesser	Sum
(NOK 1 000)									
Egenkapital 01.01.16	33 933	-205	62 980	13 121	-55	85 527	265 900	23 719	484 919
Årsresultat							-60 811	8 982	-51 829
Andre inntekter og kostnader					-4 915	-24 412	907	-1 623	-30 043
Effekt prinsippendringer/reklassifisering				-13 037	-2 202		15 239		-
Totale inntekter og kostnader i perioden	-	-	-	-13 037	-7 117	-24 412	-44 665	7 359	-81 871
Utbytte til minoritetsaksjonærer								-5 530	-5 530
Netto kjøp av egne aksjer		-1					7		6
Egenkapital 31.12.16	33 933	-206	62 980	84	-7 172	61 115	221 241	25 548	397 523

BORGESTAD ASA KONSERN

Note 1	Generell informasjon	29
Note 2	Sammendrag av vesentlige regnskapsprinsipper	29
Note 3	Vesentlige hendelser i 2016 og hendelser etter balansedagen	36
Note 4	Segmentrapportering	36
Note 5	Rentebærende lån, garantiforpliktelser og pantestillelser	39
Note 6	Bankinnskudd og likviditet	40
Note 7	Datterselskaper og nærstående parter	41
Note 8	Skattekostnad	42
Note 9	Pensjoner	43
Note 10	Finansielle derivater og risikostyring	44
Note 11	Varige driftsmidler, immaterielle eiendeler og investeringseiendommer	49
Note 12	Goodwill	51
Note 13	Investeringer i tilknyttede selskap	52
Note 14	Godtgjørelser	54
Note 15	Spesifikasjoner	56
Note 16	Aksjer	56
Note 17	Resultat per aksje	57
Note 18	Utbytte	58
Note 19	Informasjon om aksjekapital og egne aksjer	58
Note 20	Varebeholdning	59
Note 21	Garantiforpliktelser	59
Note 22	Betingede forpliktelser og andre forpliktelser	59

NOTER TIL KONSERNREGNSKAPET

NOTE 1. GENERELL INFORMASJON

Borgestad ASA er et tradisjonsrikt selskap notert på Oslo Børs. Borgestad ASA er et allmennaksjeselskap registrert og hjemmehørende i Norge. Kontoradressen er Borgestad, Gunnar Knudsensvei 144, 3712 Skien, Norge.

Konsernregnskapet per 31. desember 2017 er godkjent av selskapets styre den 22. mars 2018 og vil bli presentert for godkjenning på ordinær generalforsamling den 7. juni 2018.

NOTE 2. SAMMENDRAG AV VESENTLIGE REGNSKAPSPRINSIPPER

GRUNNLAGET FOR REGNSKAPSUTARBEIDELSEN

Det konsoliderte regnskapet er utarbeidet til historisk kost, med unntak av finansielle instrumenter som er målt til markedsverdi. Konsernregnskapet er presentert i norske kroner (NOK) og alle verdier er avrundet til nærmeste tusen hvis ikke annet er opplyst.

Resultatregnskapet er presentert etter art for inntekter og kostnader og kontantstrømoppstilling er presentert etter den indirekte metoden.

REGNSKAPSPRINSIPPER

Konsernregnskapet til Borgestad ASA og dets heleide og kontrollerte datterselskaper (konsernet), er utarbeidet i overensstemmelse med International Financial Reporting Standards (IFRS), som er vedtatt av EU. Videre er konsernregnskapet også avgitt i samsvar med tilleggskravene gitt i norsk regnskapslov.

ENDRINGER I REGNSKAPSPRINSIPPER

Borgestad ASA valgte for regnskapsåret 2016 å tidlig-implimentere IFRS 9 *Financial instruments* / *Finansielle instrumenter* (uoffisiell norsk oversettelse). Standarden er først inntatt i norsk forskrift i desember 2017 og følgelig var tidlig implementering av IFRS 9 i 2016 ikke tillatt. Effektene på sammenligningstallene i konsernregnskapet som følge av dette er vurdert til å være uvesentlige, der verdiendringen pålydende 10.75 MNOK i 2016 på investeringen i PCO Zarow skulle vært innregnet i totalresultatet og ikke via ordinært resultat.

Borgestad ASA har tidlig-implimentert IFRS 9 med 1. januar 2016 som tidspunkt for førstegangsanvendelse av standarden og videreført anvendelsen av IFRS 9 i 2017.

IFRS 9 angir nye krav knyttet til klassifisering og måling av finansielle eiendeler og gjeld, samt nye krav knyttet til nedskrivning av finansielle eiendeler og generell sikringsbokføring. Detaljer rundt de nye kravene, herunder hvilke effekter dette har i konsernregnskapet er beskrevet under de aktuelle områdene som reguleres av IFRS 9.

Borgestad ASA har implementert IFRS 9 i overensstemmelse med overgangsbestemmelsene som fremkommer av standarden.

Konsernet har valgt ikke å implementere noen av de standarder og endringer som har et senere ikrafttredelsestidspunkt enn 2017 foruten IFRS 9. Se for øvrig mer detaljerte opplysninger i siste avsnittet i denne noten.

KONSOLIDERINGSPRINSIPPER

Datterselskaper

Datterselskaper er alle selskaper hvor konsernet har kontroll over selskapet. Kontroll oppnås normalt når konsernet eier, enten direkte eller indirekte, mer enn 50 prosent av de stemmeberettigede aksjer i selskapet og at konsernet er i stand til å utøve faktisk kontroll over selskapet. Selskapene inngår i konsernregnskapene fra det tidspunkt konsernet erverver kontroll over selskapet. På tilsvarende måte utelates selskapet fra konsernregnskapet når kontrollen over selskapet er opphørt.

Oppkjøpsmetoden er anvendt ved regnskapsføring av oppkjøpte enheter. Oppkjøpsmetoden innebærer at kostpris fordeles på ervervede eiendeler og forpliktelser i henhold til deres markedsverdi på oppkjøpstidspunktet. Kostpris utover identifiserte eiendeler og forpliktelser til markedsverdier regnskapsføres som goodwill. IFRS 3 tillater to alternative metoder for regnskapsføring av goodwill og minoritetsinteresser. Minoritetsinteresser er den del av resultatet og egenkapitalen i datterselskap som ikke eies av konsernet. Eventuelle minoritetsinteresser vises separat i resultatregnskapet og under egenkapitalen i konsernregnskapet.

Transaksjoner mellom konsernselskaper, interne mellomregninger og urealiserte konserngevinster elimineres i konsernregnskapet. Urealiserte tap elimineres også med mindre transaksjonen tydelig viser at den overdratte eiendel har en redusert verdi. Regnskapsprinsipper som er benyttet av datterselskaper har blitt endret hvor dette har vært nødvendig for å sikre en enhetlig regnskapspraksis i konsernet.

Tilknyttede selskap

Tilknyttede selskap er enheter hvor konsernet har betydelig innflytelse, men ikke kontroll (normalt ved eierandel mellom 20 og 50 prosent), over den finansielle og operasjonelle styringen.

Konsernregnskapet inkluderer konsernets andel av resultat fra tilknyttede selskaper regnskapsført etter egenkapitalmetoden fra det tidspunktet betydelig innflytelse oppnås og inntil slik innflytelse opphører. Ved objektive indikasjoner på verdifall må gjenvinnbart beløp estimeres. Eventuelle verdifall innregnes dersom balanseført verdi er høyere enn gjenvinnbart beløp.

Urealiserte gevinster knyttet til transaksjoner mellom konsernet og dets tilknyttede selskaper elimineres i forhold til konsernets eierandel i det tilknyttede selskap. Likeledes elimineres urealiserte tap med mindre transaksjonen tydelig viser at den overdratte eiendelen har en redusert verdi. Regnskapsprinsipper som er benyttet av tilknyttede selskaper har blitt endret hvor dette har vært nødvendig for å sikre en enhetlig regnskapspraksis i konsernet.

VIRKSOMHETSSAMMENSLUTNINGER OG GOODWILL

Goodwill

Ved kjøp av en virksomhet vurderes alle overtatte eiendeler og forpliktelser for klassifisering og tilordning i samsvar med kontraktbetingelser, økonomiske omstendigheter og relevante forhold på oppkjøpstidspunktet. Forskjellen mellom vederlaget ved oppkjøp og virkelig verdi av netto identifiserbare eiendeler og forpliktelser på oppkjøpstidspunktet klassifiseres som goodwill. Ved investering i tilknyttede selskaper er goodwill inkludert i investeringens balanseførte verdi.

Goodwill føres i balansen til anskaffelseskost, fr trukket eventuelle akkumulerte nedskrivninger. Goodwill avskrives ikke, men testes minst årlig for verdifall. I forbindelse med dette allokeres goodwill til kontantstrømgenererende enheter eller grupper av kontantstrømgenererende enheter som forventes å ha fordel av synergieffekter av virksomhetssammenslutningen.

VALUTA

Funksjonell valuta og presentasjonsvaluta

Konsernregnskapet presenteres i norske kroner (NOK). Transaksjoner som foretas av de respektive konsernselskaper registreres i den valuta som er alminnelig anvendt i det økonomiske miljø hvor enhetene opererer (funksjonell valuta).

Transaksjoner og balanseposter i valuta

Transaksjoner i utenlandsk valuta blir omregnet til gjennomsnittlig årlig valutakurs, som er en god tilnærming til

å bruke transaksjonsdagens kurs. Valutagevinster og tap som oppstår som følge av endringer i valutakursene mellom transaksjonstidspunktet og betalingstidspunktet og som skyldes omregning av pengeposter i utenlandsk valuta til valutakurser ved balansedagens slutt, regnskapsføres i resultatregnskapet med unntak av omregningsdifferanser som knytter seg til konsernets nettoinvestering i en utenlandsk enhet. Disse omregningsdifferansene er ført via oppstilling av totalresultat mot egenkapitalen. Fordringer på utenlandske enheter inngår som en del av nettoinvesteringen i de tilfeller oppgjør av fordringen verken er planlagt eller sannsynlig i overskuelig framtid. Ved fremtidig salg av utenlandsk enhet med funksjonell valuta forskjellig fra konsernets presentasjonsvaluta, vil samtlige akkumulerte omregningsdifferanser knyttet til enheten inngå i beregning av gevinst eller tap.

Ikke-monetære eiendeler og gjeld i utenlandsk valuta som er regnskapsført til historisk kost, inkluderes basert på valutakursene på transaksjonstidspunktet.

Konsolidering

Regnskapene for alle enheter i konsernet som benytter funksjonell valuta som avviker fra konsernets presentasjonsvaluta omregnes til konsernets presentasjonsvaluta som følger:

1. Eiendeler og gjeld omregnes til sluttkurser på balansedagen;
2. Inntekter og kostnader omregnes til årlig gjennomsnittskurs; og
3. Alle omregningsdifferanser vises på separat linje som en del av oppstilling av totalresultat.

PRINSIPPER FOR INNTEKTSFØRING

Inntekt regnskapsføres når det er sannsynlig at transaksjoner vil generere fremtidige økonomiske fordeler som vil tilflyte selskapet og beløpets størrelse kan estimeres pålitelig. Salgsinntekter er presentert fr trukket merverdiavgift og rabatter. Inntektsføring ved salg av varer skjer ved levering. Tjenester inntektsføres når tjenesten ytes. Innen eiendom blir leieinntekter (etter fradrag for totale kostnader knyttet til incentiver til leietakere) inntektsført lineært over leieperioden.

For segmentet Ildfast består inntekter i hovedsak av leveranser av ildfaste materialer eller andre varer til ulike typer kunder samt installasjonsservice. Inntekter fra salg av disse varene resultatføres når levering har funnet sted og det vesentligste av risiko og avkastning er overført. Installasjonsservice- og vedlikeholdsprosjekter har relativ kort varighet og inntektsføres i takt med fremdrift.

Gvinster ved avhendelse av varige driftsmidler, investeringseiendommer og utviklingsprosjekter blir presen-

tert som annen inntekt. Verdistigning på investeringseiendommer regnskapsføres først ved helt eller delvis salg.

Renteinntekter regnskapsføres når de er opptjent etter effektiv rentemetode, mens utbytte inntektsføres når det er godkjent av generalforsamlingen.

Gevinst og tap på aksjer som er regnskapsført til virkelig verdi med verdiendringer over andre inntekter og kostnader reklassifiseres ikke til resultatet ved salg eller annen avhendelse. Det vises til regnskapsprinsipper for finansielle instrumenter nedenfor.

KLASSIFISERING AV POSTER I BALANSEN

Omløpsmidler og kortsiktig gjeld omfatter poster som forfaller til betaling innen ett år etter balansetidspunktet, samt poster som knytter seg til varekretsløpet hvis dette er senere. Den kortsiktige del av langsiktig gjeld er klassifisert som kortsiktig gjeld. Finansielt motiverte investeringer som konsernet forventer å realisere innen ett år etter balansetidspunktet klassifiseres som omløpsmidler, andre eiendeler klassifiseres som anleggsmidler.

SEGMENTRAPPORTERING

Operative segmenter blir rapportert i samsvar med det ledelsen benytter internt for å evaluere segmentenes resultater og for å bestemme hvordan ressurser skal allokteres til segmentene.

Virksomhetsområdene utgjør basisen for den primære segmentrapporteringen. Konsernet har tre virksomhetsområder; Eiendom, Ildfast, og Øvrig virksomhet. Transaksjoner mellom virksomhetsområder skjer til markedspriser og elimineres i konsernregnskapet.

VARIGE DRIFTSMIDLER

Varige driftsmidler oppføres i balansen til historisk anskaffelseskost fratrukket akkumulerte av- og nedskrivninger. Avskrivninger er beregnet ved bruk av lineær metode basert på antatt brukstid og restverdi ved utløp av brukstiden. Avskrivningsperiode og -metode blir årlig vurdert for å sikre at metoden og perioden som brukes samsvarer med de økonomiske realiteter til anleggsmiddelet. Tilsvarende gjelder for restverdi.

Påkostninger tillegges varige driftsmidlet dersom det er sannsynlig at disse gir fremtidig verdi, og utgiften kan måles pålitelig. Andre utgifter til reparasjon og vedlikehold resultatføres i den perioden de påløper.

INVESTERINGSEIENDOMMER

Konsernet besitter både investeringseiendommer og bygg anskaffet for eget bruk. Eiendommer som er anskaffet med formål å leie ut til leietagere utenfor konsernet, og som er anskaffet for å oppnå langsiktig avkastning på leieinntekter eller for å oppnå verdistigning, eller begge

delene, er klassifisert som investeringseiendommer. Leietakere som er tilknyttede selskaper blir i denne sammenheng ansett å være leietagere utenfor konsernet.

Kombinerte bygg klassifiseres dels som investeringseiendom og dels som egne bygg dersom bygget kan seksjoneres og seksjonene kan selges hver for seg. Dersom bygget ikke kan deles opp, klassifiseres bygget som bygg til eget bruk, med mindre eget bruk utgjør en uvesentlig andel av eiendommen.

Konsernets investeringseiendommer er oppført til anskaffelseskost, fratrukket akkumulerte avskrivninger og nedskrivninger. Anskaffelseskost inkluderer transaksjonskostnader ved kjøp, og designkostnader, direkte lønnskostnader, låneutgifter, andre direkte kostnader og relaterte faste kostnader ved bygging eller utvikling. Påkostninger tillegges investeringseiendommen dersom det er sannsynlig at disse gir fremtidig verdi, og utgiften kan måles pålitelig. Andre utgifter til reparasjon og vedlikehold resultatføres i den perioden de påløper. Investeringseiendommene blir avskrevet lineært over forventet levetid.

Investeringseiendommene blir avskrevet lineært over forventet levetid.

Investeringseiendommer i konsernselskapene er presentert på egen linje i balansen. Aksjer i tilknyttede selskaper med investeringseiendommer er presentert etter egenkapitalmetoden, slik at verdien av disse eiendommene inngår i verdien av nettoinvesteringene. Investeringseiendom i tilknyttede selskaper er likevel spesifisert i note som omtaler konsernets investeringseiendommer.

FINANSIELLE INSTRUMENTER

Finansielle eiendeler og gjeld innenfor virkeområdet til IFRS 9 klassifiseres i følgende aktuelle kategorier for konsernet:

- I. Finansielle eiendeler som måles til amortisert kost;
- II. Egenkapitalinstrumenter (aksjer) til virkelig verdi med verdiendringer over resultatet;
- III. Egenkapitalinstrumenter (aksjer) til virkelig verdi med verdiendringer over andre inntekter og kostnader;
- IV. Finansielle derivater som måles til virkelig verdi over resultatet, med mindre derivatene er designert i et effektivt sikringsforhold;
- V. Andre finansielle forpliktelser til amortisert kost

Konsernet har ingen investeringer i gjeldsinstrumenter som måles til virkelig verdi med verdiendringer over andre inntekter og kostnader.

Fordringer og nedskrivning av finansielle eiendeler

Konsernets fordringer, som i det vesentligste består av kundefordringer med kort forfall og fordringer fra leie-

avtaler, holdes for å motta kontraktmessige kontantstrømmer og kontantstrømmene består bare av betaling av pålydende og evt. renter. Konsernet fordringer måles til amortisert kost, fratrasket avsetninger for forventede tap. Konsernet gjennomgår regelmessig utestående fordringer og utarbeider for hver rapporteringsperiode estimater for uerholdelige fordringer som danner grunnlag for de regnskapsmessige avsetninger. I tillegg vurderes forventet tap basert på den best tilgjengelige informasjonen om historiske, nåværende og fremtidige forhold. I overensstemmelse med IFRS 9 anvendes det en forenklet tapsavsetningsmodell for kundefordringer og leieavtalefordringer, der det i tillegg til faktiske tapshendelser avsettes for forventede fremtidige tap over fordringens levetid.

Finansielle instrumenter som holdes i første rekke med formål om å selge eller kjøpe tilbake på kort sikt, er klassifisert omløpsaksjer. Øvrige aksjer klassifiseres som anleggsaksjer.

Regnskapsføring av derivater og sikringsbokføring

Ved første gangs regnskapsføring føres derivater til virkelig verdi. Deretter revalueres posten til virkelig verdi ved hver regnskapsavleggelse. Alle konsernets derivater er inngått og øremerket med sikring som formål og er regnskapsført som sikringsinstrumenter.

På det tidspunkt det inngås en derivatavtale, definerer konsernet derivater som sikring av virkelig verdi av en regnskapspost eller sikring av en forventet transaksjon eller inngått forpliktelse (sikring av kontantstrømmer). Endringer i den virkelige verdi av derivater som er definert som og som tilfredsstiller kravene til sikring av virkelig verdi resultatføres sammen med endringer i virkelig verdi av sikringsobjektet.

Endringer i den virkelige verdien av derivater som er definert som og som tilfredsstiller kravene til sikring av kontantstrømmer, regnskapsføres mot egenkapitalen over andre inntekter og kostnader. Egenkapital poster reverseres og regnskapsføres som en inntekt eller kostnadselement i den periode den sikrede forpliktelse eller forventede transaksjon påvirker resultatregnskapet.

NEDSKRIVING AV IKKE-FINANSIELLE EIENDELER OG GOODWILL

På balansedagen vurderer Borgestad om det foreligger objektive nedskrivningsindikatorer for varige driftsmidler, inklusive investeringseiendommer og goodwill. Dersom det foreligger nedskrivningsindikator, beregnes gjenvinnbart beløp. Gjenvinnbart beløp er det høyeste av eiendelens salgspris redusert for estimerte kostnader som medgår for å selge eiendelen og dets bruksverdi for selskapet. Bruksverdi beregnes basert på en diskontering

av forventede fremtidige kontantstrømmer fra eiendelen. Når det er antatt at eiendelens verdi er lavere enn balanseført verdi, nedskrives denne til gjenvinnbart beløp.

Nedskrivning bokført i tidligere perioder reverseres kun hvis det foreligger endringer i de estimater som benyttes for å fastslå gjenvinnbart beløp. Reverseringsbeløpet kan imidlertid kun være så stort at balanseført verdi etter tilbakeføringen maksimalt tilsvarer den verdi som eiendelen ville vært registrert til hvis nedskrivning ikke hadde vært foretatt tidligere. Slike reverseringer resultatføres.

AVSETNINGER

Avsetninger regnskapsføres når konsernet har en faktisk forpliktelse (rettslig eller antatt) som en følge av hendelser som har skjedd og det er sannsynlig at det vil skje et økonomisk oppgjør som følge av forpliktelsen, og at beløpets størrelse kan måles pålitelig.

BETINGEDE FORPLIKTELSER OG EIENDELER

Betingede forpliktelser er ikke regnskapsført i årsregnskapet. Det er opplyst om betingede forpliktelser med unntak for betingede forpliktelser hvor sannsynligheten for fremtidige utgående kontantstrømmer anses som svært lav.

En betinget eiendel regnskapsføres ikke i årsregnskapet, men opplyses om i de tilfeller det foreligger sannsynlighetsovervekt for at en fordel vil tilflyte konsernet..

LÅN

Innlån blir regnskapsført til amortisert kost ved bruk av effektiv rente metode. Ikke amortiserte transaksjonskostnader føres mot lånekonto i balansen og amortiseringskostnadene reflekteres i resultatregnskapet som rentekostnader. Eventuelle gevinster og tap resultatføres først ved innløsning av forpliktelsen.

Låneutgifter

Låneutgifter resultatføres når lånekostnaden oppstår. Lånekostnader balanseføres i den grad disse er direkte relatert til tilvirking av et anleggsmiddel. Balanseføring av lånekostnadene gjøres frem til det tidspunkt anleggsmiddelet er klart for bruk.

LEIEAVTALER

Konsernet skiller mellom konsernet som leietaker og utleier, samt finansielle og operasjonelle leieavtaler. Konsernet har operasjonelle leieavtaler for utleie av eiendommer som inngår i husleieinntektene. De fleste av disse leieavtalene i konsernselskapene er kortsiktige. Utover disse utleieavtalene har konsernet ingen vesentlige operasjonelle eller finansielle leieavtaler.

Konsernet som leietaker

Operasjonelle leieavtaler

Leieavtaler hvor det vesentligste av risiko og avkastning som er forbundet med eierskap av eiendelen ikke er overført klassifiseres som operasjonelle leieavtaler. Leiebetalingen klassifiseres som driftskostnad og resultatføres lineært over kontraksperioden.

Konsernet som utleier

Operasjonelle leieavtaler

Konsernet presenterer eiendeler som er utleid som anleggsmidler i balansen. Leieinntekten inntektsføres lineært over leieperioden. Direkte kostnader pådratt for å etablere den operasjonelle leieavtalen er tillagt den utleide eiendelens balanseførte verdi, og blir kostnadsført i leieperioden på samme grunnlag som leieinntekten.

KONTANTER OG KONTANTEKVIVALENTER

Kontanter og kontantekvivalenter inkluderer kassebeholdninger og bankinnskudd. Kontanter og kontantekvivalenter bokføres til nominelle verdier i balansen. Bundne midler er inkludert i kontanter og kontantekvivalenter.

BUNDNE MIDLER

Bundne midler inkluderer midler inntestående på separate konsernbank konti, og som vil bli benyttet til å dekke påløpte renter ved obligasjonslånet og påløpte skatteforpliktelser.

VARELAGER

Varelager regnskapsføres til det laveste av anskaffelseskost og netto salgspris. Netto salgspris er estimert salgspris ved ordinær drift fratrukket estimerte utgifter til ferdigstilling, markedsføring og distribusjon. Anskaffelseskost tilordnes ved bruk av FIFO metoden og inkluderer utgifter påløpt ved anskaffelse av varene og kostnader for å bringe varene til nåværende tilstand og plassering. Egenproduserte varer inkluderer variable og faste kostnader som kan allokere basert på normal kapasitetsutnyttelse.

FORSKNING OG UTVIKLING

Utgifter knyttet til forskningsaktiviteter resultatføres når de påløper. Utgifter knyttet til utviklingsaktiviteter blir balanseført i den grad produktet eller prosessen er teknisk og kommersielt gjennomførbart og konsernet har tilstrekkelig ressurser til å ferdigstille utviklingen. I denne regnskapsperioden har konsernet ingen utviklingsaktiviteter som tilfredsstiller kriteriene for balanseføring.

UTBYTTE

Utbytte som foreslås av styret bokføres som en forpliktelse i regnskapet først når det er godkjent av aksjonærene i generalforsamling.

EGNE AKSJER

Borgestad ASAs beholdning av egne aksjer er ført opp til pålydende verdi til fradrag under annen innskutt kapital. Forskjellen mellom pålydende verdi og anskaffelseskost er ført til fradrag under annen egenkapital.

RESULTAT PER AKSJE

Resultat per aksje beregnes ved å dividere resultatet på et veid gjennomsnittlig antall utestående aksjer i rapporteringsperioden. Tilbakekjøp av ordinære aksjer i perioden vektet ut ifra den periode de var utestående. Utvannet resultat per aksje beregnes ved å benytte konsernets resultat, dividert med gjennomsnittlig antall utestående aksjer som veies over den aktuelle periode og de aksjer som potensielt kan konverteres. Det forefinnes ingen konverteringsrett eller utestående aksjer i konsernet per 31. desember 2017 og 2016. Utvannet resultat per aksje svarer derfor med resultat per aksje.

SKATT

Skattekostnad består av betalbar skatt og endring i utsatt skatt. Utsatt skatt forpliktelse og utsatt skatt eiendel er beregnet på alle forskjeller mellom regnskapsmessig og skattemessig verdi på eiendeler og gjeld med unntak av:

- midlertidig forskjell knyttet til goodwill som ikke er skattemessig fradragsberettiget
- midlertidige forskjeller relatert til investeringer i datterselskaper eller tilknyttede selskaper dersom konsernet kontrollerer tidspunktet for når de midlertidige forskjellene vil bli reversert og det ikke er antatt å skje i overskuelig fremtid.

Eiendel ved utsatt skatt er balanseført når det er sannsynlig at selskapet vil ha tilstrekkelige skattemessige overskudd i senere perioder til å nyttiggjøre skattefordelen. Balanseføring av utsatt skatt eiendel er underlagt relativt strenge krav med hensyn til sannsynlighet for faktisk fremtidig utnyttelse. Regnskapsføringen av denne er derfor basert på omfattende vurderinger. Eventuelle endringer i estimatet inngår i skattekostnaden for året.

Eiendel og forpliktelse ved utsatt skatt er målt basert på forventet fremtidig skattesats til de selskapene i konsernet hvor det har oppstått midlertidige forskjeller. Utsatt skatt presenteres netto når det er en juridisk rett til motregning av betalbar skatt mot skattefordeler innenfor det samme skattesystemet, og konsernet forventes å gjennomføre nettooppgjør.

Betalbar skatt og utsatt skatt er regnskapsført direkte mot egenkapitalen i den grad skattepostene relaterer seg til egenkapitaltransaksjoner.

NÆRSTÅENDE PARTER

Parter anses å være nærstående hvis en part har mulighet til direkte eller indirekte å kontrollere den annen part eller har betydelig påvirkningsmulighet ovenfor den annen part med hensyn til finansielle og driftsmessige beslutninger. Parter er også nærstående hvis de er underlagt felles kontroll eller er under felles betydelig påvirkning. Alle transaksjoner mellom nærstående parter er basert på prinsippet om armlengdes avstand (antatt markedsverdi).

BRUK AV ESTIMATER OG SKJØNNSMESSIGE VURDERINGER

Utarbeidelse av konsernets regnskap medfører at ledelsen gjør estimater og skjønnsmessige vurderinger. Dette vil derfor påvirke regnskapsførte beløp som rapporteres i finansregnskapet og de medfølgende noter. Ledelsen baserer sine estimater og vurderinger på tidligere erfaringer og på ulike andre faktorer som er antatt å være rimelige og fornuftige forholdene tatt i betraktning.

Fremtidige hendelser kan medføre at estimatene endrer seg. Estimater og de underliggende forutsetningene vurderes løpende. Endringer i regnskapsmessige estimater regnskapsføres i den perioden endringene oppstår. Hvis endringene også gjelder fremtidige perioder fordeles effekten over inneværende og fremtidige perioder.

Områdene med størst risiko for vesentlige endringer er verdien av investeringer i tilknyttede selskaper og aksjer. Estimater og forutsetninger er nærmere omtalt nedenfor, samt i de ulike notene til årsregnskapet.

Hovedområdene for vurderinger og tilhørende estimatusikkerhet på balansetidspunktet er angitt og redegjort for nedenfor:

Varige driftsmidler og investeringseiendommer

Konsernet gjennomfører nedskrivningsvurderinger ved indikasjon på verdifall. Gjenvinnbart beløp fra kontantstrømgenererende enheter beregnes av neddiskonterte fremtidige kontantstrømmer.

Ved beregning av avskrivninger for driftsmidlene, er den økonomiske brukstiden som legges til grunn, basert på estimater. Estimatet er basert på lang historie og erfaring med henholdsvis produksjon av ildfaste elementer og drift av fast eiendom, noe som medfører lavere estimatusikkerhet.

For produksjonsutstyr kan store skift i markedet føre til behov for endret produksjonsspekter og dermed endring i deler av produksjonsapparatet. Dette kan føre til

endrede estimater i levetid for eksisterende maskiner. Likeledes vil den teknologiske utviklingen kunne føre til endringer ved at noe produksjonsutstyr vil kunne bli kassert, mens annet utstyr kan få vesentlig forlenget sin levetid med mindre tilpasninger til ny teknologi.

Konsernets investeringseiendommer er regnskapsført til kostmetoden med årlige avskrivninger. Dette skal i utgangspunktet redusere risiko for verdifall utover balanseført verdi. Flere av eiendommene er imidlertid anskaffet i løpet av de siste årene og vil nødvendigvis ha større risiko for verdifall. Dette gjelder i hovedsak kjøpesenteret i datterselskapet Agora Bytom Sp. z o.o. hvor konsernets anskaffelseskost ved konsernetableringen er basert på virkelig verdi pr 01.01.13.

Virkelig verdi på aksjer og øvrige finansielle instrumenter

Virkelig verdi på finansielle instrumenter som ikke handles i et aktivt marked fastsettes ved å benytte ulike verdsettelsesteknikker. Konsernet vurderer og velger metoder og forutsetninger som så langt som mulig er basert på markedsforholdene på balansedagen. Ved verdsettelse av finansielle instrumenter hvor observerbare markedsdata ikke er tilgjengelig, vil konsernet gjøre antagelser om hva markedet vil legge til grunn ved verdsettelse av tilsvarende finansielle instrumenter.

Eiendel ved utsatt skatt

Eiendel ved utsatt skatt innregnes som en eiendel i den utstrekning det er sannsynlig at konsernet vil ha tilstrekkelig med fremtidige skattemessige overskudd til å nyttiggjøre skattefordelen av de ubenyttede skattemessige underskudd, midlertidige forskjeller og ubenyttede skattekreditter. Omfattende vurderinger må gjøres for å fastsette beløpet som kan innregnes som eiendel. Balanseverdien av eiendelen gjennomgås på hver balansedato og reduseres i den grad konsernet ikke lenger kan nyttiggjøre fordelene.

Fremtidige hendelser og endringer i rammebetingelser kan medføre at estimater og forutsetninger må endres. Nye uttalelser og tolkninger av standarder kan også medføre at valg av prinsipper og presentasjon vil bli endret. Slike endringer vil bli regnskapsført når nye estimater blir utarbeidet og nye krav til presentasjon eventuelt foreligger. Disse forholdene er omtalt i både prinsippbeskrivelse og noter.

Regnskapspost	Note	Estimat/forutsetninger	Balanseført verdi 31.12.2017 (TNOK)
Varige driftsmidler og investeringseiendommer	11	Gjenvinnbart beløp for nedskrivningsvurdering og estimering av gjenværende brukstid og utrangeringsverdi	1 078 700
Aksjer og øvrige finansielle instrumenter	10 og 16	Virkelig verdi	63 739
Eiendel ved utsatt skatt	8	Bedømmelse av evnen til å utnytte skatteposisjoner i fremtiden	25 432

VEDTATTE IFRS-ER OG IFRIC-ER MED FREMTIDIG IKRAFTTREDELSESTIDSPUNKT

IFRS 15 *Driftsinntekter fra kontrakter med kunder (uoffisiell norsk oversettelse)*

IASB har vedtatt ny standard for inntektsføring, IFRS 15, med obligatorisk anvendelse for regnskapsår som begynner 1. januar 2018 eller senere. IFRS 15 vil fra ikrafttredelsestidspunktet erstatte gjeldende standarder som gir veiledning vedrørende inntektsføring, herunder IAS 18 – Driftsinntekter, IAS 11 – Anleggskontrakter og tilhørende tolkninger.

Hovedprinsippene i den nye standarden er at det forventede vederlaget skal inntektsføres etter et mønster som reflekterer overføring av varer eller tjenester til kunden og dette operasjonaliseres gjennom en fem stegs innregningsmodell for inntektsføring:

- Steg 1: Identifiser kontrakten med kunden;
- Steg 2: Identifiser leveringsforpliktelsene i kontrakten;
- Steg 3: Fastsett transaksjonsprisen;
- Steg 4: Allokér transaksjonsprisen til leveringsforpliktelsene;
- Steg 5: Innregn inntekten når foretaket oppfyller/etterhvert som foretaket oppfyller leveringsforpliktelsene overfor kunden.

I henhold til IFRS 15, skal konsernet innregne inntekter når leveringsforpliktelsene er oppfylt eller alternativt etter hvert som leveringsforpliktelsene oppfylles. Dette skjer når kunden har overtatt kontrollen over varen eller tjenesten knyttet til en gitt leveringsforpliktelse. Konsernet innregner inntekter fra følgende tre hovedkilder:

- Løpende salg av ildfaste produkter;
- Salg av installasjons- og vedlikeholdstjenester til ildfast industri;
- Utleie av eiendom.

Forventede effekter av ny inntektsføringsstandard på salg av ildfaste produkter

Salg av ildfaste produkter består av én spesifikk leveringsforpliktelse og inntekten innregnes når kunden overtar kontrollen over produktet. Dette innebærer en tilsvarende inntektsføringspraksis som under nåværende inntektsføringsstandard, IAS 18. Selv om det ikke er

utført beregninger over hvilke implementeringseffekter dette vil ha på disse inntektsstrømmene, så tilsier en foreløpig overordnet vurdering at effektene ikke vil være vesentlige.

Forventede effekter av ny inntektsføringsstandard på salg av installasjons- og vedlikeholdstjenester til ildfast industri

Konsernets installasjonsselskaper leverer tjenester innen installasjon og vedlikehold på driftsmidler til ildfast industri og gjennom disse aktivitetene utfører installasjonsselskapene tjenester som øker verdien på eiendelene som er i kundens eie. Leveringsforpliktelsene som er avtalt med kundene oppfylles av installasjonsselskapene over tid og driftsinntektene vil i henhold til IFRS 15 innregnes over tid. Installasjon av ildfaste materialer er sesongbetonte og det er lav aktivitet i begynnelsen og i slutten av året. Installasjonsprosjekter av ildfaste materialer har normalt en kort tidshorisont og leveransetidspunktene for overførsel av varer og tjenester er tydelige. Utført tjeneste og leveranse av varer er også enkelt å kvantifisere. Periodisering av inntekter følges derfor av kvantifisert oppnådd fullføringsgrad. Metodene for å måle fullføringsgraden av leveringsforpliktelsene forventes å være de samme som benyttes under IAS 18. Selv om det ikke er utført beregninger over hvilke implementeringseffekter dette vil ha på disse inntektsstrømmene, så tilsier en foreløpig overordnet vurdering at effektene ikke vil være vesentlige.

Garantiforpliktelser relatert til salg av ildfastprodukter, installasjons- og vedlikeholdstjenester kan ikke omsettes separat og konsernets garantibestemmelser gir kundene sikkerhet for at produktene oppfyller fastsatte kravspesifikasjoner. Konsernet vil derfor fortsette å innregne garantiforpliktelser i henhold til IAS 37.

Forventede effekter av ny inntektsføringsstandard på utleie av fast eiendom

Utleie av eiendom er i utgangspunktet innenfor virkeområdet av IAS 17 *Leieavtaler* (som erstattes av IFRS 16 *Leiekontrakter* (uoffisiell norsk oversettelse) fra 1. januar 2019, se under) og er dermed utenfor virkeområde av IFRS 15. I tilfeller hvor konsernet leverer enkelte tjenester til leietaker sammen med utleie av eiendom, krever standardene at slike leveranser separeres som ikke-leie-

komponenter og regnskapsføres iht. IFRS 15. Regnskapsføringen for slike ikke-leie komponenter vil i det vesentlige være lik regnskapsføringen under dagens IAS 18, men IFRS 15 vil medføre utvidede notekrav i fremtiden. Det forventes derfor ikke vesentlige implementeringseffekter relatert til inntektsføring av utleie av fast eiendom.

Konsernet vil benytte den kumulative catch-up metoden ved utarbeidelse av årsregnskapet for 2018. Konsernet har ikke kvantifisert egenkapitaleffekten på implementeringstidspunktet 1. januar 2018 ennå, men det forventes at evt. justeringer ikke er signifikant.

IFRS 16 Leases / Leiekontrakter (uoffisiell norsk oversettelse)

IFRS 16 Leases erstatter eksisterende IFRS-standard for leieavtaler, IAS 17 Leieavtaler. IFRS 16 angir prinsipper for innregning, måling, presentasjon og opplysninger om leieavtaler for begge parter i en leieavtale, dvs. kunden

(leietager) og tilbyder (utleier). Den nye standarden krever at leietager innregner eiendeler og forpliktelser for de fleste leieavtaler, noe som er en vesentlig endring fra dagens prinsipper. For utleier viderefører IFRS 16 i det alt vesentlige eksisterende prinsipper i IAS 17. I tråd med dette skal en utleier fortsette å klassifisere sine leieavtaler som operasjonelle eller finansielle leieavtaler, og regnskapsføre disse to typene leieavtaler forskjellig. Standarden er foreløpig ikke godkjent av EU. For regnskapspliktige utenfor EU/EØS, vil standarden gjelde med virkning fra regnskapsår som starter 1. januar 2019. Konsernet har evaluert effektene og mener endringene ikke vil få vesentlige konsekvenser, da konsernet i all hovedsak er utleier. Leasing/leie av driftsløsøre (biler, trucker og IT utstyr) er av lite omfang i konsernet og mye av det er også på løpende kontrakter.

Øvrige vedtatte IFRS-er og IFRIC-er med fremtidig ikrafttredelsestidspunkt forventes ikke å ha vesentlig betydning for konsernets finansielle rapportering.

NOTE 3 VESENTLIGE HENDELSER I 2017 OG HENDELSER ETTER BALANSEDAGEN

Vesentlige hendelser

Salg av aksjer i Grenland Arena AS

Borgestad ASA og dets heleide datterselskap Borgestad Properties AS inngikk den 27. februar 2017 en avtale om salg av tilsammen 26.844 aksjer i Grenland Arena AS (som utgjør 48,7 % av aksjene i selskapet) til Kontorbygg AS. Kjøpesummen for aksjene utgjorde MNOK 53,0. Salget ble gjennomført i første kvartal med en gevinst på MNOK 36,0 for konsernet.

Hendelser etter balansedagen

Salg av aksjepost i PCO Zarow

Borgestad ASA har i 2018 inngått en bindende avtale om salg av Borgestads 15 prosent eierandel i den polske ildfast produsenten PCO Zarow, med oppgjørsgang 27. februar 2018. Avtalt salgssum er MNOK 34,6 (MPLN 15,0).

Refinansiering av obligasjonslån i Borgestad ASA

Borgestad ASA har forlenget det sikrede obligasjonslånet pålydende NOK 300 millioner i det norske obligasjonsmarkedet med ny forfallsdato 21. mars 2021, og med en rente på 3 måneders NIBOR pluss 700 basispunkter.

NOTE 4 SEGMENTRAPPORTERING

Borgestad ASA identifiserer sine segmenter og avgir sin informasjon vedrørende disse segmentene i henhold til IFRS 8 – Driftssegmenter. Denne standarden krever at konsernet benytter en ledelsestilnærming for identifikasjon av segmentene. Driftssegmenter er deler av driften som blir evaluert regelmessig av ledelsen basert på finansiell og operasjonell informasjon utarbeidet spesielt for segmentene, og hvor formålet med evalueringen er å måle segmentenes resultat og tilordne ressurser til disse. Informasjonen som rapporteres er den samme som benyttes internt av øverste beslutningstagere, styret.

Den operasjonelle næringsvirksomhet er organisert og styrt separat i forhold til type virksomhet, der hvert segment representerer en strategisk forretningsenhet som tilbyr forskjellige produkter og betjener forskjellige markeder. Konsernet består av følgende segmenter: Eiendom, Ildfast og Øvrige aktiviteter.

Eiendom

Konsernets eiendomsvirksomhet omfatter investeringseiendommer og bygg for utleie og salg. Tabellen nedenfor spesifiserer hvilke eiendommer som inngår som investeringseiendommer med hvilke beløp disse inngår med. For eiendommer som er eid av tilknyttet selskap tilsvarer den oppgitte verdien Borgestads andel av balanseført verdi av eiendommen.

Eiendommer	Balanseført verdi	
	2017	2016
Heleide investeringseiendommer		
Agora Bytom Sp.z o.o (kjøpesenter, Polen)	939 003	878 990
Sum heleide	939 003	878 990
Deleide investeringseiendommer		
Kontorbygg og tribune, Grenland Arena AS	-	103 310
Kontoreiendom, Brevik, Bridge Eiendom AS	24 615	25 000
Sum deleide	24 615	128 310
Sum investeringseiendommer	963 618	1 007 300

Konsernets største eiendomsinvestering er kjøpesenteret Agora Bytom på brutto 52 000 kvm, og et utleieareal på i overkant av 30 000 kvm i Bytom i Polen. Senteret ble åpnet 15. november 2010. Det er 119 (116) butikker i senteret.

Kontorbygget Bridge Eiendom AS (eierandel 50 prosent) på ca. 4 000 m² i Brevik ble ferdigstilt i september 2008. Det er noe ledighet i bygget ved utgangen av 2017. I 2016 ble bygget nedskrevet med MNOK 12,2 i selskapsregnskapet til Bridge Eiendom AS. Aksjene i Bridge Eiendom AS er nedskrevet og balanseført verdi utgjør en forpliktelse på TNOK 766, se note 13.

Grenland Arena AS (eierandel 48,72 prosent) er solgt i 2017, se ytterligere informasjon i note 3.

Ildfast

Segmentet Ildfast utvikler, produserer og leverer ildfaste produkter, installasjoner og konseptløsninger til industrielle kunder. Produkter som tåler varme over 1.250 °C defineres som ildfaste. Ildfaste materialer kan defineres som stein eller masser, og produseres i mange ulike varianter avhengig av bruksområdet. Ildfaste materialer benyttes i hovedsak for å beskytte produksjonsutstyr i prosessindustri med høye temperaturer. Produktene bidrar også til en effektiv utnyttelse av energien. Virksomheten har en ledende posisjon innen ildfastbransjen i Skandinavia og segmentet har globale tilstedeværelse innen utvalgte ildfaste applikasjonsområder.

Øvrige aktiviteter

Segmentet består i all hovedsak av driften i morselskapet Borgestad ASA. I tillegg er eierandelen i Norwegian Crew Management AS med datterselskap (33,33 prosent eierandel) innregnet i dette segmentet.

I) Resultatfordeling segment

Segmenter	Eiendom		Ildfast		Øvrige aktiviteter	
	2017	2016	2017	2016	2017	2016
Driftsinntekter eksterne	65 279	62 548	726 222	717 159	1 364	1 345
Driftsinntekter interne	3 017	2 036	531	-	9 019	9 039
Sum driftsinntekter	68 296	64 584	726 753	717 159	10 383	10 384
Varekostnad	-	-	282 384	294 874	-	-
Lønninger inkludert styrehonorar	4 273	4 580	171 766	166 209	6 943	5 759
Arbeidsgiveravgift	472	432	49 460	48 943	1 221	1 035
Pensjonskostnader	-	-	12 631	12 308	625	575
Andre ytelser	75	47	13 996	18 048	162	97
Sum lønns- og sosiale kostnader	4 820	5 060	247 853	245 508	8 951	7 466
Energikostnader	-	-	1 099	11 648	-	-
Underentreprenører produksjon	-	-	44 174	41 757	-	-
Øvrige produksjonskostnader, inkludert vedlikehold og reparasjon	-	-	53 151	41 632	-	-
Konsulentkostnad	3 446	5 047	12 383	13 255	3 033	3 087
Reise og bilkostnader	29	143	29 937	27 516	646	616
Øvrige kostnader	25 841	23 247	18 770	20 825	2 661	2 479
EBITDA	34 160	31 089	37 001	20 144	-4 908	-3 264
Avskrivninger	15 048	15 042	11 051	9 922	61	61
Driftsresultat	19 111	16 047	25 951	10 223	-4 969	-3 325
Netto agio/disagio	-	-	-597	-1 129	13 580	-
Gevinst/tap salg aksjer TKS	36 029	-	-	-	-	-2 246
Resultat i tilknyttet selskap	-411	-214	-	-	114	1 624
Netto øvrige finansposter	-21 431	-34 051	-5 353	10 627	11 867	-11 615
Resultat før skattekostnad	33 298	-18 218	20 001	19 721	20 592	-15 562

Segmenter forts.	Elimineringer		Total virksomhet	
	2017	2016	2017	2016
Driftsinntekter	-	-	792 865	781 052
Driftsinntekter interne	-12 567	-11 076	-	-
Sum driftsinntekter	-12 567	-11 076	792 865	781 052
Varekostnad	-	-	282 384	294 874
Lønninger inkludert styrehonorar	-	-	182 981	176 549
Arbeidsgiveravgift	-	-	51 154	50 410
Pensjonskostnader	-	-	13 256	12 883
Andre ytelser	-	-	14 233	18 192
Sum lønns- og sosiale kostnader	-	-	261 624	258 034
Energikostnader	-	-	1 099	11 648
Underentreprenører produksjon	-	-	44 174	41 757
Øvrige produksjonskostnader, inkludert vedlikehold og reparasjon	-	-	53 151	41 632
Konsulentkostnad	-	-	18 862	21 388
Reise og bilkostnader	-	-	30 612	28 276
Øvrige kostnader	-8 067	-6 576	39 205	39 975
EBITDA	-4 500	-4 500	61 754	43 469
	2017	2016	2017	2016
Avskrivninger	-	-	26 161	25 025
Driftsresultat	-4 500	-4 500	35 493	18 443
Netto agio/disagio	-13 585	-	-603	-1 129
Gevinst/tap salg aksjer TKS	-	-	36 029	-2 246
Resultat i tilknyttet selskap	-	-	-297	1 410
Netto øvrige finansposter	-27 087	4 500	-42 004	-30 539
Resultat før skattekostnad	-45 172	-	28 718	-14 060

Spesifikasjon av driftsinntekter av vesentlige produkter og tjenester innen segment Ildfast

Produkter og tjenester:	2017	2016
Innkjøpte produkter for videresalg	266 273	354 356
Egenproduserte produkter	191 927	125 924
Innstallasjonstjenester	252 828	225 413
Øvrige inntekter	15 725	11 466
Sum	726 753	717 159

II) Fordeling totale eiendeler og gjeld segment

Segmenter	Eiendom		Ildfast		Øvrige aktiviteter	
	2017	2016	2017	2016	2017	2016
Eiendeler	1 033 233	1 239 804	524 461	492 267	866 442	600 850
Gjeld	783 891	1 006 709	321 068	325 672	351 013	604 035

Segmenter forts.	Elimineringer		Total	
	2017	2016	2017	2016
Eiendeler	-779 915	-776 332	1 644 221	1 556 589
Gjeld	-258 204	-777 350	1 197 769	1 159 065

Segmenteiendeler inkluderer totale eiendeler i segmentet inklusive investeringer i og fordringer på andre segmenter.

III) Fordeling totale eiendeler og gjeld etter lokasjon av konsolidert virksomhet

Land	Norge		Polen		Sverige	
	2017	2016	2017	2016	2017	2016
Eiendeler	210 607	214 129	993 821	929 769	428 352	402 469
Gjeld	415 119	410 350	521 526	490 509	251 152	250 981

Land forts.	Øvrige		Total	
	2017	2016	2017	2016
Eiendeler	11 441	10 222	1 644 221	1 556 589
Gjeld	9 972	7 225	1 197 769	1 159 065

IV) Annen informasjon om virksomhetsområdet

Segmenter	Eiendom		Ildfast		Øvrige aktiviteter	
	2017	2016	2017	2016	2017	2016
Investeringer	2 348	8 456	7 156	32 056	-	-
Balanseført verdi av tilknyttet selskap	-	15 995	-	-	2 840	2 726
Avskrivninger	15 048	15 042	11 051	9 922	61	61
Garantier	-	-	6 546	5 400	-	-

Segmenter forts.	Elimineringer		Total	
	2017	2016	2017	2016
Investeringer	-	-	9 504	40 512
Balanseført verdi av tilknyttet selskap	-	-	2 840	18 721
Avskrivninger	-	-	26 160	25 025
Garantier	-	-	6 546	5 400

V) Geografisk fordeling salgsinntekter (kundens lokasjon)

Segmenter	Eiendom		Ildfast		Øvrige aktiviteter	
	2017	2016	2017	2016	2017	2016
Norge	6 324	6 010	168 842	185 471	10 384	10 384
Polen	61 972	58 575	3 633	4 764	-	-
Sverige	-	-	313 350	267 933	-	-
Skandinavia, øvrige	-	-	59 158	27 784	-	-
Europa, øvrige	-	-	95 503	107 388	-	-
Asia	-	-	71 139	120 358	-	-
Afrika	-	-	13 995	2 031	-	-
Øvrige	-	-	1 132	1 430	-	-
Sum	68 296	64 585	726 753	717 159	10 384	10 384

Segmenter forts.	Elimineringer		Total	
	2017	2016	2017	2016
Norge	-12 567	-11 076	172 983	190 789
Polen	-	-	65 605	63 339
Sverige	-	-	313 350	267 933
Skandinavia, øvrige	-	-	59 158	27 784
Europa, øvrige	-	-	95 503	107 388
Asia	-	-	71 139	120 358
Afrika	-	-	13 995	2 031
Øvrige	-	-	1 132	1 430
Sum	-12 567	-11 076	792 866	781 052

Ingen av selskapets kunder står enkeltvis for mer enn 10 prosent av omsetningen, dette gjelder både for 2017 og 2016. I tillegg til salgsinntekter fra konsoliderte selskaper vist i tabellen ovenfor er konsernet involvert i tilknyttede virksomheter som er regnskapsført etter egenkapitalmetoden. Det vises til nærmere opplysninger i note 13.

NOTE 5 RENTEBÆRENDE LÅN, GARANTIFORPLIKTELSER OG PANTSTILLELSER

Langsiktig gjeld	Rentebetingelser		Forfall	2017	2017	2016
	31.12.17					
Obligasjonslån amortisert Borgestad ASA	3 mnd NIBOR + 7%	2018	7,28%	-	-	295 555
Pantelån (lånevaluta EUR) Agora Bytom Sp. z.o.o.	EURIBOR 1M + margin 2,40%	2021	2,40%	486 785	-	468 318
Pantelån (lånevaluta SEK) Borgestad Industries	3 mnd Stibor +2,40%	2021	2,68%	28 658	-	39 760
Pantelån (lånevaluta EUR) Borgestad Industries	Flytende rente 2,10%	2021	1,81%	18 401	-	19 990
Pantelån (lånevaluta SEK) Borgestad Industries	Flytende rente 2,38% - 4,93%	2019–2021	2,93%	10 602	-	11 900
Sum langsiktig gjeld				544 446		835 523
1. års avdrag langsiktig gjeld				-26 713		-24 513
Sum langsiktig gjeld ekskl. 1 års avdrag				517 733		811 010

Obligasjonslånet i Borgestad ASA på TNOK 300 000 har forfall i oktober 2018 og er klassifisert som kortsiktig gjeld per 31. desember 2017. Lånet er refinansiert i 2018. Se note 3 for mer informasjon.

Kortsiktig gjeld	Rentebetingelser				2016
	31.12.2017	Forfall	2017	2017	
Kassekreditt	Fra 2,75% til 3 mnd Stibor + 2,40%	2018	2,22%	93 091	70 298
Kassekreditt Sparebank1	3,81%	løpende	3,28%	32 535	36 277
Obligasjonslån amortisert Borgestad ASA	3 mnd NIBOR + 7%	2018	7,28%	297 750	-
Sum				423 376	106 575

Forfallsoversikt:	2018	2019	2020	2021	2022	Deretter
Pantelån og obligasjonslån:	324 463	27 470	28 248	462 016	-	-

Restbeløp på lånekostnader, basert på effektiv rentes metode, vedrørende obligasjonslån med forfall i oktober 2018 som amortiseres utgjør MNOK 2,2 per 31. desember 2017.

Pantelån

Obligasjonslån og pantelån er sikret med pant i bygninger, driftsløsøre, beholdninger og kundefordringer. Låneavtalene har flere klausuler knyttet til finansielle og ikke-finansielle forhold. Klausulene i de ulike avtalene er forskjellige, men de viktigste klausulene gjelder vesentlige endringer i aksjonærforhold, minimum bokført egenkapital, minimum egenkapitalandel i prosent, minimum fri likviditet og et minimumsforhold mellom EBITDA og netto rentebærende gjeld. Konsernet tilfredsstilte alle lånebetingelsene ved årsslutt.

Balanseført verdi av eiendeler stillet som sikkerhet for gjeld:	2017	2016
Bygninger, investeringseiendom og fabrikkannlegg	997 074	968 113
Driftsløsøre	57 449	52 316
Omløpsmidler	197 867	104 374
Sum	1 252 390	1 124 803

Som sikkerhet for de langsiktige pantelånene er det tinglyst panteretter pålydende MNOK 1 262,0 (1262,0) i bygninger og investeringseiendommer, i tillegg er det stilt sikkerhet på totalt MNOK 149,9 (149,8) fordelt på fordringer, varelager og driftstilbehør. For øvrige virksomheter i konsernet er det tinglyst panteretter pålydende MNOK 15,0 (15,0) i fordringer, MNOK 12,0 (12,0) i varelager og MNOK 2,0 (2,0) i driftstilbehør. I tillegg har Höganäs Bjuf AB stillet en selvskyldnerkausjon pålydende MNOK 40,8 (38,9).

For obligasjonslånet er det i tillegg stilt pant i Borgestad ASAs aksjer i Borgestad Properties AS og Borgestad Industries AS. Det er også stilt sikkert i Borgestad Properties AS sine aksjer i Borgestad Næringspark AS.

For pantelån i Bank Pekao i Polen gitt til Agora Bytom Sp. z o.o. er det stilt sikkerhet i kjøpesenteret. Borgestad ASA har i tillegg stilt en garanti på MEUR 5,0.

NOTE 6 BANKINNSKUDD OG LIKVIDITET

	2017	2016
Bank	92 747	62 588
Skattetrekk	2 295	2 393
Sum	95 042	64 981
Ubenyttede trekkrettigheter	59 490	78 539
Bundne midler	-24 115	-24 214
Tilgjengelig likviditet	130 417	119 306

Bundne midler består av skattetrekk på TNOK 2 295, TNOK 11 980 til dekning av renter på obligasjonslånet iht. låneavtalen med obligasjonseierne, og TNOK 9 840 som er bundne midler i Agora Bytom. Bundne midler i Agora Bytom er en likviditetsreserve på MEUR 1 iht. selskapets låneavtale.

NOTE 7 DATTERSELSKAPER OG NÆRSTÅENDE PARTER

Aksjer eiet og kontrollert av selskapets ledelse, styret og deres nærstående:

Aksjeeier	Antall aksjer	Prosent
Christen Knudsen, adm. direktør ¹⁾	1 078 110	31,77
Gudmund Bratrud, styremedlem ²⁾	754 571	22,24
Bertel O. Steen, styreleder ³⁾	303 316	8,94
Mona Møller, styremedlem ⁴⁾	207 771	6,12
Pål Feen Larsen, finans- og viseadministrerende direktør	9 654	0,28
Niclas Sjöberg, konserndirektør segment Ildfast	6 475	0,19
Totalt	2 359 897	69,54

¹⁾ Inkluderer aksjer eid og kontrollert av Pippen AS, der Christen Knudsen er eneaksjonær, samt aksjer eid av nærmeste familie. Pippen AS har aksjemajoriteten i selskapet Mentone AS.

²⁾ Gjelder selskapene Regent AS, Myra Matsenter AS, Substantia AS, Analyseinvest AS og Suveren AS der Gudmund Bratrud er hovedaksjonær.

³⁾ Gjelder Bertel O. Steen og selskapene Bemacs AS og SES AS. Bemacs AS eies av Bertel O. Steen og nærstående, i SES har Bertel O. Steen bestemmende innflytelse.

⁴⁾ Gjelder selskapet Dione AS der Mona Møller er medaksjonær.

Det har ikke vært vesentlige transaksjoner mellom konsernet og nærstående parter i 2017 med unntak av renter og utlån mellom konsernselskapene.

Det konsoliderte konsernregnskapet inkluderer regnskapet til Borgestad ASA med datterselskaper og nærstående parter som oppsummert:

Navn	Land	Virksomhet	Eierandel 2017	Eierandel 2016
Datterselskaper:				
Borgestad Properties AS	Norge	Holding selskap	100%	100%
Borgestad Næringspark AS	Norge	Eiendomsselskap	100%	100%
Borgestad Industries AS	Norge	Holding selskap	100%	100%
Agora Bytom Sp. z o.o.	Polen	Eiendomsselskap	100%	100%
GZMO Sp. z o.o.	Polen	Eiendomsselskap	100%	100%
Idea Property & Asset Management Sp. z o.o.	Polen	Eiendomsmanagement	100%	100%
GL Contracting AS	Norge	Installasjonsvirksomhet	60%	60%
Borgestad Fabrikker AS	Norge	Leverandør av ildfaste produkter	100%	100%
J.H. Bjørklund AS	Norge	Leverandør av isolasjonsprodukter til industri	100%	100%
Höganäs Bjuf AB	Sverige	Leverandør av isolasjonsprodukter til industri	100%	100%
T Knutsson AB	Sverige	Leverandør av isolasjonsprodukter til industri	100%	100%
Macon AB	Sverige	Installasjonsvirksomhet	58%	58%
Höganäs Bjuf Fastighets AB	Sverige	Eiendomsselskap	100%	100%
Sjöberg & Lindqvist i Gävle AB	Sverige	Eiendomsselskap	58%	58%
Mectec i Gävle AB ¹⁾	Sverige	Installasjonsvirksomhet	29%	29%
AG-Port Oy ²⁾	Finland	Installasjonsvirksomhet	44%	41%
Höganäs Borgestad AB	Sverige	Holding selskap	100%	-
Höganäs Bjuf Germany GmbH	Tyskland	Leverandør av ildfaste produkter	100%	100%
Höganäs Bjuf Middle East Ltd.	Kypros	Leverandør av ildfaste produkter	93%	93%
Höganäs Bjuf Italia Srl	Italia	Leverandør av ildfaste produkter	100%	100%
Höganäs Contracting Asia Pacific Sdn Bhd	Malaysia	Leverandør av ildfaste produkter	100%	100%
Höganäs Bjuf Asia Pacific Sdn Bhd	Malaysia	Leverandør av ildfaste produkter	100%	100%
Höganäs Bjuf Eastern Europe Sp.z o.o.	Polen	Leverandør av ildfaste produkter	100%	100%
Tilknyttede selskap:				
Bridge Eiendom AS ³⁾	Norge	Eiendomsselskap	50,0 %	50,0 %
Norwegian Crew Management AS	Norge	Bemanningsselskap til shipping	33,3 %	33,3 %

1) Mectec i Gävle AB

50,1 prosent av aksjene i Mectec i Gävle AB eies av Macon AB og har flertall i styret. Mectec i Gävle AB konsolideres inn i Borgestad konsernet da det er vurdert at Borgestad ASA har kontroll over selskapet.

2) AG-Port Oy

76,67 prosent av aksjene i AG-Port Oy eies av Macon AB etter erhverv av 6,67 prosent 31.12.2017. Konsernet eier indirekte 44,47 prosent av aksjene i selskapet. Det foreligger en opsjonsavtale hvor Höganäs Borgestad AB overtar 38,34 prosent av aksjene i AG-Port Oy, dvs. 50 prosent av Macon AB sin eierandel i AG-Port Oy. Konsernet får ved utøvelse av opsjonen en indirekte eierandel på 60,6 prosent og innehar 3 av 4 styremedlemmer i selskapet. Det er på bakgrunn av styresammensetning og eierandel/stemmeandel i opsjonsavtalen vurdert at konsernet har kontroll over AG-Port Oy.

3) Bridge Eiendom AS

Borgestad Properties AS har 50 prosent stemme- og eierandel i Bridge Eiendom AS. Selskapet har ikke flertall i Bridge Eiendom ASs styre og det er ingen kontraktsregulerte forhold som skjevdeler avkastningen mellom noen av aksjonærene, eller som skulle tilsi at eierne har felles kontroll over selskapet. De relevante aktivitetene som bidrar til omsetning og fortjeneste håndteres av daglig leder som er representert av den andre aksjonæren og/eller styre. Basert på diskusjonen over har ledelsen vurdert at Borgestad Properties AS ikke har kontroll over Bridge Eiendom AS og at denne investeringen således er å anse som et tilknyttet selskap.

NOTE 8 SKATT

Årets skattekostnad	2017	2016
Betalbar skatt norske selskap	5 331	23 876
Skatt utenlandske selskap	445	2 363
For lite/mye avsatt tidligere år	23	-
Endring utsatt skatt eiendel for resultatførte poster	-387	11 530
Endring i utsatt skatt eiendel som følge av endret fremtidig skattesats i Norge	-336	-
Endring ubenyttet kreditfradrag	235	-
Sum	5 311	37 769
Avstemming av årets skattekostnad		
Resultat før skatt	28 718	-14 060
Skatt beregnet etter innenlandske skattesatser	6 619	-3 212
Effekt av permanente forskjeller	-7 010	2 262
Effekt av endret skattesats i Norge	-335	91
Effekt av ikke balanseført utsatt skatt eiendel	6 018	-3 741
For lite/mye avsatt tidligere år	19	-
Endret ligning for 2013	-	42 369
Sum	5 311	37 769
Effektiv skattesats	18,5 %	-268,6 %
Skatteeffekten av midlertidige forskjeller		
Omløpsmidler	-	-6 727
Anleggsmidler	-2 463	1 674
Omvurderingskonto valuta	6 799	6 829
Pensjonsforpliktelser	-1 950	-6 608
Avsetninger	518	-471
Gevinst og tapskonto	234	306
Fremførbart underskudd/kildeskatt	-26 110	-20 746
Begrensning i oppføring av utsatt skatt eiendel	19 122	4 946
Sum netto utsatt skatt eiendel per 31.12	-3 850	-20 797
-herav utsatt skatt eiendel	-25 432	-29 447
-herav utsatt skatt	21 583	8 650
Sum utsatt skatt eiendel netto 01.01	-20 797	-16 375
Sum utsatt skatt eiendel netto 31.12	-3 850	-20 797
Endring utsatt skatt i balansen	16 947	-4 422
Endring utsatt skatt i balansen	16 947	-4 422
Endret skatteeffekt på fremførbart underskudd som følge av endret ligning for 2013	-	19 030
Utsatt skatt ført direkte i totalresultatet (mot egenkapital)	-18 486	-2 288
Valutaomregning utsatt skatt eiendel	816	-790
Resultatført utsatt skatt eiendel	-723	11 530

Balanseført utsatt skatt eiendel

Utsatt skatt eiendel er beregnet med bakgrunn i midlertidige forskjeller som antas å reverseres i overskuelig fremtid. Ved balanseføring av utsatt skatt eiendel har konsernet vurdert om det er sannsynlig at konsernet gjennom fremtidig inntjening kan nyttiggjøre seg av den beregnede utsatte skatt eiendelen. Når det ikke er sannsynliggjort at den beregnede skatt eiendelen kan nyttiggjøres mot fremtidig inntjening er det foretatt en begrensning i balanseføringen av den utsatte skatt eiendelen.

Begrensningen i utsatt skatt eiendel stammer fra Sverige og Polen, i tillegg til nedskrivning av interne fordringer i Norge. I Polen er det en begrensning på utnyttelse av fremførbart underskudd på fem år. Eiendel utskatt skatt i Sverige er uendret fra 2015 og begrensningen referer seg til fremførbart underskudd oppstått i 2016 og 2017.

Basert på estimerte merverdier for bygg og investeringseiendom, samt forventet lønnsomhet de kommende år anses verdsettelsen av utsatt skatt eiendel som forsvarlig.

NOTE 9 PENSJONER

Samtlige ansatte i de norske selskapene er tilknyttet en kollektiv tjenstepensjonsordning. Selskapets pensjonsordninger oppfyller kravene etter lov om tjenstepensjon. Det er gjenværende ni ansatte som inngår i en lukket ytelsesbasert ordning. Alle øvrige ansatte i de svenske og norske selskapene i konsernet har innskuddsbaserte ordninger. Innskuddsplanen omfatter hel- og deltidsansatte og utgjør mellom 2 - 8 prosent av lønnen.

Alle norske selskap i konsernet med ansatte er medlem av Fellesordningen for AFP. AFP forpliktelsen er ikke innregnet grunnet manglende måling. Enkelte selskaper i konsernet har en usikret førpensjonsordning til sine ansatte der den ansatte har rett til ytelser utover ordinær alderspensjon og AFP ved frivillig fratreden før 67 år. Ytelsene fra disse selskapene vil være økende desto senere uttak av alderspensjon/AFP. Ordningen ble formalisert i 2010 i forbindelse med ny offentlig pensjonsreform fra 2011, men ble lukket for nyansatte fra og med 2012. Selskapets pensjonsforpliktelser gjelder i hovedsak lukket førpensjonsordning og lukket driftspensjonsordning i Borgestad ASA.

Konsernet har i 2017 totalt betalt TNOK 11 340 til pensjonspremie og TNOK 869 i løpende pensjon over drift. For 2017 er det estimert at konsernet utbetaler TNOK 11 680 til pensjonspremie og TNOK 435 i løpende pensjon over drift.

Antall personer i ytelsesbaserte ordninger 31.12	Sikrede	Usikrede
Antall aktive	8	2
Antall pensjonister	4	8

Som det fremgår av tabellen over består medlemsmassen i pensjonsordningene i stor grad av pensjonister. Videre er gjennomsnittsalderen for de aktive ansatte som inngår i den kollektive ytelsesbaserte ordning relativ høy, da ordningen ble lukket for fem år siden. Den høye gjennomsnittsalderen medfører at endrede forutsetninger om diskonteringsrente, lønnsvekst og pensjonsregulering blir relativt uvesentlig for brutto pensjonsforpliktelse. Det er derfor ikke utarbeidet følsomhetsanalyser.

Årets pensjonskostnad fremkommer således:	2017	2016
Pensjonskostnad for ytelsesbaserte ordninger	1 048	1 352
Pensjonskostnad for innskuddsordninger	12 208	11 531
Sum pensjonskostnad	13 256	12 883

Sammensetning av netto pensjonsforpliktelse

a) Sikrede ordninger:

Pensjonsmidler	-4 389	-4 377
Brutto pensjonsforpliktelse	5 259	5 229
Netto pensjonsforpliktelse/ pensjonsmidler (-)	870	852

b) Usikrede ordninger:

Brutto pensjonsforpliktelse inklusive arbeidsgiveravgift	7 608	12 455
Sum pensjonsforpliktelse inkludert arbeidsgiveravgift	8 478	13 306

Estimatavvik ført over andre inntekter og kostnader

Oppstått estimatavvik på pensjonsforpliktelser sikrede ordninger	-	-146
Oppstått estimatavvik på pensjonsforpliktelser usikrede ordninger	4 481	-796
Sum estimatavvik ført over andre inntekter og kostnader	4 481	-942

NOTE 10 FINANSIELLE DERIVATER OG RISIKOSTYRING

Finansiell risiko

Konsernet benytter finansielle instrumenter som banklån og obligasjonslån for å skaffe kapital til investeringer i selskapets virksomhet. I tillegg har konsernet finansielle instrumenter som kundefordringer, leverandørgjeld o.l. som er direkte knyttet til virksomhetens daglige drift.

Rutiner for risikostyring er vedtatt av styret og foretas av en sentral finansavdeling i samarbeid med de enkelte driftsenhetene. De viktigste finansielle risiki konsernet er utsatt for er knyttet til renterisiko, likviditetsrisiko, valutarisiko og kredittrisiko. Konsernets ledelse har en løpende vurdering av disse risiki og fastsetter retningslinjer for hvordan disse skal håndteres og i samsvar med konsernets strategi for rente- og valutaeksponering benytter konsernet enkelte ganger finansielle derivater for å redusere denne risikoen. Regnskapsmessig behandling av finansielle derivater er omtalt i note 2.

I) Kredittrisiko

Konsernet handler kun med godkjente kredittverdige motparter. Alle motparter som får kreditt hos konsernet, for eksempel kunder, skal godkjennes og underlegges en vurdering av kredittverdighet. Konsernet har ingen vesentlig kredittrisiko knyttet til en enkelt motpart eller flere motparter som kan sees på som en gruppe pga likheter i kredittrisikoen.

Maksimal risikoeksponering er representert ved balanseført verdi av de finansielle eiendelene, inkludert derivater, i balansen. Da motparten i derivathandelen og innestående i bank normalt er banker anses kredittrisikoen knyttet disse postene å være svært lav. Videre er motpart for pensjonsmidler et norsk forsikringsselskap og risiko knyttet til dette anses minimal. Konsernet anser sin maksimale risikoeksponering å være balanseført verdi av langsiktige fordringer, kundefordringer, markedsbaserte obligasjoner og rentefond og andre kortsiktige fordringer, jfr. v) for oversikt over beløpene innenfor disse klassene.

Opplysninger om kundefordringer, aldersfordeling og tap på krav:

Kundefordringer	2017	2016
Kundefordringer	136 980	146 425

Per 31. desember 2017 hadde konsernet følgende aldersfordeling for kundefordringer:

Ikke forfalt	79 916	103 613
0 - 30 dager	23 224	29 210
31 - 60 dager	4 947	8 552
61 - 90 dager	1 460	690
eldre enn 91 dager	53 389	27 491
Kundefordringer brutto	162 936	169 556
Avsetning for tap	-25 956	-23 131
Kundefordringer netto	136 980	146 425

Endring i avsetning for tap er som følger:

Avsetning 01.01	23 131	24 189
Årets avsetning til tap på krav	1 080	1 211
Årets konstaterte tap	373	609
Reversert tidligere avsetning	-364	-690
Omregningsdifferanse	1 736	-2 187
Avsetning 31.12	25 956	23 131

Verdi av tapsavsatte kundefordringer:

Pålydende kundefordringer reservert for tap	30 062	26 117
Avsetning til tap	-25 956	-23 131
Verdi av kundefordringer avsatt til tap	4 106	2 986

Avsetning til tap og endring konstaterte tap på krav er i hovedsak knyttet til Agora Bytom.

II) Renterisiko

Konsernet er eksponert for renterisiko gjennom plassering og finansieringsaktiviteter. Per 31. desember 2017 hadde konsernet flytende rente for de fleste av sine innskudd, fordringer og lån, med unntak av mellomværende med tilknyttede selskap samt at 70 prosent av konsernets lån på MEUR 52,7 er sikret til 0,32 prosent +2,40 prosent margin som utløper i juni 2021. Fastrentelån regnskapsføres til amortisert kost. Innlån og utlån til fast rente (5 prosent) har en kort durasjon (1-2 år).

Følgende tabell viser konsernets sensitivitet for potensielle endringer i rentenivået:

År	Endring i rentenivået i prosent poeng	Effekt på resultat før skatt	Effekt på egen kapitalen før evt. skatt
2017	+/-1 % poeng	-/+ 8 728	-/+ 12 211
2016	+/-1 % poeng	-/+ 8 771	-/+ 12 417

Alle fastrentekontrakter som er inngått er regnskapsført som kontantstrømsikringer. I tabellene nedenfor er disse kontraktene spesifisert.

2017 Rentederivater	Sikret beløp	Gjenstående løpetid	Virkelig verdi	Verdi endring gjennom året
Agora Bytom Sp. z o.o. **	348 888	3,5 år	-4 084	3 621
Bridge Eiendom AS*		9 mnd	-531	621

2016 Rentederivater	Sikret beløp	Gjenstående løpetid	Virkelig verdi	Verdi endring gjennom året
Agora Bytom Sp. z o.o.**	335 194	4,5 år	-7 705	-6 773
Bridge Eiendom AS*	15 000	1,75 år	-1 152	751

* Rentederivat for Bridge Eiendom AS er kun medtatt Borgestad sin andel, ref note 13.

** 70 prosent av lånet knyttet til Agora er sikret med en rente på 0,32 prosent + 2,40 prosent margin.

Derivatene over er kontrakter hvor flytende rente er swappet til fast rente. Rentederivatene over er regnskapsført som sikringsinstrumenter med endring av virkelig verdi over andre inntekter og kostnader (OCI). Borgestad har i 2017 fått en økning i finanskostnader i ordinært resultat på TNOK 2 357 (1 665) sammenlignet med en situasjon uten inngåelse av disse sikringsinstrumentene.

Rentederivatet i Agora Bytom Sp. z o.o. er inngått i EUR og sikret beløp utgjør MEUR 35,5 (36,9), noe som tilsvarer 70 prosent av selskapets pantelån.

Renteinntekter og rentekostnader på utlån, fordringer og forpliktelser målt til amortisert kost

	Renteinntekter		Renteutgifter	
	2017	2016	2017	2016
Obligasjonslån	-	-	25 229	25 983
Bank	188	586	19 645	20 695
Øvrige	-	-	-	-
Total sum	188	586	44 874	46 678

III) Likviditetsrisiko

Likviditetsrisiko er risikoen for at konsernet ikke vil være i stand til å betjene sine finansielle forpliktelser etter hvert som de forfaller. Konsernets strategi for å håndtere likviditetsrisiko er å ha tilstrekkelig med likvider til enhver tid for å kunne innfri sine finansielle forpliktelser ved forfall, både under normale og ekstraordinære omstendigheter, uten å risikere uakseptable tap eller på bekostning av konsernets rykte. Ubenyttede kredittmuligheter er omtalt i note 6.

Følgende tabell viser en oversikt over forfallsstrukturen for konsernets finansielle forpliktelser, basert på udiskonterte kontraktuelle betalinger. Ved tilfeller der motparten kan kreve tidligere innløsning, er beløpet gjengitt i den tidligste perioden betalingen kan kreves fra motpart. Dersom forpliktelsen kan kreves innløst på forespørsel er disse inkludert i første kolonne som forpliktelsen kan kreves innløst.

2017	Gjenværende periode			
	0–3 mnd.	3–12 mnd.	1–3 år	Over 3 år
Kassekreditt	-	125 626	-	-
Langsiktig gjeld	6 678	20 034	517 734	-
Obligasjonslån	-	300 000	-	-
Leverandørgjeld	68 234	-	-	-
Kortsiktig gjeld	74 352	50 024	-	-
Sum	149 265	495 684	517 734	-

2016	Gjenværende periode			
	0–3 mnd.	3–12 mnd.	1–3 år	Over 3 år
Kassekreditt	-	106 574	-	-
Langsiktig gjeld	-	-	77 489	446 272
Obligasjonslån	-	-	300 000	-
Leverandørgjeld	62 237	-	-	-
Kortsiktig gjeld	84 067	63 351	-	-
Sum	146 304	169 925	377 489	446 272

Se note 5 for informasjon om langsiktige lån.

IV) Valutarisiko

Konsernselskapene er utsatt for valutarisiki da de har produksjon, kjøp og salg i flere forskjellige land og ulike valuta. De vesentligste valutaene er NOK, SEK, PLN, EUR og USD. Konsernet inngår fra tid til annen terminkontrakter og swapavtaler for å redusere valutarisikoen i kontantstrømmer denominert i utenlandsk valuta. Konsernets tilgjengelige likvider holdes i NOK, EUR, PLN, SEK og USD.

Tabellene nedenfor viser konsernbalansens følsomhet for potensielle endringer i kronekursen for hhv. EUR, PLN, SEK og USD med alle andre forhold holdt konstant.

År	Endring i EUR-kurs	Effekt på resultat før skatt	Effekt på egenkapitalen
2017	+/- 10 %	+/- 1 114	+/- 45 221
2016	+/- 10 %	+/- 1 059	+/- 41 067

År	Endring i PLN-kurs	Effekt på resultat før skatt	Effekt på egenkapitalen
2017	+/- 10 %	+/- 171	+/- 768
2016	+/- 10 %	+/- 169	+/- 510

År	Endring i SEK-kurs	Effekt på resultat før skatt	Effekt på egenkapitalen
2017	+/- 10 %	+/- 187	+/- 7 969
2016	+/- 10 %	+/- 876	+/- 6 994

År	Endring i USD-kurs	Effekt på resultat før skatt	Effekt på egenkapitalen
2017	+/- 10 %	+/- 2 701	-
2016	+/- 10 %	+/- 1 264	-

Konsernet har ingen opsjonsavtaler per 31. desember 2017. Verdiendringen er regnskapsmessig behandlet som en kontantstrøms-sikring og gevinsten motsvares av verdireduksjoner på henholdsvis balanseposter og ordrer. Netto resultateffekt av opsjonene er derfor null i resultatregnskapet for 2017.

Opsjonsavtalene har per 31. desember 2016 en samlet positiv verdi på TSEK 95 tilsvarende TNOK 100. Verdiendringen er regnskapsmessig behandlet som en kontantstrømssikring og gevinsten motsvares av verdireduksjoner på henholdsvis balanseposter og ordrer. Netto resultateffekt av opsjonene er derfor null i resultatregnskapet for 2016. Opsjonsavtalen har forfall i 2017.

V) Klassifisering av finansielle instrumenter

Klassifisering av finansielle eiendeler og forpliktelser:

	Derivater som er sikrings- instrumenter	Aksjer til virkelig verdi med verdiendringer over resultatet	Utlån og fordringer til amortisert kost samt bankinnskudd	Finansielle for- pliktelser målt til amortisert kost	SUM
31.12.17					
<i>Finansielle anleggsmidler</i>					
Andre fordringer	-	-	461	-	461
Andre aksjer	-	30 489	-	-	30 489
<i>Finansielle omløpsmidler</i>					
Kundefordringer	-	-	136 980	-	136 980
Andre kortsiktige fordringer	-	-	13 832	-	13 832
Aksjer	-	33 250	-	-	33 250
Bankinnskudd	-	-	95 042	-	95 042
Sum finansielle eiendeler	-	63 739	246 315	-	310 054
<i>Langsiktige finansielle forpliktelser</i>					
Pantegjeld langsiktig	-	-	-	517 733	517 733
Obligasjonslån	-	-	-	297 750	297 750
Annen langsiktig gjeld	-	-	-	4 260	4 260
<i>Kortsiktige finansielle forpliktelser</i>					
Pantegjeld kortsiktig	-	-	-	26 713	26 713
Kassekreditt	-	-	-	125 626	125 626
Leverandørgjeld	-	-	-	68 234	68 234
Skyldige offentlige avgifter	-	-	-	26 804	26 804
Derivater	4 615	-	-	-	4 615
Annen kortsiktig gjeld	-	-	-	67 820	67 820
Sum finansielle forpliktelser	4 615	-	-	1 134 941	1 139 555

	Derivater som er sikrings- instrumenter	Aksjer til virkelig verdi med verdiendringer over resultatet	Utlån og fordringer til amortisert kost samt bankinnskudd	Finansielle for- pliktelser målt til amortisert kost	SUM
31.12.16					
<i>Finansielle anleggsmidler</i>					
Andre fordringer	-	-	496	-	496
Fordring tilknyttet selskap	-	-	-	-	-
Andre aksjer	-	36 197	-	-	36 197
<i>Finansielle omløpsmidler</i>					
Kundefordringer	-	-	146 425	-	146 425
Andre kortsiktige fordringer	-	-	9 639	-	9 639
Aksjer	-	27 611	-	-	27 611
Bankinnskudd	-	-	64 981	-	64 981
Sum finansielle eiendeler		63 808	221 540	-	285 348
<i>Langsiktige finansielle forpliktelser</i>					
Pantegjeld langsiktig	-	-	-	515 456	515 456
Obligasjonslån	-	-	-	295 555	295 555
Annen langsiktig gjeld	-	-	-	8 870	8 870
<i>Kortsiktige finansielle forpliktelser</i>					
Pantegjeld kortsiktig	-	-	-	24 513	24 513
Kassekreditt	-	-	-	106 574	106 574
Leverandørgjeld	-	-	-	62 237	62 237
Skyldige offentlige avgifter	-	-	-	23 349	23 349
Derivater	8 857	-	-	-	8 857
Annen kortsiktig gjeld	-	-	-	66 048	66 048
Sum finansielle forpliktelser	8 857	-	-	1 102 602	1 111 459

VI) Virkelig verdi av finansielle instrumenter

Hvis ikke den finansielle eiendelen har en observerbar markedsverdi baserer konsernet sine estimat på en rekke observasjoner som støttes av beregninger for å komme frem til best mulig estimat på eiendelenes verdi. Disse observasjonene består av emisjonsbeløp ved åpen tegning, ulike aktørers pristilbud og verdsettelse ved salg av deler av selskap, kostpris ved nylig kjøp av aksjer, samt egne vurderinger av kontantstrøm og verdijustert egenkapital av konsernets investeringer. De viktigste usikkerhetsmomentene knyttet til estimatene for virkelig verdi er forhold som sviktende omsetning og resultat i selskapene man har eierandel i, endring i risikoprofil for investeringen eller generell økning i kravet konsernet stiller til sin diskonteringsrente. Vi viser til egen oppstilling nedenfor som viser den metoden som er benyttet for verdsettelse av den enkelte balansepost (verdsettelseshierarki).

Følgende av selskapets finansielle instrumenter er ikke særskilt verdsatt til virkelig verdi: kontanter og kontantekvivalenter, kundefordringer, andre kortsiktige fordringer, kassekreditt, leverandørgjeld og langsiktig gjeld. Balanseført verdi av kontanter og kontantekvivalenter og kassekreditt er tilnærmet lik virkelig verdi på grunn av at disse instrumentene har kort forfallstid. Tilsvarende er balanseført verdi av kundefordringer, kortsiktige fordringer, leverandørgjeld, offentlige avgifter og annen kortsiktig gjeld tilnærmet lik virkelig verdi da de inngås til "normale" betingelser. I forhold til rentebærende gjeld har konsernet ikke inngått avtaler som avviker vesentlig med ordinære markedsvilkår.

Virkelig verdi hierarki

Konsernet klassifiserer virkelig verdi målinger ved å bruke et virkelig verdi hierarki. Virkelig verdi hierarkiet har følgende nivåer:

- Nivå 1: input er noterte priser (ujusterte) i aktive markeder for identiske eiendeler eller forpliktelse.
- Nivå 2: input er annet enn noterte priser inkludert i nivå 1 som er observerbare for eiendelen eller forpliktelsen, enten direkte (dvs. som priser) eller indirekte (dvs. utledet fra priser).
- Nivå 3: input for eiendelen eller forpliktelsen som ikke er basert på observerbare markedsdata (ikke-observerbar input).

Eiendeler innregnet til virkelig verdi	31.12.17	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3
<i>Finansielle eiendeler til virkelig verdi med verdiendringer over resultatet</i>				
Omløpsaksjer	33 250	-	-	33 250
Sikringsderivater med verdiendringer over resultatregnskapet	-	-	-	-
Sikringsderivater med verdiendringer over andre inntekter og kostnader	-	-	-	-
Anleggsaksjer	30 489	7	-	30 482
Sum	63 739	7	0	63 732

I løpet av rapporteringsperioden, var det ingen endring i virkelig verdi måling som medførte overføringer mellom nivå 1, 2 eller 3. Konsernet tidligimplementerte IFRS 9 i 2016 og fører nå alle verdiendringer av finansielle eiendeler over resultatet.

Eiendeler innregnet til virkelig verdi	31.12.16	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3
<i>Finansielle eiendeler til virkelig verdi med verdiendringer over resultatet</i>				
Omløpsaksjer	27 611	38	-	27 573
Sikringsderivater med verdiendringer over resultatregnskapet	-	-	-	-
Sikringsderivater med verdiendringer over andre inntekter og kostnader	-4 915	-	-4 915	-
Anleggsaksjer	36 197	238	-	35 959
Sum	58 893	276	-4 915	63 532

Spesifikasjon av endringer i nivå 3	2017	2016
Virkelig verdi 01.01	63 532	52 189
Årets tilgang	200	600
Verdiendringer ført i resultatregnskap	-	10 743
Sum	63 732	63 532

Tilgangen vedrører deltakelse i emisjon hos BTV-Fond på TNOK 200. Viser for øvrig til note 16 vedrørende aksjer.

vii) Kapitalforvaltning

Borgestad ASA har i hovedsak investeringer innen eiendom og langsiktige andeler i tilknyttede og felleskontrollerte selskaper. Da investeringene hovedsakelig er langsiktige, tilstreber man også en tilpasset finansiering i form av egenkapital og langsiktig fremmedkapital. Konsernet søker å tilpasse utviklingen i egenkapitalandelen etter behov på kort og lang sikt. Egenkapitalandel beregnes som bokført egenkapital i forhold til totalkapital. Egenkapitalandelen per 31. desember 2017 og 2016 var hhv. 27 prosent og 26 prosent. Se note 5 for ytterligere opplysninger om rentebærende gjeld.

Konsernet skal videre ha tilstrekkelig likviditet til å møte sine forpliktelser. Se informasjon vedrørende refinansiering av obligasjonslånet i note 3. Konsernet forvalter kapitalstrukturen etter endringer i økonomiske forhold. For å påvirke kapitalstrukturen har konsernet muligheter til å endre utbytte til aksjonærene, utstedelse av nye aksjer eller selge eiendeler for å redusere gjeld. I tillegg skal konsernet til enhver tid ha overskuddslikviditet som en ekstra buffer.

Borgestad ASA ønsker å oppnå en best mulig prising av selskapets aksje gjennom en effektiv og lønnsom forvaltning av konsernets ressurser. En konkurransedyktig avkastning skal oppnås gjennom verdistigning og utbetaling av utbytte. Avkastningen skal være konkurransedyktig sammenlignet med andre plasseringsalternativer med samme risiko. Utbyttet skal stå i forhold til selskapets resultater, egenkapitalbehov og framtidsutsikter.

NOTE 11 VARIGE DRIFTSMIDLER, IMMATERIELLE EIENDELER OG INVESTERINGSEIENDOMMER

Bygninger og driftsløssøre 2017	Anlegg under		Bygg/tomt	Investrings- eiendom	Total
	Driftsløssøre	utførelse			
Anskaffelseskost 01.01	291 932	1 385	137 385	940 206	1 370 909
Årets tilgang	7 216	1 073	141	2 257	10 687
Årets avgang	-621	-1 926	-	-	-2 547
Intern reklassifisering	228	-228	-	-	-
Omregningsdifferanse	14 121	34	3 900	74 632	92 687
Anskaffelseskost 31.12	312 876	338	141 426	1 017 095	1 471 736
Av-/nedskrivning 01.01	223 710	-	66 821	61 215	351 747
Akkumulert avskrivning avgang	-	-	-	-	-
Årets avskrivning	10 245	-	2 150	13 766	26 161
Intern reklassifisering	-	-	-	-	-
Omregningsdifferanse	9 575	-	2 442	3 110	15 127
Av-/nedskrivning 31.12	243 530	-	71 414	78 091	393 034
Balanseført verdi 31.12	69 346	338	70 013	939 004	1 078 700

Årest interne reklassifisering vedrørende anlegg under utførelse gjelder i all hovedsak oppføring av ny produksjonslinje for masser. Etter ferdigstillelse er investeringen dekomponert og reklassifisert som driftsløssøre og bygg/tomt.

Bygninger og driftsløssøre 2016	Anlegg under		Bygg/tomt	Investrings- eiendom	Total
	Driftsløssøre	utførelse			
Anskaffelseskost 01.01	280 363	15 339	131 927	985 629	1 413 258
Årets tilgang	29 919	273	3 012	7 304	40 509
Årets avgang	-777	-	-	-	-777
Intern reklassifisering	5 164	-12 909	7 745	-	-
Omregningsdifferanse	-22 737	-1 318	-5 299	-52 727	-82 081
Anskaffelseskost 31.12	291 932	1 385	137 385	940 206	1 370 909
Av-/nedskrivning 01.01	234 948	-	68 017	48 327	351 292
Akkumulert avskrivning avgang	-746	-	-	-	-746
Årets avskrivning	9 103	-	2 072	13 851	25 025
Intern reklassifisering	-	-	-	-	-
Omregningsdifferanse	-19 594	-	-3 268	-963	-23 825
Av-/nedskrivning 31.12	223 710	-	66 821	61 215	351 747
Balanseført verdi 31.12	68 222	1 385	70 564	878 990	1 019 162

Investeringseiendommer - spesifikasjon	Agora Bytom Sp. z o.o	
	2017	2016
Leieinntekter og viderfakturerte felleskostnader	61 933	58 500
Driftskostnader	27 513	27 468
Avskrivninger	12 982	13 851
Balanseført verdi 31.12	939 003	878 990
Prosentats lineære avskrivninger	2%	2%

En verdivurdering foretatt i desember 2017 ga en verdivurdering på investeringseiendom i Agora Bytom Sp. z o.o. på mellom MEUR 89,0 og MEUR 108,2, som gir en verdivurdering på mellom MNOK 875 og MNOK 1 065 (kurs EUR/NOK 9,8403). Verdivurderingen angir et middelpunkt på MEUR 98,6/MNOK 970. Gjenvinnbart beløp er estimert til MEUR 97,6/MNOK 961. Verdsetteren har relevant kompetanse og kunnskap, herunder kunnskap om det polske markedet, for å kunne verdsette eiendommen.

Forutsetningene benyttet av uavhengig verdsetter er tatt inn i tabellen nedenfor:

Verdivurdering (TEUR)	Lav verdi	Høy verdi
Inntekter	6 588	7 221
Eierkostnad og strukturell ledighet (2 %)	695	708
Netto driftsinntekter	5 893	6 513
Yield benyttet	6,6 %	6,0 %
Verdi av investeringseiendom	89 281	108 557
6 måneder ledighet for ledige lokaler	-315	-315
Verdi av investeringseiendom (justert)	88 966	108 242

Lav verdi forutsetter en fremtidig normalisert gjennomsnittsleie på € 17,3 per kvm per måned, mens høy verdi forutsetter € 19,0 per måned. Faktisk oppnådd leie per måned på signerte kontrakter er € 17,3 per kvm per måned. Leienivået forventes å bli høyere for de arealene som er ledige i senteret i dag. Dette som følge av at disse arealene i hovedsak består av mindre enheter, hvor høyere leie oppnås.

Med en verdi på MEUR 98,6 er det estimert en internrente på 10,8 prosent for investor (uten gearing), gitt salg etter ti år til en nettoyield på 6,6 prosent.

Verdsettelsen er klassifisert som nivå 3 i versetelseshierarkiet.

Av – og nedskrivninger

Konsernets driftsmidler avskrives og vurderes mht. nedskrivning etter prinsippene beskrevet innledningsvis. Avskrivning er beregnet ved bruk av den lineære metode over følgende brukstid:

Driftsløsøre	3 – 20 år
Bygg	20 – 50 år
Investeringseiendommer	20 – 100 år
Tomt	Avskrives ikke

Estimatusikkerhet knyttet til avskrivninger

Ved beregning av avskrivninger for driftsmidlene, er den økonomiske levetiden og restverdien ved endt brukstid basert på estimater.

Leiekontrakter

Konsernet inngår kontrakter for utleie av fast eiendom (investeringseiendom). For ikke kansellerbare leiekontrakter forfaller minimum leieinntekter for konsoliderte investeringseiendommer som følger:

Leiekontrakter	2017	2016
Innen 1 år	52 013	47 458
Mellom 1 og 5 år	106 242	114 804
Over 5 år	13 957	14 734
Sum	172 212	176 996

Ved omregning fra EUR til NOK for fremtidige leieinntekter for Agora Bytom Sp. z o.o er det benyttet en valutakurs NOK/EUR på 9,8403 for 2017-tall og NOK/EUR på 9,0863 for 2016-tall.

NOTE 12 GOODWILL

Goodwill	2017	2016
Anskaffelseskost 01.01	84 720	88 477
Oppkjøp av datterselskap	-	-
Omregningsdifferanse	2 084	-3 757
Anskaffelseskost 31.12	86 804	84 720
Balanseført verdi 31.12	86 804	84 720

Nedskrivningsvurderinger av goodwill

Goodwill blir ikke avskrevet. I overensstemmelse med IFRS vurderer konsernet årlig om det er nedskrivningsbehov knyttet til balanseført verdi av goodwill. Testene gjennomføres ved årsslutt, men gjennomføres oftere hvis det foreligger indikasjoner på nedskrivningsbehov.

Goodwill som er oppstått ved oppkjøp av norske selskaper/virksomheter i 2006, 2007 og 2008 har en bokført verdi på TNOK 46 074 per 31. desember 2017. I 2011 kjøpte konsernet to svenske selskaper og i forbindelse med dette oppstod goodwill som er vurdert til TNOK 36 769 per 31. desember 2017. I 2015 kjøpte konsernet ett finskt selskap og i forbindelse med dette oppstod goodwill som er vurdert til TNOK 3 964 per 31. desember 2017.

Goodwill er allokert som følger per 31. desember 2017:

Selskap	GL Con- tracting AS	J. H. Bjør- klund AS	Borgestad Fabrikker AS	T Knutsson AB	Macon AB	AG-Port Oy	Sum
Anskaffelseskost Goodwill	11 693	6 027	29 598	13 064	21 922	3 660	85 964
Balanseført verdi av Goodwill	11 046	5 427	29 598	14 601	22 168	3 964	86 804
Gjenvinnbart beløp	12 828	13 806	34 987	46 734	68 160	7 619	184 134

Goodwill allokert til T Knutsson, Macon AB og AG Port OY er eksponert for valutasingninger.

Gjenvinnbart beløp er den kontantstrøms genererende enhetens bruksverdi.

GL Contracting AS, Macon AB, T Knutsson AB, J. H. Bjørklund AS, Borgestad Fabrikker AS og AG-Porty Oy er alle inkludert i segmentet Ildfast.

Gjenvinnbart beløp er basert på bruksverdi og beregnet per kontantstrømsgenererende enhet/selskap. Bruksverdi er blitt beregnet basert på kontantstrømsprognoser som igjen er basert på budsjetter og forretningsplaner for hver kontantstrømsgenererende enhet for en treårsperiode (definert periode). Det er forutsatt en realvekst på 0 (0) prosent i udefinert periode. Kontantstrømmene er beregnet basert på forventet kontantstrøm og diskonteringsrenten er basert på et avkastningskrav før skatt i intervallet 9,8 prosent til 10,3 prosent.

Basert på gjennomførte beregninger og de forutsetninger som er lagt til grunn, er det ikke foretatt noen nedskrivning av goodwill per 31. desember 2017. Dette fordi resultatet av beregningene viser at gjenvinnbart beløp på alle kontantstrømsgenererende enheter (selskapene) overstiger balanseført verdi av eiendeler/gjeld med god margin og således er det god margin på balanseført verdi av goodwill.

NOTE 13 INVESTERING I TILKNYTTETE VIRKSOMHETER

	Bridge Eiendom AS	Norwegian Crew Mng. AS	Total
Balanse 2017			
Anleggsmidler	49 314	1 837	51 150
Omløpsmidler	2 079	16 026	18 105
Langsiktig gjeld	-62 268	-514	-62 783
Kortsiktig gjeld	-2 929	-7 667	-10 596
Egenkapital	-13 804	9 681	-4 123
Borgestads andel	50,00%	33,33%	
Andel egenkapital	-6 902	3 227	-3 675
Mer/mindreverdier i konsern	-	-386	-386
Begrensning av negativ verdi	6 136	-	6 136
Balanseført verdi i konsern	-766	2 840	2 074
Investeringer med positiv verdi			2 840
Investeringer med negativ verdi (tilsvarende garantiansvar)			-766
Sum investering i tilknyttet selskap:			2 074

	Grenland Arena AS per feb 2017	Bridge Eiendom AS	Norwegian Crew Mng. AS	Total
Resultat 2017				
Driftsinntekter	2 907	3 991	10 204	17 102
Andre driftskostnader, ekskl. avskrivninger	-863	-603	-9 519	-10 985
Avskrivninger	-1 200	-931	-334	-2 465
Nedskrivninger	-	-	-	-
Renteinntekter	-	5	324	329
Rentekostnader	-891	-3 497	-12	-4 399
Annen finanskostnad	-	-	-76	-76
Skatt	-	248	-245	3
Minoritet	-	-	-	-
Resultat	-47	-786	342	-491
Andre inntekter og kostnader	-	-	-	-
Totalresultat	-47	-786	342	-491
Borgestads andel	48,72%	50,00%	33,33%	
Andel resultat	-23	-393	114	-302
Tap (-)/gevinst ved salg	36 029	-	-	36 029
Justeringer konsern	-	5		5
Andel resultat i konsern	36 006	-388	114	35 732

	Grenland Arena AS	Bridge Eiendom AS	Norwegian Crew Mng. AS	Total
Balanse 2016				
Anleggsmidler	213 748	43 685	1 572	259 005
Omløpsmidler	9 183	2 302	14 207	25 692
Langsiktig gjeld	-185 000	-62 943	-33	-247 976
Kortsiktig gjeld	-3 049	-2 212	-7 142	-12 403
Egenkapital	34 882	-19 167	8 604	24 319
Borgestads andel	48,72%	50,00%	33,33%	
Andel egenkapital	16 994	-9 585	2 868	10 277
Mer/mindreverdier i konsern	-	-	-141	-141
Begrensning av negativ verdi	-	8 585	-	8 585
Balanseført verdi i konsern	16 994	-1 000	2 727	18 721
Investeringer med positiv verdi				19 720
Investeringer med negativ verdi (tilsvarende garantiansvar)				-1 000
Sum investering i tilknyttet selskap:				18 721

	Istrail Invest AS per april 2016	Grenland Arena AS	Bridge Eiendom AS	Norwegian Crew Mng. AS	Total
Resultat 2016					
Driftsinntekter	73 845	19 224	6 681	17 043	116 793
Andre driftskostnader, ekskl. avskrivninger	-69 412	-4 070	-2 317	-13 182	-88 981
Avskrivninger	-1 148	-7 222	-929	-357	-9 656
Nedskrivninger	-	-	-18 640	-	-18 640
Renteinntekter	20	-	11	185	215
Rentekostnader	-1 157	-5 277	-3 318	-11	-9 763
Annen finanskostnad	-224	-	-	-52	-276
Skatt	-415	-713	-2 169	-1016	-4 313
Minoritet	-	-	-	-	-
Resultat	1 509	1 942	-20 681	2 609	-14 621
Andre inntekter og kostnader	-	-	-	-	-
Totalresultat	1 509	1 942	-20 681	2 609	-14 621
Borgestads andel	50,00%	48,72%	50,00%	33,33%	
Andel resultat	755	946	-10 340	870	-7 770
Tap (-)/gevinst ved salg	-2 246	-	-	-	-2 246
Justeringer konsern	-	-	9 180	-	9 180
Andel resultat i konsern	-1 492	946	-1 160	870	-836

Spesifikasjon av bevegelse på investeringer i tilknyttet selskap:	2017	2016
Balanseført verdi 01.01	18 721	37 722
Resultatandel	-296	1 411
Årets avgang	-16 971	-20 496
Mottatte utbytter	-	-667
Swap avtaler ført mot EK	621	751
Balanseført verdi 31.12	2 074	18 721

Swap avtaler ført mot egenkapitalen gjelder i sin helhet Bridge Eiendom AS i både 2017 og 2016. Borgestad har stilt en garanti på MNOK 1 for Bridge Eiendom. Negativ verdi etter egenkapitalmetoden balanseføres begrenset nedad til garantibeløpet.

Testing for verdifall

Det eksisterer ingen observerbar markedsverdi for investeringene. I de tilfeller der indikasjoner på verdifall er observert, er gjenvinnbart beløp beregnet. Gjenvinnbart beløp er høyeste av virkelig verdi fratrukket salgsutgifter og bruksverdi. I det følgende beskrives resultatene fra de vesentligste verdifallstestene. Beregning av bruksverdi innebærer bruk av estimer. Beregningenes sensitivitet ovenfor endring i ulike forutsetninger beskrives derfor nærmere.

Grenland Arena AS

Grenland Arena AS er et eiendomsselskap i Skien i Norge. Selskapets aktivitet er utleie av næringseiendom. Selskapet er et unotert aksjeselskap. Borgestad solgte sine aksjer i Grenland Arena i februar 2017. Se note 3 for ytterligere beskrivelse.

Bridge Eiendom AS

Bridge Eiendom AS er et eiendomsselskap i Brevik i Norge. Selskapets aktivitet er utleie av næringseiendom. Selskapet er et unotert aksjeselskap. Det ble i oktober 2016 innhentet verdivurdering på eiendommen i Brevik fra Verditaksering Kjell Larsen AS. Eiendommen ble verdivurdert til MNOK 43,6. På grunn av endringer i leietakere i etterkant av vurderingen, ble verdien justert til MNOK 50. Bridge Eiendom AS nedskrev verdien av eiendommen med MNOK 12,2 i 2016 og bokført verdi av eiendommen gjenspeiler nå verdi i henhold til justert verdivurdering. Det er ikke observert ytterligere endringer i markedet i 2017 med negative konsekvenser for denne verdivurderingen.

Norwegian Crew Management AS

Selskapet sitt hovedkontor i Oslo i Norge. Selskapets aktivitet er utleie og formidling av mannskap til shipping næringen. Selskapet er et unotert aksjeselskap.

Betingede forpliktelser

Ingen av selskapene har betingede forpliktelser per 31. desember 2017.

NOTE 14 GODTGJØRELSE

Kostnadsførte ytelser til ledende ansatte og styret i 2017	Styre- honorar	Lønn	Bonus	Ytelser	Pensjon	Sum
Ledende ansatte						
Christen Knudsen, administrerende direktør	-	2 414	-	270	91	2 775
Pål Feen Larsen, finans-/viseadministrerende direktør	-	1 481	300	429	76	2 286
Niclas Sjöberg, konserndirektør segment Ildfast	-	1 819	-	80	684	2 584
Styret						
Bertel O. Steen, styreleder**	300	-	-	-	-	300
Gudmund Bratrud, styremedlem**	180	-	-	-	-	180
Sissel Grefsrud, styremedlem**	180	-	-	-	-	180
Jacob Møller, varamedlem	165	-	-	-	-	165
Hilde Westlie, styremedlem**	180	-	-	-	-	180
Mona Møller, styremedlem*	-	-	-	-	-	-
Godtgjørelse	1 005	5 714	300	779	851	8 650

* Ved generalforsamling i 2017 ble Mona Møller valgt inn i styret i Borgestad ASA. Jacob Møller blir varamedlem til styre og Hilde Westlie og Sissel Grefsrud går ut av styret.

** Gudmund Bratrud, Sissel Grefsrud og Hilde Westlie er valgt til deltakelse i revisjonskomiteen og det er utbetalt TNOK 15 til hver av medlemmene for dette vervet i 2017.

Det er i løpet av regnskapsåret 2017 ikke gitt lån eller garantier til ledende ansatte eller styremedlemmer i konsernet.

Erklæring om fastsettelse av lønn og annen godtgjørelse til administrerende direktør og andre ledende ansatte

Erklæringen er i samsvar med allmennaksjeloven § 6-16a og vil dekke administrerende direktør, samt finans-/viseadministrerende direktør og konserndirektør for segmentet Ildfast. I 2017 var disse stillingene besatt av følgende personer: Christen Knudsen, Pål Feen Larsen og Niclas Sjöberg. Lønnsnivået for ledelsen skal gjenspeile ansvaret som er tillagt stillingene og samtidig være markedsmessig konkurransedyktig i de områdene man opererer, både med hensyn på segment og geografi. Når det gjelder fastsettelsen av lønn og annen godtgjørelse til ledende ansatte vil dette i inneværende år skje i samsvar med ovennevnte hovedprinsipper. Hovedprinsippene som beskrevet over har også vært retningsgivende for lederlønns-fastsettelsen i 2017.

Administrerende direktør, finans-/viseadministrerende direktør og konserndirektør for segmentet Ildfast disponerer fri bil i sine stillinger. Ledelsen har dekket mobiltelefon og bredbånd til hjemmeadresse samt personalforsikringer i samsvar med selskapets

øvrige ansatte. Administrerende direktør har i tillegg dekket 2 aviser. Administrerende direktør, finans-/viseadministrerende direktør og konserndirektør og konserndirektør for segmentet Ildfast vil kunne motta bonus dersom styret med bakgrunn i oppnådde resultater finner det riktig. Administrerende direktør vil i samarbeid med styret fastsette rammene for denne utbetalingen.

Finans-/viseadministrerende direktør har en avtale om at 200 000 kroner av lønnen skal utbetales i aksjer. Oppgjør skjer årlig, med markedskursen på oppgjørstidspunktet. Ledelsen er tilknyttet bedriftens pensjonsforsikringsordninger. Administrerende direktør og finans-/viseadministrerende direktør er knyttet til innskuddsbasert løsning. Bedriften er tilknyttet AFP ordningen som gjelder administrerende direktør og finans-/viseadministrerende direktør. I tillegg til dette har administrerende direktør en avtale som gir mulighet til fratreden fra fylte 60 år. Garantert total pensjon vil gradvis trappes opp jo lenger man sitter i stillingen. Administrerende direktør har en avtale som gir krav på 24 måneders etterlønn ved annen avslutning av arbeidsforholdet enn ordinær oppsigelse fra arbeidstaker. Finans-/viseadministrerende direktør og konserndirektør for segmentet Ildfast har en avtale som gir krav på 12 måneders etterlønn ved annen avslutning av arbeidsforholdet enn ordinær oppsigelse fra arbeidstaker.

Kostnadsførte ytelser til ledende ansatte og styret 2016	Styre- honorar	Lønn	Bonus	Ytelser	Pensjon	Sum
Ledende ansatte						
Christen Knudsen, administrerende direktør	63	2 271	-	279	91	2 704
Pål Feen Larsen, finans-/viseadministrerende direktør	-	1 132	-	397	73	1 602
Egil Friestad, konserndirektør segment Ildfast *	200	1 869	-	101	634	2 804
Niclas Sjöberg, konserndirektør segment Ildfast *	-	664	-	26	107	797
Styret						
Bertel O. Steen, styreleder**	350	-	-	-	-	350
Gudmund Bratrud, styremedlem**	230	-	-	-	-	230
Sissel Grefsrud, styremedlem**	180	-	-	-	-	180
Jacob Møller, styremedlem	165	-	-	-	-	165
Hilde Westlie, styremedlem**	180	-	-	-	-	180
Godtgjørelse	1 368	5 936	-	798	905	9 011

* Egil Friestad var konserndirektør segment ildfast fra 01.01-31.08 og Niclas Sjöberg fra 01.09-31.12.

** Gudmund Bratrud, Sissel Grefsrud og Hilde Westlie er valgt til deltakelse i revisjonskomiteen og det er utbetalt TNOK 15 til hver av medlemmene for dette vervet i 2016.

Gudmund Bratrud og Bertel O. Steen har mottatt TNOK 100 for verv i styret i Borgestad Industries AS.

Kostnadsført honorar til revisor	2017	2016
Lovpålagt revisjon	1 314	1 638
Skatterådgivning	252	332
Andre tjenester utenfor revisjon	346	228
Sum	1 911	2 198

Av total revisjonskostnad i 2017 på TNOK 1 911 er TNOK 926 fra Deloitte, som ble valgt som konsernets revisor på generalforsamlingen i 2017. Beløpet fordeler seg på TNOK 858 i lovpålagt revisjon, TNOK 48 i skatterådgivning og TNOK 19 for andre tjenester utenfor revisjon.

NOTE 15 SPESIFIKASJONER

	2017	2016
Gjennomsnittlig antall årsverk i konsernet	366	359
Kostnader for forskning- og utviklingsvirksomhet		
Forskning- og utviklingsvirksomhet	4 644	4 248
Sum	4 644	4 248

Kriteriene for innregning av immateriell eiendel i henhold til IAS 38 er ikke er oppfylt og alle kostnader til forskning og utvikling er kostnadsført.

Andre fordringer		
Inntektsperiodiseringer	96	4 621
Virkelig verdi av sikringsinstrumenter	-	-
Kostnadsperiodiseringer	5 948	3 613
Merverdiavgift	151	40
Skatt	505	153
Andre kortsiktige fordringer	7 132	1 212
Sum	13 832	9 638

Annen kortsiktig gjeld		
Påløpte kostnader	2 416	21 364
Påløpte renter	7 871	136
Virkelig verdi av inngåtte sikringsderivater	-	69
Forskudd fra kunde	19 748	16 877
Feriepenger og annen gjeld til ansatte	25 007	21 652
Annen kortsiktig gjeld	17 394	14 807
Sum	72 435	74 905

NOTE 16. AKSJER

Finansielle omløpsmidler	2017	2016
Kostpris 01.01	27 611	27 705
Reklassifisering til/fra anleggsmidler	-19 444	-
Realiserte aksjer	-38	-
Virkelig verdi justering	25 121	-
Brutto urealisert tap	-	-94
Balanseført verdi 31.12	33 250	27 611

Finansielle anleggsmidler		
PCO Zarow SA (omklassifisert til omløpsmiddel grunnet salg)	-	8 129
NBT AS	27 573	-
Andre aksjer - anskaffelseskost	2 916	4 761
Virkelig verdi justering		23 307
Balanseført verdi 31.12	30 489	36 197

i) Omløpsaksjer	Eierandel	Anskaffelses kost	Balanseført verdi 31.12
Unoterte aksjer			
PCO Zarow SA	15,00%	8 129	33 250
Omløpsaksjer totalt		8 129	33 250

Aksjeposten i PCO Zarow S.p.z.o.o er er solgt i februar 2018 til TNOK 34 327. Se note 3. Aksjeposten er derfor omklassifisert til om-løpsmiddel per 31. desember 2017.

PCO Zarow SA er verdsatt i henhold til verdivurdering utført i oktober 2016. Balanseført verdi er tilnærmet lik oppnådd salgsverdi i februar 2018. Se note 3 for ytterligere opplysninger. For opplysninger vedrørende verdsettelseshierarki se note 10.

ii) Anleggsaksjer	Eierandel	Anskaffelses kost	Balanseført verdi 31.12
BTV Fond AS	3,50%	4 900	2 909
Impact Technology Systems AS		349	-
NBT AS		27 573	27 573
Øvrige aksjer		61	7
Anleggsaksjer totalt		32 883	30 489

Estimatusikkerhet ved beregning av virkelig verdi for finansielle eiendeler

Det knytter seg risiko til verdsettelsen av aksjer der det ikke finnes en observerbar markedsverdi på tidspunkt for avleggelse av regnskapet. Konsernet baserer sine estimat på en rekke observasjoner som støttes av beregninger for å komme frem til best mulig estimat på eiendelenes verdi. Disse observasjonene består typisk av emisjonsbeløp ved åpen tegning, ulike aktørers pristilbud og verdsettelse ved salg av deler av selskap, kostpris ved nylig kjøp av aksjer, eksterne takster samt vurderinger av neddiskontert kontantstrøm og verdijustert egenkapital.

PCO Zarow SA

PCO Zarow SA er en polsk produsent av ildfaste materialer som hovedsakelig opererer i det polske markedet. Borgestad ASA har kommet til enighet om salg av aksjeposten i PCO Zarow. Se for øvrig note 3. Bokført verdi er basert på verdivurdering fra oktober 2016 og er tilnærmet lik verdi av avtalt salgssum.

NBT AS

NBT AS er et selskap hvis virksomhet er å investere i og utvikle vindmølleparker. Selskapet har en 49% eierinteresse i «Linxi Wind Farm» (100 MW) i indre Mongolia samt en 33% eierinteresse i «Baicheng Wind Farm» i Kina (49.5 MW). Selskapet har ifølge offentlig tilgjengelig informasjon pågående prosjekter som er i en utviklingsfase i Kina på ca.1000 MW. Selskapets sist tilgjengelige offisielle årsrapport (2016) viser en bokført negativ egenkapital på ca. 209 MNOK. Ledelsen i NBT AS uttaler i denne årsrapporten at selskapet er inne i en utviklingsfase som er kapitalintensiv og en viktig forutsetning for at selskapet skal kunne realisere sine verdier er at selskapet lykkes med å reise nødvendig finansiering til sine prosjekter. Det har i løpet av 2017 ikke vært omsatt aksjer i selskapet og det er følgelig begrenset med tilgjengelig informasjon som underbygger en robust verdsettelse av selskapet. Det følger av dette at det er heftet betydelig estimeringsusikkerhet knyttet til investeringens virkelig verdi. Innregnet verdi i konsernregnskapet per 31.12.2017 på TNOK 27.573 anses å representere ledelsens beste estimat på virkelig verdi. Styret vil presisere at selskapet befinner seg i en utviklingsfase, og at verdivurdering av slike selskaper er beheftet med betydelig usikkerhet.

For opplysninger vedrørende verdsettelseshierarki se note 11.

Sensitivitetsanalyse av aksjeinvesteringer

Ved en eventuell endring i markedsverdien på aksjer klassifisert som anleggsmidler med +/- 10 prosent vil dette påvirke resultatet med TNOK +/- 3 049.

NOTE 17 RESULTAT PER AKSJE

Resultat per aksje beregnes ved å dividere majoritetens resultat knyttet til ordinære aksjeeiere i morselskapet med et veid gjennomsnittlig antall utestående aksjer i regnskapsåret. Utvannet resultat per aksje beregnes ved å dividere majoritetens resultat knyttet til ordinære aksjeeiere i morselskapet med gjennomsnittlig antall utestående aksjer i regnskapsåret pluss et vektet gjennomsnitt av de aksjer, konverteringsretter eller opsjoner som potensielt kan konverteres til ordinære aksjer. Per 31. desember 2017 og 2016 var det ingen forskjell mellom resultat per aksje og utvannet resultat per aksje i Borgestad.

Beregningsgrunnlag	2017	2016
Vektet gjennomsnittlig antall ordinære aksjer	3 376	3 372
Effekt av utvanning	-	-
Vektet gjennomsnittlig antall ordinære aksjer korrigert for utvanning	3 376	3 372
Resultat per aksje		
Resultat knyttet til aksjeeiere i morselskapet	12 621	-60 811
NOK per aksje resultat	3,74	-18,03

NOTE 18 UTBYTTE

Det er hverken vedtatt eller utbetalt utbytte for 2017. Tilsvarende var situasjonen også for 2016.

NOTE 19 INFORMASJON OM AKSJEKAPITAL OG EGNE AKSJER

AKSJEINFORMASJON	2017			2016		
	Egne aksjer	Ordinære aksjer	Totale aksjer	Egne aksjer	Ordinære aksjer	Totale aksjer
(NOK 1 000)						
Antall aksjer 01.01	20 632	3 372 678	3 393 310	20 515	3 372 795	3 393 310
Netto kjøp/salg egne aksjer	-5 127	5 127	-	117	-117	-
Utstedte aksjer ved fusjon	-	-	-	-	-	-
Utstedte aksjer ved emisjon	-	-	-	-	-	-
Antall aksjer 31.12	15 505	3 377 805	3 393 310	20 632	3 372 678	3 393 310

Selskapets største aksjonærer per 31.12:

Aksjeeier	Antall aksjer	Prosent
Mentone AS	962 039	28,35
Bemacs AS	228 184	6,72
Dione AS	207 771	6,12
Substantia AS	194 693	5,74
Myra Matsenter AS	190 000	5,60
Analyseinvest AS	178 411	5,26
Regent AS	161 300	4,75
HKG Holding AS	117 535	3,46
Pippen AS	110 454	3,26
Greenwich Land Securities AS	106 812	3,15
Mexico Invest AS	94 000	2,77
SES AS	73 632	2,17
Sverre Finans AS	45 265	1,33
Knudsen, Nina Signe	42 190	1,24
Schøitts legat for bønder i Gjerpen	38 445	1,13
Prospersolar CHI AS	37 977	1,12
Suveren AS	30 167	0,89
Jæderen AS	20 301	0,60
Knudsen, Severin David	19 448	0,57
Melbye, Alfhild Knudsen	17 482	0,52
Sum	2 876 106	84,75
Øvrige aksjonærer	517 204	15,25
Totalt	3 393 310	100,00

Aksjeinformasjon

Selskapets aksjekapital er NOK 33 933 100 fordelt på 3 393 310 aksjer à NOK 10,00 per aksje. Det er ingen fortrinnsretter eller restriksjoner på aksjene.

Egne aksjer

I generalforsamling i juni 2017 ble styret gitt fullmakt til erverv av inntil 10 prosent egne aksjer. Dette er gjort fordi Borgestad mener det er en god investering for selskapets aksjonærer. Selskapet eier 15 505 egne aksjer per 31. desember 2017. Avhendingprisen for egne aksjer per 31. desember er TNOK 830 (kurs 53,50). Det er ikke kjøpt egne aksjer i 2017 men det er solgt egne aksjer i 2017 til en kostpris på TNOK 300. Beholdning av egne aksjer per 31. desember 2017 har en samlet kostpris på TNOK 3 064.

NOTE 20 VAREBEHOLDNING

Spesifikasjon av varebeholdning	2017	2016
Råvarer og innkjøpte halvfabrikata	34 517	15 878
Varer under tilvirkning	10 136	9 146
Ferdig egentilvirkede varer	52 349	51 904
Innkjøpte varer for videresalg	43 389	41 263
Sum	140 390	118 191

Spesifikasjonen ovenfor er netto bokført verdi etter fradrag for ukurans. Avsetning til ukurans utgjorde TNOK 4 628 (4 171) per 31. desember 2017.

Spesifikasjon av ukurans	2017	2016
Ukurans 01.01	-4 171	-4 354
Reversert/kassert	-	-
Årets avsetning for ukurans	-500	-200
Omregningsdifferanse	43	383
Ukurans 31.12	-4 628	-4 171

Av total lagerverdi er TNOK 11 146 (8 519) vurdert til netto salgspris. I forbindelse med vurdering til netto salgspris oppstod det et nedskrivningsbehov som belaster resultatet (solgte varers kost). Verdien av akkumulert nedskrivning, dvs. forskjellen mellom anskaffelseskost og netto salgspris, er per 31. desember 2017 TNOK 740 (957). I note 5 finnes informasjon om pantsatt varebeholdning som sikkerhet for banklån.

NOTE 21 GARANTIFORPLIKTELSER

Per 31. desember 2017 er det gitt garantier ovenfor kunder på bakgrunn av avtalte leveranser på TNOK 6 546 (5 400).

NOTE 22 BETINGEDE FORPLIKTELSER OG ANDRE FORPLIKTELSER

Betingede vederlag

I forbindelse med oppkjøpene av Macon AB, T Knutsson AB og AG-Port Oy oppstod det et betinget vederlag til tidligere aksjeeier. Betingelsene er relaterte til at selskapene oppnår visse resultater i perioden 2012-2017. Vederlag knyttet til Macon AB er oppgjort. Mulig udiskonterte beløp for disse fremtidige vederlag er mellom MSEK 0-1. Per 31. desember 2017 vurderes sannsynligheten for at maksimal utbetaling vil inntreffe som middels. Virkelig verdi av det betingede vederlaget er beregnet til TNOK 984 per balanse-dagen og er i sin helhet ført som annen kortsiktig gjeld.

Betingede tilleggsvederlag	2017	2016
Betingede vederlag 01.01	4 352	6 801
Utbetalt tilleggsvederlag	-3 443	-1 902
Erverv	-	-
Årets rentekostnad	-	144
Omregningsdifferanse	75	-691
Betingede vederlag 31.12	984	4 352

Andre forpliktelser

Det deleide selskapet Macon AB (segment Ildfast) leverte i 2016 et større prosjekt til en kunde i Russland. Prosjektet er inntektsført i 2016 etter gjeldende regnskapsprinsipper. Kunden har ved avleggelse av årsregnskapet for Borgestadkonsernet ikke betalt utestående beløpet pålydende ca MSEK 25 til Macon AB. Iht. avtalen mellom partene skal uenigheter bringes til domstolen i Wien. Macon AB varslet kunden og domstolen i Wien om saken i juni 2017. Macon AB og Borgestad ASA er av den vurdering at Macon AB har krav på det utestående beløpet og det er på bakgrunn av den vurderingen ikke avsatt noe til tap på krav i forbindelse med saken.

Motparten i saken har nå innlevert sitt tilsvaret til voldgiftsdomstolen som inneholder et motkrav på ca MSEK 40 for krav på erstatning for produksjonsbortfall og dagbøter. Borgestad mener det ikke er grunnlag for motkravet og har således ikke hensyntatt dette kravet i regnskapet.

RESULTATREGNSKAP

BORGESTAD ASA MORSELSKAP

(NOK 1 000)		NGAAP	
	Note	2017	2016
DRIFTSINNEKTER OG DRIFTSKOSTNADER			
Disponenthonorar		9 460	9 489
Andre inntekter		924	895
Driftsinntekter		10 383	10 384
Lønn, arbeidsgiveravgift og pensjonskostnader	8, 11	8 951	7 466
Avskrivninger	6	61	61
Andre administrasjonskostnader	3, 11	6 340	6 183
Driftskostnader		15 353	13 710
Driftsresultat		-4 969	-3 326
FINANASINNEKTER OG -KOSTNADER			
Inntekt på investering i datterselskap	5	-	1 792
Renteinntekter fra konsernselskaper	7	8 551	25 350
Inntekt på investering i tilknyttet selskap	13	26 003	667
Agio		13 580	-12 322
Nedskrivning/reversering av nedskrivning finansielle eiendeler	5	31 587	-69 700
Øvrige finanskostnader		484	-771
Rentekostnader	12	-25 229	-25 983
Netto finansposter		54 977	-80 967
Ordinært resultat før skattekostnad		50 008	-84 293
Skattekostnad	9	-2 023	-3 766
Årsresultat		52 031	-80 528
Overføringer og disponeringer:			
Overført fra annen egenkapital	10	52 031	-80 528
Sum overføringer og disponeringer		52 031	-80 528

BALANSE

BORGESTAD ASA MORSELSKAP

(NOK 1 000)	Note	NGAAP	
		31.12.17	31.12.16
EIENDELER			
Anleggsmidler			
Immaterielle eiendeler			
Utsatt skattefordel	9	6 626	4 517
Varige driftsmidler			
Bygninger og forretningseiendommer	6, 12	3 072	3 134
Driftsløsøre	6	215	215
Finansielle anleggsmidler			
Investeringer i datterselskap	5, 10, 12	453 423	421 634
Investering i tilknyttet selskap	12, 13	1 748	28 434
Mellomværende datterselskap	5, 7, 12	241 652	475 651
Andre aksjer	4, 5	30 232	35 709
Sum anleggsmidler		736 969	969 294
Omløpsmidler			
Fordringer			
Mellomværende datterselskaper	7, 12	10 211	9 346
Andre fordringer		435	395
Investeringer			
Aksjer	4	33 250	27 610
Bankinnskudd og kontantekvivalenter			
Bankinnskudd	2	15 259	15 009
Sum omløpsmidler		59 156	52 360
Sum eiendeler		796 125	1 021 654

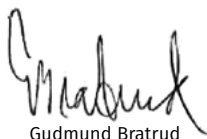
		NGAAP	
(NOK 1 000)	Note	31.12.17	31.12.16
EGENKAPITAL OG GJELD			
Egenkapital			
Aksjekapital	10	33 933	33 933
Egne aksjer	10	-155	-206
Overkurs	10	62 980	62 980
Sum innskutt egenkapital		96 758	96 706
Annen egenkapital	10	348 355	296 364
Sum opptjent egenkapital		348 355	296 364
Sum egenkapital		445 112	393 071
Langsiktig gjeld			
Avsetninger for forpliktelser			
Pensjonsforpliktelser	8	7 416	7 407
Annen langsiktig gjeld			
Obligasjonslån	12	-	295 555
Gjeld til datterselskap	7	-	13 917
Sum langsiktig gjeld		7 416	316 878
Kortsiktig gjeld			
Obligasjonslån	12	297 750	-
Kassekreditt	2, 12	32 535	36 277
Leverandørgjeld		483	1 930
Skyldige offentlige avgifter		692	637
Mellomværende konsernselskap	7	5 347	266 000
Annen kortsiktig gjeld		6 790	6 861
Sum kortsiktig gjeld		343 596	311 705
Sum egenkapital og gjeld		796 125	1 021 654

Borgestad, 31. desember 2017

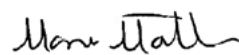
22. mars 2018

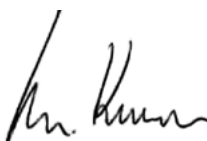
Bertel O. Steen
Styreleder

Gudmund Bratrud
Styremedlem

Mona Møller
Styremedlem

Christen Knudsen
Adm. dir.

KONTANTSTRØMOPPSTILLING

BORGESTAD ASA MORSELSKAP

(NOK 1 000)	Note	NGAAP	
		2017	2016
Resultat før skattekostnad		50 008	-84 293
Tilbakeført resultatposter aksjer		-61 120	67 138
Tilbakeføring regnskapsmessige gevinster/tap driftsmidler	6	-	-236
Ordinære av- og nedskrivninger	6	61	61
Påløpte renteinntekter ikke innbetalt	7	-8 551	-25 350
Endring i konsernmellomværender	7	-32 885	-
Endring kortsiktige fordringer og gjeld		461	6 429
Kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter		-52 026	-36 251
Mottatt utbytte fra datter- og tilknyttet selskap	13	-	667
Innbetalinger på lån til datter, tilknyttet selskap	7	-	27 415
Kjøp/salg og utbytte fra øvrige aksjer og verdipapir		3 330	-
Inn-/utbetaling knyttet til andre investeringer/salg		52 688	8 864
Kontantstrøm fra investeringsaktiviteter		56 018	36 946
Netto endring i finansiell gjeld	12	-3 742	7 096
Kjøp av egne aksjer	10	-	-194
Kontantstrøm fra finansielle aktiviteter		-3 742	6 902
Kontantstrøm gjennom året		249	7 597
Likviditetsbeholdning 01.01		15 009	7 411
Likviditetsbeholdning 31.12	2	15 259	15 009
Disponibel likviditet 31.12	2	20 360	15 590

NOTER

BORGESTAD ASA MORSELSKAP

Note 1	Regnskapsprinsipper	66
Note 2	Bankinnskudd og likviditet	67
Note 3	Andre administrasjonskostnader	67
Note 4	Markedsbaserte finansielle omløpsmidler	68
Note 5	Aksjer i datterselskap	68
Note 6	Varige driftsmidler	68
Note 7	Mellomværende med konsernselskaper	69
Note 8	Pensjoner	69
Note 9	Skatt	70
Note 10	Egenkapital	71
Note 11	Lønnskostnader, antall årsverk, godtgjørelser m.m.	73
Note 12	Pantstillelser/låneforhold	75
Note 13	Tilknyttede selskaper	75
Note 14	Finansiell markedsrisiko	76
Note 15	Hendelser etter balansedagen	76

NOTE 1. REGNSKAPSPRINSIPPER

GENERELT

Årsregnskapet for Borgestad ASA er utarbeidet i henhold til Lov om årsregnskap, regnskapsstandarter og god regnskapsskikk i Norge.

RAPPORTERINGSVALUTA

Regnskapet for morselskapet er ført i norske kroner.

INNETKTSFØRINGSPRINSIPPER

Honorarer inntektsføres når de anses opptjent. Gevinster ved salg av driftsmidler inntektsføres på salgstidspunktet. Renteinntekter regnskapsføres når de er opptjent etter effektiv rentemetode, mens utbytte inntektsføres når det er godkjent av generalforsamlingen. Utbytte og konsernbidrag fra datterselskaper inntektsføres imidlertid samme år som det avsettes i datterselskapet.

Realiserte gevinster og tap ved salg av verdipapirer resultatføres når elektronisk handel er utført eller det er inngått bilateral avtale med kjøper. Gevinster/-tap inngår blant finansinntekter og -kostnader.

BRUK AV ESTIMATER

I forbindelse med utarbeidelsen av årsregnskapet brukes beste estimat basert på den informasjonen som er tilgjengelig når årsregnskapet avlegges. Faktisk resultat kan avvike fra estimater. Virkningen av endringer i regnskapsestimater resultatføres i den periode estimatet endres.

VARIGE DRIFTSMIDLER

Avskrivbare eiendeler er inkludert i balansen til anskaffelseskost, fratrasket akkumulerte avskrivninger og nedskrivninger. Lineære avskrivninger er beregnet på bakgrunn av driftsmiddelets antatte økonomiske levetid. Avskrivningsperiode og metode blir vurdert årlig for å sikre at metoden og perioden som brukes samsvarer med de økonomiske realiteter til anleggsmidlene. Når det er indikasjoner på nedskrivningsbehov foretas vurderinger av gjenvinnbart beløp. Gjenvinnbart beløp er det høyeste av netto salgsverdi og bruksverdi (diskonterte kontantstrømmer). Dersom gjenvinnbart beløp av driftsmiddelet er lavere enn balanseført verdi foretas nedskrivning til gjenvinnbart beløp.

AKSJER DATTERSELSKAP

I selskapsregnskapet er aksjer i datterselskap klassifisert som anleggsmidler og vurdert etter kostmetoden. Aksjene nedskrives til virkelig verdi når det foreligger objektive kriterier for at investeringen har falt i verdi. Avgitte konsernbidrag til datterselskap eller til døtre av disse, regnskapsføres som en økning av investering i datterselskap etter fratrekk for eventuell skatt.

TILKNYTTETE SELSKAP

Tilknyttede selskap er enheter hvor selskapet har betydelig innflytelse, men ikke kontroll (normalt ved eierandel mellom 20 og 50 prosent), over den finansielle og operasjonelle styringen. Tilknyttede selskaper er regnskapsført etter kostmetoden fra det tidspunktet betydelig innflytelse oppnås og inntil slik innflytelse opphører. Investering i tilknyttede selskap nedskrives når det er objektive kriterier for at investeringen har falt i verdi.

AKSJER

Aksjer er balanseført til laveste verdi av markedsverdi og historisk kostpris.

VALUTA

Pengeposter i utenlandsk valuta blir vurdert til kursen på balansedagen. Transaksjoner i utenlandsk valuta omregnes til kursen på transaksjonstidspunktet

FORDRINGER

Fordringer er oppført til nominell verdi med fradrag for forventet tap. Konvertible lån regnskapsføres til amortisert kost.

PENSJONER

Ytelsesbaserte ordninger

En ytelsesbasert pensjonsavtale definerer de ansattes rett til avtalte fremtidige pensjonsytelser som normalt er avhengig av faktorer som alder, antall år ansatt og lønnsvilkår.

Den pensjonsforpliktelse som regnskapsføres i balansen knyttet til ytelsesbaserte pensjonsavtaler er nåverdien av pensjonsforpliktelsene på balansetidspunktet. Pensjonsforpliktelsen beregnes årlig av uavhengige aktuarer basert på en lineær opptjeningsmetode. Nåverdien av en pensjonsforpliktelse i henhold til en ytelsesbasert

pensjonsavtale beregnes ved å diskontere de fremtidige utbetalinger basert på markedets effektive rente på balansetidspunktet for OMF rente.

Endringer i forpliktelsen som skyldes endringer i og avvik i beregningsforutsetningene føres direkte mot egenkapitalen.

KLASSIFISERING AV POSTER I BALANSEN

Omløpsmidler og kortsiktig gjeld omfatter poster som forfaller til betaling innen ett år etter anskaffelsestidspunktet, samt poster som er knyttet til varekretsløpet. Øvrige poster er klassifisert som anleggsmidler/langsiktig gjeld. Finansielt motiverte aksjeinvesteringer klassifiseres som omløpsmidler, mens strategiske investeringer er klassifisert som anleggsmidler.

EGNE AKSJER

Selskapets beholdning av egne aksjer er ført opp til pålydende under innskutt egenkapital. Forskjellen mellom pålydende og anskaffelseskost er ført under annen egenkapital.

AVSETNINGER

Avsetninger regnskapsføres når det oppstår en forpliktelse i selskapet (rettslig eller selvpålagt) som resultat av en inntruffet hendelse, og det er sannsynlig at det vil skje et konkret økonomisk oppgjør, og forpliktelsen kan estimeres pålitelig.

HENDELSER ETTER BALANSEDAGEN

Ny informasjon om forhold som eksisterer på balansedagen er innarbeidet i estimatene. Hendelser som har sammenheng med forhold som er oppstått etter balansedagen er omtalt i noter.

SKATTER

Skattekostnaden består av betalbar skatt og endring i utsatt skatt. Utsatt skatt og skattefordel er beregnet med 23 prosent (24 prosent i 2016) på grunnlag av de midlertidige forskjeller som eksisterer ved utgangen av regnskapsåret mellom regnskapsmessige og skattemessige verdier, og skattemessige underskudd til fremføring. Skatteøkende og skattereduserende midlertidige forskjeller, inklusive fremførbare underskudd som reverseres eller kan reverseres i samme periode, er utlignet. Utsatt skatt og utsatt skattefordel føres opp til nominell verdi og er klassifisert som immateriell eiendel (langsiktig forpliktelse) i balansen. Utsatt skattefordel som er sannsynliggjort gjennom fremtidig inntjening og som kan anvendes mot de skattereduserende midlertidige forskjeller er balanseført som immateriell eiendel.

Betalbar skatt og utsatt skatt regnskapsføres direkte mot egenkapitalen når skattepostene relaterer seg til egenkapitaltransaksjoner.

KONTANTSTRØMOPPSTILLING

Kontantstrømoppstillingen er utarbeidet etter den indirekte metode. Likviditetsbeholdningen omfatter betalingsmidler (kontanter/bankinnskudd). Tilgjengelig likviditet opplyses om i oppstillingen. Kontantstrømseffekten vedrørende endringer i langsiktig mellomværender med datter- og tilknyttede selskaper er klassifisert som investeringsaktiviteter.

KONTANTER OG KONTANTEKVIVALENTER

Kontanter og kontantekvivalenter inkluderer kassebeholdninger og bankinnskudd. Kontanter og kontantekvivalenter bokføres til nominelle verdier i balansen. Bundne midler er inkludert i kontanter og kontantekvivalenter.

Alle tall i notene til selskapsregnskapet til Borgestad ASA er i hele 1 000 NOK, om ikke annet er oppgitt.

NOTE 2. BANKINNSKUDD OG LIKVIDITET

	2017	2016
Bank	14 875	14 602
Skattetrekk	384	407
Sum bankinnskudd	15 259	15 009
Ubenyttet trekkrettighet	17 465	13 723
Bundne midler	-12 364	-13 142
Tilgjengelig likviditet	20 360	15 590

NOTE 3. ANDRE ADMINISTRASJONSKOSTNADER

	2017	2016
Vedlikehold og reparasjon av driftsmidler	196	174
Administrasjonskostnader	5 824	5 486
Øvrige kostnader	320	523
Sum andre administrasjonskostnader	6 340	6 183

NOTE 4. MARKEDSBASERTE FINANSIELLE OMLØPSMIDLER

i) Omløpsaksjer	Antall aksjer	Anskaffelses kost	Bokført verdi 31.12
<i>Unoterte aksjer</i>			
PCO Zarow S.p. z. o. o	255	33 250	33 250
Sum bankinnskudd		33 250	33 250

Aksjeposten i PCO Zarow S.p.z.o.o er er solgt i februar 2018 til TNOK 34 327. Se note 15.

ii) Anleggsaksjer	Total aksje-kapital	Antall aksjer	Anskaffelses kost	Bokført verdi 31.12
BTV Fond AS	14 426	83 250	4 650	2 659
Impact Technology System AS	922	1 670	349	-
NBT AS	3 290	1 021 345	27 573	27 573
Andre aksjer	-	-	50	-
Sum anleggsaksjer			32 622	30 232

Bokført verdi på aksjene i NBT AS er lik kostpris, mens aksjene i Impact Technology Systems AS er nedskrevet til kr 1 per 31. desember 2017.

NBT AS

NBT AS er et selskap hvis virksomhet er å investere i og utvikle vindmølleparker. Selskapet har en 49% eierinteresse i «Linxi Wind Farm» (100 MW) i indre Mongolia samt en 33% eierinteresse i «Baicheng Wind Farm» i Kina (49.5 MW). Selskapet har ifølge offentlig tilgjengelig informasjon pågående prosjekter som er i en utviklingsfase i Kina på ca.1000 MW. Selskapets sist tilgjengelige offisielle årsrapport (2016) viser en bokført negativ egenkapital på ca. 209 MNOK. Ledelsen i NBT AS uttaler i denne årsrapporten at selskapet er inne i en utviklingsfase som er kapitalintensiv og en viktig forutsetning for at selskapet skal kunne realisere sine verdier er at selskapet lykkes med å reise nødvendig finansiering til sine prosjekter. Det har i løpet av 2017 ikke vært omsatt aksjer i selskapet og det er følgelig begrenset med tilgjengelig informasjon som underbygger en robust verdsettelse av selskapet. Det følger av dette at det er heftet betydelig estimeringsusikkerhet knyttet til investeringens virkelige verdi. Innregnet verdi i selskapsregnskapet per 31.12.2017 på TNOK 27.573 anses å representere ledelsens beste estimat. Styret vil presisere at selskapet befinner seg i en utviklingsfase, og at verddivurdering av slike selskaper er beheftet med betydelig usikkerhet.

NOTE 5. AKSJER I DATTERSELSKAP

Selskap	Anskaffet	Forretnings-kontor	Eierandel	Egenkapi-tal 31.12.17	Resultat 2017	Bokført verdi 31.12.17	Bokført verdi 31.12.16
Borgestad Properties AS	1998	Skien, Norge	100%	302 305	46 512	302 359	270 570
Borgestad Industries AS	2013	Skien, Norge	100%	166 212	-128	151 064	151 064
Sum						453 423	421 634

Spesifikasjon av nedskrivning/ reversering av finansielle eiendeler:	2017	2016
Nedskrivning på mellomværende med datterselskap	-202	-18
Nedskrivning / reversert nedskrivning aksjer i datterselskap	31 789	-69 587
Nedskrivning av aksjer i BTV Fond AS og ITS AS	-	-94
Sum	31 587	-69 700

Virkelig verdi er fastsatt med bakgrunn i virkelig verdi av underliggende eiendeler i datterselskapene. Nedskrivningen i 2016 og den reverserte nedskrivningen i 2017 representerer endring i ulike eiendelers og forpliktelsers virkelige verdi som har hatt effekt på verdien av aksjer i datterselskap.

NOTE 6. VARIGE DRIFTSMIDLER

	Bygninger	Driftsløse	Sum
Anskaffelseskost 01.01	6 257	3 128	9 385
Tilgang	-	-	-
Avgang	-	-	-
Anskaffelseskost 31.12	6 257	3 128	9 385
Akkumulerte av- og nedskrivninger 01.01	-3 123	-2 913	-6 036
Årets avskrivning	-61	-	-61
Akkumulerte av- og nedskrivninger 31.12	-3 185	-2 913	-6 098
Balanseført verdi 31.12	3 072	215	3 287

Lineær avskrivningsprosent**0 - 2%****20 - 30%**

Driftsløsøre inneholder TNOK 215 vedrørende kunst. Kunst avskrives ikke.

Leieavtaler

Borgestad ASA leaser 2 biler, samt noe kontorutstyr, til en årlig kostnad av TNOK 303. Gjennomsnittlig varighet er cirka 3 år.

NOTE 7. MELLOMVÆRENDE MED KONSERNSELSKAPER

Selskap	Kortsiktige fordringer		Langsiktige fordringer		Langsiktig og kortsiktig gjeld	
	2017	2016	2017	2016	2017	2016
Agora Bytom Sp. z o.o.	-	-	109 937	93 410	-	-
Borgestad Industries AS	10 000	-	-	-	1	-
Borgestad Fabrikker AS	23	6 986	-	-	54	-
J. H. Bjørklund AS	12	2 220	2 208	-	-	-
GL Contracting AS	8	-	-	-	-	-
Höganäs Bjuf AB	-	-	-	-	5 292	13 917
Höganäs Borgestad AB	-	-	6 924	-	-	-
Borgestad Properties AS	-	-	104 374	363 292	-	266 000
Borgestad Næringspark AS	168	141	18 209	18 909	-	-
Idea Property & Asset management Sp. z o.o.	-	-	-	40	-	-
Sum	10 211	9 346	241 652	475 651	5 347	279 917

Alle langsiktige fordringer forfaller i utgangspunktet mer enn 1 år fra balansedagen. Det er ingen bestemt nedbetalingsplan. Se ytterligere informasjon i note 5 vedrørende nedskrivning på mellomværende med datterselskaper.

Mellomværende med konsernselskaper til renteberegnet årlig med en rentesats på 5 prosent dersom ikke annet fremkommer av særskilte avtaler. Totale renteinntekter på mellomværende med konsernselskaper i 2017 er TNOK 8 551 mot TNOK 25 350 i 2016.

NOTE 8. PENSJONER

Selskapet er pliktig til å ha tjenestepensjonsordning etter lov om obligatorisk tjenestepensjon. Selskapets pensjonsordninger tilfredsstiller kravene i denne lov. Alle ansatte er tilknyttet innskuddspensjonsordning. I tillegg har selskapet usikret ytelsespensjonsordning som gjelder før-/gavepensjon. Denne ordningen ble lukket for nye ansatte ved overgangen til innskuddspensjon.

Selskapet har i 2017 betalt TNOK 324 til pensjonspremie og TNOK 531 i løpende pensjon over drift. For 2018 er det estimert at selskapet utbetaler TNOK 331 til pensjonspremie og TNOK 435 i løpende pensjon over drift.

Ved beregning av fremtidige pensjoner er følgende forutsetninger lagt til grunn:

Generelle forutsetninger:	31.12.17	31.12.16
Arbeidsgiveravgift	14,10%	14,10%
Turnover	5,00%	5,00%

Forutsetninger for beregning av brutto pensjonsforpliktelse 31.12

Diskonteringsrente	2,30%	2,10%
Årlig lønnsregulering	2,50%	2,25%
Årlig G-regulering	2,25%	2,00%
Årlig regulering av pensjoner	0,40%	0,00%

Antall personer i ordningen ved årsslutt:

Antall aktive	2	2
Antall pensjonister	2	2

Årets pensjonskostnad fremkommer således:

	2017	2016
Nåverdi av pensjonsopptjening inklusive arbeidsgiveravgift	114	111
Netto rentekostnad på pensjonsforpliktelsen	131	152
Beregnet pensjonskostnad/-inntekt for ytelsesbaserte ordninger	245	263
Innskudd tjenestepensjon	324	278
Innskudd AFP	56	34
Sum pensjonskostnad	625	575

Sammensetning av balanseførte pensjoner

Usikret ordning:

Brutto pensjonsforpliktelse inklusive arbeidsgiveravgift	7 416	7 407
Estimatavvik oppstått i året		
Oppstått estimatavvik på pensjonsforpliktelser usikrede ordninger (negativt fortegn er tap)	-376	-535
Sum estimatavvik ført direkte mot egenkapital	-376	-535

Innskuddsplan

Innskuddsplanen omfatter heltids- og deltidsansatte og utgjør mellom 3 og 5 prosent av lønnen.

Per 31. desember 2017 var det 5 medlemmer i ordningen.

NOTE 9. SKATT

Spesifikasjon over forskjellen mellom det regnskapsmessige resultat før skattekostnad og årets skattegrunnlag:

	2017	2016
Resultat før skattekostnad	50 008	-84 293
Permanente forskjeller knyttet til aksjer innenfor fritaksmetoden	-61 015	67 201
Andre permanente forskjeller	434	-55
Endring i midlertidige forskjeller	-11 417	8 919
Årets skattegrunnlag	-21 990	-8 227

Midlertidige forskjeller er knyttet til følgende hovedposter for 2017 og 2016:

Varige driftsmidler	-457	-565
Langsiktige fordringer og gjeld i utenlandsk valuta	20 514	6 933
Gevinst- og tapskonto	267	334
Usikrede pensjonsforpliktelser-/midler	-7 416	-7 407
Obligasjonslån, tilretteleggingshonorar	2 250	4 445
Sum midlertidige forskjeller	15 158	2 804
Akkumulert fremførbart underskudd	-43 592	-21 584
Grunnlag for beregning av utsatt skattefordel	-28 435	-18 780
Utsatt skattefordel 23% (24% i 2016)	-6 540	-4 282
Skatteeffekt estimatavvik pensjon mot egenkapital	-86	-
Ubenyttet kildeskatt	-	-235
Utsatt skattefordel	-6 626	-4 517

Årets skattekostnad består av:

Endring utsatt skatt/skattefordel	-2 542	-3 533
Endring av utsatt skattefordel pga endring i skattetsats fra 24% til 23% (25% til 24%)	284	128
Endring benyttet kildeskatt	235	-
Korrigerende av utsatt skatt ført direkte mot aksjer i datter	-	-362
Sum skattekostnad/skatteinntekt	-2 023	-3 766

Forklaring av effektiv skattesats:

24% (25%) skatt av resultat før skatt	12 002	-21 073
24% (25%) av permanente forskjeller	-14 544	16 805
Endring av utsatt skattefordel pga endring i skattetsats fra 24 % til 23% (25% til 24%)	284	188
Endring ubenyttet kredittfradrag	235	315
Sum skattekostnad	-2 023	-3 766
Effektiv skattesats	-4%	4%

Balanseført utsatt skatt eiendel

Utsatt skattefordel er beregnet med bakgrunn i midlertidige forskjeller som antas å reverseres i overskuelig fremtid. Ved balanseføring av utsatt skattefordel har konsernet vurdert om det er sannsynlig at selskapet gjennom fremtidig inntjening kan nyttiggjøre seg av den beregnede utsatte skattefordelen.

Når det ikke er sannsynliggjort at den beregnede skattefordelen kan nyttiggjøres mot fremtidig inntjening er det foretatt en begrensning i balanseføringen av den utsatte skattefordelen.

NOTE 10. EGENKAPITAL

	Aksje kapital	Egne aksjer	Overkurs	Annen egenkap.	Sum
Egenkapital per 01.01	33 933	-206	62 980	296 364	393 071
Kjøp/salg av egne aksjer	-	51	-	249	300
Årets resultat	-	-	-	52 031	52 031
Estimat endring pensjon (netto etter skatt)	-	-	-	-289	-289
Egenkapital per 31.12	33 933	-155	62 980	348 355	445 113

Selskapets aksjekapital er NOK 33 933 100 fordelt på 3 393 310 aksjer à NOK 10,00 per aksje. Alle aksjer har lik stemmerett.

Egne aksjer

På generalforsamling i juni 2017 ble styret gitt fullmakt til erverv av inntil 10 prosent egne aksjer. Selskapet eier 15505 egne aksjer per 31. desember 2017. Det er overført egne aksjer til en kostpris på TNOK 200 til finans-/ viseadministrerende direktør i 2017 iht lønnsavtale, se ytterligere informasjon i note 11. Det er i 2017 solgt egne aksjer til en kostpris på totalt TNOK 300. Beholdning av egne aksjer per 31. desember 2017 har en samlet kostpris på TNOK 3 064.

Nærstående parter

Aksjer eiet og kontrollert av selskapets ledelse, styret og deres nærstående:

Aksjeeier	Antall aksjer	Prosent
Christen Knudsen ¹⁾ adm. direktør	1 078 110	31,72
Gudmund Bratrud ²⁾ styremedlem	754 571	22,24
Bertel O. Steen ³⁾ styreleder	303 316	8,94
Mona Møller ⁴⁾ styremedlem	207 771	6,12
Pål Feen Larsen, finans-/ viseadministrerende direktør	9 654	0,28
Totalt	2 359 897	69,55

¹⁾ Inkluderer aksjer eid og kontrollert av Pippen AS, der Christen Knudsen er eneaksjonær, samt aksjer eid av nærmeste familie. Pippen AS har aksjemajoriteten i selskapet Mentone AS.

²⁾ Gjelder selskapene Regent AS, Myra Matsenter AS, Substantia AS, Analyseinvest AS og Suveren AS der Gudmund Bratrud er hovedaksjonær.

³⁾ Gjelder Bertel O. Steen og selskapene Bemacs AS og SES AS. Bemacs AS eies av Bertel O. Steen og nærstående, i SES har Bertel O. Steen bestemmende innflytelse.

⁴⁾ Gjelder selskapet Dione AS der Mona Møller er medaksjonær.

Som nærstående parter anses også datterselskap og tilknyttede selskap som følger:

Navn	Land	Eierandel 2017	Eierandel 2016
Datterselskaper:			
Borgestad Properties AS	Norge	100%	100%
Borgestad Næringspark AS	Norge	100%	100%
Borgestad Industries AS	Norge	100%	100%
Agora Bytom Sp. z o.o.	Polen	100%	100%
GZMO Sp. z o.o.	Polen	100%	100%
Idea Property & Asset Management Sp. z o.o.	Polen	100%	100%
GL Contracting AS	Norge	60%	60%
Borgestad Fabrikker AS	Norge	100%	100%
J.H. Bjørklund AS	Norge	100%	100%
Höganäs Bjuf AB	Sverige	100%	100%
T Knutsson AB	Sverige	100%	100%
Macon AB	Sverige	58%	58%
Höganäs Bjuf Fastighets AB	Sverige	100%	100%
Sjöberg & Lindqvist i Gävle AB	Sverige	58%	58%
Mectec i Gävle AB	Sverige	29%	29%
AG-Port Oy	Finland	44%	41%
Höganäs Bjuf Germany GmbH	Tyskland	100%	100%
Höganäs Bjuf Middle East Ltd.	Kypros	95%	95%
Höganäs Bjuf Italia Srl	Italia	100%	100%
Höganäs Contracting Asia Pacific Sdn Bhd	Malaysia	100%	100%
Höganäs Bjuf Asia Pacific Sdn Bhd	Malaysia	100%	100%
Höganäs Bjuf Eastern Europe Sp.z o.o.	Polen	100%	100%
Höganäs Borgestad AB	Sverige	100%	-
Tilknyttede selskap:			
Bridge Eiendom AS	Norge	50,0 %	50,0 %
Norwegian Crew Management AS	Norge	33,3 %	33,3 %

Transaksjoner mellom selskapet og nærstående parter har i hovedsak bestått av utleie av eiendom, utlån og renter.

Selskapets største aksjonærer per 31. desember 2017:		
Aksjeeier	Antal aksjer	Prosent
Mentone AS	962 039	28,35
Bemacs AS	228 184	6,72
Dione AS	207 771	6,12
Substantia AS	194 693	5,74
Myra Matsenter AS	190 000	5,60
Analyseinvest AS	178 411	5,26
Regent AS	161 300	4,75
HKG Holding AS	117 535	3,46
Pippen AS	110 454	3,26
Greenwich Land Securities AS	106 812	3,15
Mexico Invest AS	94 000	2,77
SES AS	73 632	2,17
Sverre Finans AS	45 265	1,33
Knudsen, Nina Signe	42 190	1,24
Schøitts legat for bønder i Gjerpen	38 445	1,13
Prospersolar CHI AS	37 977	1,12
Suveren AS	30 167	0,89
Jæderen AS	20 301	0,60
Knudsen, Severin David	19 448	0,57
Melbye, Alfhild Knudsen	17 482	0,52
Sum	2 876 106	84,75
Øvrige aksjonærer	517 204	15,25
Totalt	3 393 310	100,00

NOTE 11. LØNNSKOSTNADER, ANTALL ÅRSVERK, GODTGJØRELSE M.M.

Lønnskostnader	2017	2016
Lønninger inklusiv styrehonorar	7 022	5 759
Arbeidsgiveravgift	1 236	1 035
Pensjonskostnader	625	575
Andre ytelser	68	97
Sum lønnskostnader	8 951	7 466

Gjennomsnitt antall årsverk	4	4
-----------------------------	----------	----------

Ytelser til ledende ansatte og styret i 2017	Styre honorar	Lønn	Bonus	Ytelser	Pensjon	Sum
Ledende ansatte						
Christen Knudsen, administrerende direktør	-	2 414	-	270	91	2 775
Pål Feen Larsen, finans-/viseadministrerende direktør	-	1 481	300	429	76	2 286
Styret						
Bertel O. Steen, styreleder**	300	-	-	-	-	300
Gudmund Bratrud, styremedlem**	180	-	-	-	-	180
Sissel Grefsrud, styremedlem**	180	-	-	-	-	180
Jacob Møller, varamedlem*	165	-	-	-	-	165
Hilde Westlie, styremedlem**	180	-	-	-	-	180
Mona Møller, styremedlem*	-	-	-	-	-	-
Godtgjørelse	1 005	3 895	300	699	167	6 066

* Ved generalforsamling i 2017 ble Mona Møller valgt inn i styret i Borgestad ASA. Jacob Møller blir varamedlem til styre og Hilde Westlie og Sissel Grefsrud går ut av styret.

** Gudmund Bratrud, Sissel Grefsrud og Hilde Westlie er valgt til deltakelse i revisjonskomiteen og det er utbetalt TNOK 15 til hver av medlemmene for dette vervet i 2017.

Det er i løpet av regnskapsåret 2017 ikke gitt lån eller garantier til ledende ansatte eller styremedlemmer i konsernet.

Erklæring om fastsettelse av lønn og annen godtgjørelse til administrerende direktør og andre ledende ansatte

Erklæringen er i samsvar med allmennaksjeloven § 6-16a og vil dekke administrerende direktør og finans-/viseadministrerende direktør. I 2017 var disse stillingene besatt av Christen Knudsen og Pål Feen Larsen. Lønnsnivået for ledelsen skal gjenspeile ansvaret som er tillagt stillingene og samtidig være markedsmessig konkurransedyktig i de områdene man opererer, både med hensyn på segment og geografi. Når det gjelder fastsettelsen av lønn og annen godtgjørelse til ledende ansatte vil dette i innværende år skje i samsvar med ovennevnte hovedprinsipper. Hovedprinsippene som beskrevet over har også vært retningsgivende for lederlønnfastsettelsen i 2017.

Administrerende direktør og finans-/viseadministrerende direktør disponerer fri bil i sin stilling. Ledelsen har dekket mobiltelefon og bredbånd til hjemmeadresse, samt personalforsikringer i samsvar med selskapets øvrige ansatte. Administrerende direktør har i tillegg dekket to aviser.

Administrerende direktør og finans-/viseadministrerende direktør vil kunne motta bonus dersom styret med bakgrunn i oppnådde resultater finner det riktig.

Finans-/viseadministrerende direktør har en avtale om at 200 000 kroner av lønnen skal utbetales i aksjer. Oppgjør skjer årlig, med markedskursen på oppgjørstidspunktet. Ledelsen er tilknyttet bedriftens pensjonsforsikringsordninger. Administrerende direktør og finans-/viseadministrerende direktør er knyttet til innskuddsbasert løsning. Bedriften er tilknyttet AFP ordningen som også gjelder administrerende direktør og finans-/viseadministrerende direktør. I tillegg til dette har administrerende direktør en avtale som gir mulighet til fratreden frafylte 60 år. Garantert total pensjon vil gradvis trappes opp jo lenger man sitter i stillingen. Administrerende direktør har en avtale som gir krav på 24 måneders etterlønn, mens finans-/viseadministrerende direktør har en avtale som gir krav på 12 måneders etterlønn ved annen avslutning av arbeidsforholdet enn ordinær oppsigelse fra arbeidstaker.

Ytelser til ledende ansatte og styret i 2016	Styre honorar	Lønn	Bonus	Ytelser	Pensjon	Sum
Ledende ansatte						
Christen Knudsen, administrerende direktør	-	2 271	-	279	91	2 641
Pål Feen Larsen, finans-/viseadministrerende direktør	-	1 132	-	397	73	1 602
Styret						
Bertel O. Steen, styreleder	300	-	-	-	-	300
Gudmund Bratrud, styremedlem*	180	-	-	-	-	180
Sissel Grefsrud, styremedlem*	180	-	-	-	-	180
Jacob Møller, styremedlem	165	-	-	-	-	165
Hilde Westlie, styremedlem*	180	-	-	-	-	180
Godtgjørelse	980	3 403	-	676	164	5 248

* Gudmund Bratrud, Sissel Grefsrud og Hilde Westlie er valgt til deltakelse i revisjonskomiteen og har mottatt TNOK 15 hver for dette vervet i 2016.

Revisor	2017	2016
Lovpålagt revisjon	499	604
Skatte- og regnskapsrådgivning	-	96
Andre tjenester utenfor revisjon	297	30
Sum	796	730

Av total revisorkostnad beløper tjenester fra Deloitte AS seg til TNOK 254. Beløp til revisor er oppgitt eksklusive mva.

NOTE 12. PANTSTILLELSER/LÅNEFORHOLD

Pantesikret gjeld og trekkrettigheter	2017	2016
Obligasjonslån amortisert	300 000	300 000
Benyttet trekkrettighet	32 535	36 277
Ubenyttet trekkrettighet	17 465	13 723
Sum	350 000	350 000
Gjeld som forfaller etter 5 år:	-	-
Bokført verdi av eiendeler stillet som sikkerhet for denne gjeld:		
Bygninger Borgestad Næringspark AS	37 611	38 429
Bygninger Borgestad ASA	3 072	3 134
Aksjer i datterselskaper kontrollert direkte av Borgestad ASA	453 423	421 634
Aksjer i tilknyttede selskaper kontrollert direkte av Borgestad ASA	-	26 856
Aksjer i Borgestad Næringspark AS kontrollert av Borgestad Properties AS	31 799	31 799
Aksjer i tilknyttede selskaper kontrollert av Borgestad Properties AS	-	170
Mellomværende med datterselskaper	139 507	382 201
Sum	665 413	904 223

For pantelån i Pekao Bank i Polen gitt til Agora Bytom Sp. z o.o. har Borgestad ASA stillet en garanti på MEURO 5.

Langsiktig gjeld	Rente betingelser 31.12.17	Gj. snitt rente 2017	2017	2016
Obligasjonslån amortisert Borgestad ASA	3 mnd NIBOR + 7,00 %	7,28%	-	295 555

Obligasjonslånet forfaller i oktober 2018 og er derfor klassifisert som kortsiktig gjeld per 31. desember 2017. Lånet er refinansiert. Se note 15 for informasjon.

Kortsiktig gjeld	Rente betingelser 31.12.17	Gj. snitt rente 2017	2017	2016
Kassekreditt Sparebank1	3,81%	3,28%	32 535	36 277
Obligasjonslån amortisert Borgestad ASA	3 mnd NIBOR + 7,00 %	7,28%	297 750	-
Sum			330 285	36 277

Restbeløp på lånekostnader vedrørende obligasjonslån med forfall i oktober 2018 som amortiseres utgjør MNOK 2,25 per 31. desember 2017. Covenant knyttet til obligasjonslånet gjelder krav til egenkapital i Borgestad konsernet på minimum MNOK 350 og konsernlikviditet minimum MNOK 25. Covenantskrav er overholdt per 31. desember 2017. Obligasjonslånet er refinansiert og nytt forfall er 21. mars 2021. Se note 15 for mer informasjon.

NOTE 13. TILKNYTTETE SELSKAP

Selskap	Forretnings kontor	Eierandel	Stemme -andel	Bokført verdi 31.12.17	Egen kapital 31.12.17	Resultat 31.12.17
Grenland Arena AS	Skien	0,0 %	0,0 %	-	-	-23
Norwegian Crew Management AS	Oslo	33,3 %	33,3 %	1 748	9 532	114

Inntekt/utgift på investering i tilknyttede selskap	2017	2016
Norwegian Crew Management utbytte	-	667
Grenland Arena gevinst ved salg	26 003	-
Resultatført inntekt	26 003	667

Verdiendring	2017	2016
Balanseført verdi 01.01	28 434	35 809
Salg av andel (Grenland Arena AS / Istrail Invest AS)	-26 686	-7 375
Balanseført verdi 31.12	1 748	28 434

Testing for verdifall

I de tilfeller der indikasjoner på verdifall er observert, er gjenvinnbart beløp beregnet. Gjenvinnbart beløp er høyeste av virkelig verdi fratrasket salgsutgifter og bruksverdi. I det følgende beskrives resultatene fra de vesentligste verdifallstestene. Beregning av bruksverdi innebærer bruk av estimater. Beregningenes sensitivitet ovenfor endring i ulike forutsetninger beskrives derfor nærmere.

Grenland Arena AS

Aksjene i Grenland Arena AS ble solgt i første kvartal 2017.

NOTE 14. FINANSIELL MARKEDSRISIKO

Finansiell risiko

Rutiner for risikostyring er vedtatt av styret. De viktigste finansielle risikoer selskapet er utsatt for er knyttet til renterisiko, likviditetsrisiko, valutarisiko og kredittrisiko. Selskapets ledelse har en løpend vurdering av disse risikoene og fastsetter retningslinjer for hvordan disse skal håndteres og i samsvar med selskapets strategi for rente- og valutaeksponering benytter selskapet enkelte ganger finansielle derivater for å redusere denne risikoen.

I) Renterisiko

Selskapet er eksponert for renterisiko gjennom plassering og finansieringsaktiviteter. Per 31. desember 2017 hadde selskapet flytende rente for alle vesentlige innskudd, fordringer og lån, med unntak av fordringer og lån til datterselskap og tilknyttede selskap. Følgende tabell viser selskapets sensitivitet for potensielle endringer i rentenivået. Beregningen tar utgangspunkt i rentebærende fordringer og bankinnskudd fratrasket rentebærende gjeld. Det er ikke inngått kontantstrømssikringer slik at hele effekten hadde kommet over resultatet.

År	Endring i rentenivået i prosentpoeng	Effekt på resultat før skatt (NOK 1 000)	Effekt på egenkapitalen (NOK 1 000)
2017	+/-1 % poeng	+/- 3 150	-
2016	+/-1 % poeng	+/- 3 168	-

II) Likviditetsrisiko

Likviditetsrisiko er risikoen for at selskapet ikke vil være i stand til å betjene sine finansielle forpliktelser etter hvert som de forfaller. Selskapets strategi for å håndtere likviditetsrisiko er å ha tilstrekkelig med likvider til enhver tid for å kunne innfri sine finansielle forpliktelser ved forfall, både under normale og ekstraordinære omstendigheter, uten å risikere uakseptable tap eller på bekostning av selskapets rykte. Ubenyttede kredittmuligheter er omtalt i note 12.

Selskapets har refinansiert obligasjonslånet som per 31. desember 2017 forfalt 4. oktober 2018. Obligasjonslånet er fornyet i mars 2018 og har forfall 21. mars 2021 med tilsvarende betingelser. Se note 15 for ytterligere informasjon. Trekkrettigheter fornyes årlig.

III) Valutarisiko

Selskapet er utsatt for valutarisiko i den grad fordringer og gjeld er i utenlandsk valuta. Videre har datterselskaper virksomhet som til dels er valutaeksponert. Indirekte er man valutaeksponert mot EUR og PLN gjennom fordring på Borgestad Properties AS som igjen har fordring på Agora Bytom Sp. z o.o.

IV) Kredittrisiko

Selskapet handler kun med godkjente kredittverdige motparter. Alle motparter som får kreditt hos selskapet skal godkjennes og underlegges en vurdering av kredittverdighet. De største enkeltstående debitorer er datterselskapet Borgestad Properties AS hvor det totalt er lånt ut TNOK 104 374 og fordring på datterselskapet Agora Bytom Sp. z o.o totalt TNOK 109 937, samt fordringer på Borgestad Næringspark AS TNOK 18 209.

Største debitor i Borgestad Properties AS er også Agora Bytom Sp. z o.o. Maksimal risikoeksponering er representert ved balanseført verdi av de finansielle eiendelene, inkludert eventuelle derivater, i balansen. Da motparten i derivathandelen og innestående i bank normalt er banker anses kredittrisikoen knyttet til disse postene å være svært lav. Selskapet anser derfor sin maksimale risikoeksponering å være balanseført verdi av langsiktige fordringer, TNOK 241 652.

NOTE 15. HENDELSER ETTER BALANSEDAGEN

Hendelser etter balansedagen

Borgestad ASA har den 27. februar 2018 solgt hele sin aksjepost i PCO Zarow Sp. z o.o. for til sammen TNOK 34 327 mot kontant oppgjør.

Borgestad ASA har forlenget det sikrede obligasjonslånet pålydende NOK 300 millioner i det norske obligasjonsmarkedet med ny forfallsdato 21. mars 2021, og med en rente på 3 måneders NIBOR pluss 700 basispunkter.

ERKLÆRING

I henhold til Verdipapirhandellovens § 5-5

Vi bekrefter at konsernets og selskapets årsregnskap for 2017 etter vår beste overbevisning er utarbeidet i samsvar med gjeldende regnskapsstandarder og at opplysningene i regnskapet gir et rettviseende bilde av konsernets og selskapets eiendeler, gjeld, finansielle stilling og resultat som helhet.

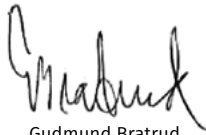
Årsberetningen gir en rettviseende oversikt over utviklingen, resultatet og stillingen til konsernet og selskapet, sammen med en beskrivelse av de mest sentrale risiko- og usikkerhetsfaktorer konsernet står overfor.

Borgestad, 31. desember 2017

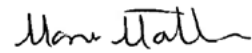
22. mars 2018

Bertel O. Steen
Styreleder

Gudmund Bratrud
Styremedlem

Mona Møller
Styremedlem

Christen Knudsen
Administrerende direktør

Pål Feen Larsen
CFO/COO

Til generalforsamlingen i Borgestad ASA

UAVHENGIG REVISORS BERETNING

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet

Konklusjon med forbehold

Vi har revidert Borgestad ASAs årsregnskap, som består av:

- selskapsregnskapet, som består av balanse per 31. desember 2017, resultatregnskap, og kontantstrømoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper, og
- konsernregnskapet, som består av balanse per 31. desember 2017, resultatregnskap, oppstilling over totalresultat, oppstilling over endringer i egenkapital og kontantstrømoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening:

- er årsregnskapet, med unntak av virkningene av forholdet beskrevet i avsnittet «Grunnlag for konklusjonen med forbehold», avgitt i samsvar med lov og forskrifter
- gir det medfølgende selskapsregnskapet, med unntak av de mulige virkningene av forholdet beskrevet i avsnittet «Grunnlag for konklusjonen med forbehold», et rettviseende bilde av den finansielle stillingen til Borgestad ASA per 31. desember 2017 og av selskapets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.
- gir det medfølgende konsernregnskapet, med unntak av de mulige virkningene av forholdet beskrevet i avsnittet «Grunnlag for konklusjonen med forbehold», et rettviseende bilde av den finansielle stillingen til konsernet Borgestad ASA per 31. desember 2017 og av konsernets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med International Financial Reporting Standards som fastsatt av EU.

Grunnlag for konklusjonen med forbehold

Vi ble valgt til revisor for selskapet og konsernet i løpet av 2017 og vi har utført revisjonshandlinger på inngående balanse. Tidligere revisor har i sin revisjonsberetning for 2016 inntatt et forbehold der de fastslår at de ikke har vært i stand til å innhente tilstrekkelig og hensiktsmessig revisjonsbevis på verdien av investeringen i NBT AS. Vi har under vår revisjon av inngående balanse ikke vært i stand til å innhente tilstrekkelig og hensiktsmessig revisjonsbevis som gjør oss i stand til å falle ned på en annen konklusjon enn det som er fastsatt av tidligere revisor. Vi har følgelig ikke kunnet fastslå eventuelle effekter dette forholdet kan ha på selskapets resultat og konsernets totalresultat for 2017.

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av årsregnskapet. Vi er uavhengige av selskapet og konsernet slik det kreves i lov og forskrift, og har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Presisering - estimeringsusikkerhet

Det er i selskapsregnskapet og konsernregnskapet innregnet TNOK 27.573 relatert til en investering i selskapet NBT AS. Vi vil presisere at det er heftet estimeringsusikkerhet knyttet til virkelig verdi av denne regnskapsposten. Det vises til omtale i årsberetningen, note 4 i selskapsregnskapet og note 16 i konsernregnskapet. Dette forholdet har ingen betydning for vår konklusjon om årsregnskapet.

Sentrale forhold ved revisjonen

Sentrale forhold ved revisjonen er de forhold vi mener var av størst betydning ved revisjonen av årsregnskapet for 2017. Disse forholdene ble håndtert ved revisjonens utførelse og da vi dannet oss vår mening om årsregnskapet som helhet. Vi konkluderer ikke særskilt på disse forholdene. De sentrale forholdene vi har identifisert i revisjonen er:

- Verdsettelse av investeringseiendom

Verdsettelse av investeringseiendom

Beskrivelse av sentrale forhold	Hvordan vår revisjon adresserte sentrale forhold
Konsernets investeringseiendom Agora Bytom i Polen har en balanseført verdi per 31.12.2017 på 939 millioner kroner. Investeringseiendommen er innregnet til anskaffelseskost. Eiendommen er i 2017 testet for verdifall og estimatet på gjenvinnbart beløp er fastsatt av ledelsen med bistand fra ekstern verdsetter. Det vises til omtale i note 11 til årsregnskapet. Verdsettelsen er basert på sentrale forutsetninger som avkastningskrav, fremtidige leiebetalinger og utleiegrad. Dette er estimater som er beheftet med usikkerhet og sammenholdt med at investeringseiendommens relative andel av konsernets totalkapital er betydelig, er dette et sentralt forhold i vår revisjon.	Vi har: • Vurdert design og implementering av interne kontroller knyttet til ledelsens prosess for identifikasjon av nedskrivningsindikatorer, samt testing av verdifall på investeringseiendommen. • Vurdert metodisk tilnærming på beregning av gjenvinnbart beløp opp mot kravene slik de er fastsatt i IAS 36 – Verdifall på eiendeler. • Vurdert ekstern verdsetters kompetanse og objektivitet. • Kontrollert de anvendte verdsettelsesmodellenes nøyaktighet. • Gjennomgått og utfordret rimeligheten av ledelsens forutsetninger knyttet til fremtidige leienivåer og utleiegrad, ved å vurdere konsistens mellom historisk utleiegrad og leienivå og forutsetningene som er lagt til grunn for forventet fremtidig utleiegrad og leienivå. • Vurdert anvendt intervall på avkastningskrav ved å sammenholde dette mot relevante observerbare transaksjoner i markedet. • Benyttet en intern verdsettelses-spesialist på deler av revisjonen av ledelsens estimat på gjenvinnbart beløp. • Vurdert om noteopplysningene i årsregnskapet oppfyller opplysningskravene i IAS 40 – Investeringseiendom.

Øvrig informasjon

Ledelsen er ansvarlig for øvrig informasjon. Øvrig informasjon består av informasjonen i årsrapporten, redegjørelsene om foretaksstyring og samfunnsansvar, men inkluderer ikke årsregnskapet og revisjonsberetningen.

Vår uttalelse om revisjonen av årsregnskapet dekker ikke øvrig informasjon, og vi attesterer ikke den øvrige informasjonen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese øvrig informasjon med det formål å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom øvrig informasjon og årsregnskapet, kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen, eller hvorvidt den tilsynelatende inneholder vesentlig feilinformasjon.

Dersom vi konkluderer med at den øvrige informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon er vi pålagt å rapportere det. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Styrets og administrerende direktørs ansvar for årsregnskapet

Styret og administrerende direktør (ledelsen) er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet i samsvar med lov og forskrifter, herunder for at det gir et rettviseende bilde, for selskapsregnskapet i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge, og for konsernregnskapet i samsvar med International Financial Reporting Standards som fastsatt av EU. Ledelsen er også ansvarlig for slik intern kontroll som den finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet må ledelsen ta standpunkt til selskapets og konsernets evne til fortsatt drift og på tilbørlig måte opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for selskapsregnskapet så lenge det ikke er sannsynlig at virksomheten vil bli avviklet. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for konsernregnskapet med mindre ledelsen enten har til hensikt å avvikle konsernet eller legge ned virksomheten, eller ikke har noe realistisk alternativ til dette.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål med revisjonen er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir vurdert som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke økonomiske beslutninger som brukerne foretar basert på årsregnskapet.

Som del av en revisjon i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, utøver vi profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen. I tillegg:

- identifiserer og anslår vi risikoen for vesentlig feilinformasjon i regnskapet, enten det skyldes misligheter eller utilsiktede feil. Vi utformer og gjennomfører revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoer, og innhenter revisjonsbevis som er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter ikke blir avdekket, er høyere enn for feilinformasjon som skyldes utilsiktede feil, siden misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, uriktige fremstillinger eller overstyring av intern kontroll.
- opparbeider vi oss en forståelse av den interne kontroll som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av selskapets og konsernets interne kontroll.
- evaluerer vi om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimatene og tilhørende noteopplysninger utarbeidet av ledelsen er rimelige.
- konkluderer vi på hensiktsmessigheten av ledelsens bruk av fortsatt drift-forutsetningen ved avleggelsen av regnskapet, basert på innhentede revisjonsbevis, og hvorvidt det foreligger vesentlig usikkerhet knyttet til hendelser eller forhold som kan skape tvil av betydning om selskapets og konsernets evne til fortsatt drift. Dersom vi konkluderer med at det eksisterer

vesentlig usikkerhet, kreves det at vi i revisjonsberetningen henleder oppmerksomheten på tilleggsopplysningene i regnskapet, eller, dersom slike tilleggsopplysninger ikke er tilstrekkelige, at vi modifiserer vår konklusjon om årsregnskapet og årsberetningen. Våre konklusjoner er basert på revisjonsbevis innhentet inntil datoen for revisjonsberetningen. Etterfølgende hendelser eller forhold kan imidlertid medføre at selskapet og konsernet ikke fortsetter driften.

- evaluerer vi den samlede presentasjonen, strukturen og innholdet, inkludert tilleggsopplysningene, og hvorvidt årsregnskapet representerer de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir et rettviseende bilde.
- innhenter vi tilstrekkelig og hensiktsmessig revisjonsbevis vedrørende den finansielle informasjonen til enhetene eller forretningsområdene i konsernet for å kunne gi uttrykk for en mening om det konsoliderte regnskapet. Vi er ansvarlige for å lede, følge opp og gjennomføre konsernrevisjonen. Vi alene er ansvarlige for vår revisjonskonklusjon.

Vi kommuniserer med dem som har overordnet ansvar for styring og kontroll blant annet om det planlagte omfanget av revisjonen og til hvilken tid revisjonsarbeidet skal utføres. Vi utveksler også informasjon om forhold av betydning som vi har avdekket i løpet av revisjonen, herunder om eventuelle svakheter av betydning i den interne kontrollen.

Vi gir styret en uttalelse om at vi har etterlevd relevante etiske krav til uavhengighet, og om at vi har kommunisert og vil kommunisere med dem alle relasjoner og andre forhold som med rimelighet kan tenkes å kunne påvirke vår uavhengighet, og, der det er relevant, om tilhørende forholdsregler.

Av de sakene vi har kommunisert med styret, tar vi standpunkt til hvilke som var av størst betydning for revisjonen av årsregnskapet for den aktuelle perioden, og som derfor er sentrale forhold ved revisjonen. Vi beskriver disse sakene i revisjonsberetningen med mindre lov eller forskrift hindrer offentliggjøring av saken, eller dersom vi, i ekstremt sjeldne tilfeller, beslutter at en sak ikke skal omtales i beretningen siden de negative konsekvensene av en slik offentliggjøring med rimelighet må forventes å oppveie allmennhetens interesse av at saken blir omtalt.

Uttalelse om øvrige lovmessige krav

Konklusjon om årsberetningen og redegjørelsene om foretaksstyring og samfunnsansvar

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen og i redegjørelsene om foretaksstyring og samfunnsansvar om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til anvendelse av overskuddet er konsistente med årsregnskapet og i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av selskapets og konsernets regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Norge.

Skien, 23. mars 2018
Deloitte AS

Kenneth Karlsen
statsautorisert revisor

Felleskampanjen - Levende hav

HOLD SKJÆRGÅRDEN REN!

SJØMANNSFORENINGENES LANSDSFORBUNDS samarbeidende sjømanns- og skipperforeninger, viste ved årets delegertmøte stor forståelse for å engasjere seg i informasjonsarbeidet om et «LEVENDE HAV» og en «REN SKJÆRGÅRD».

Det var sogar de som mente at sjømannsforeningene burde ha et eget utvalg for disse formål og stå til tjeneste med å spre brosjyrer, uttale seg til massemedia etc.

Forsiden av dette nummer av «Borgestad Posten» taler for seg selv, når det er snakk om et «LEVENDE HAV» BLI MED Å SØRG FOR ET RENT KJØLVANN!

I vår rederiavis nr. 1 for mars måned 1972, skriver vi en leder, under overskriften: «POLLUTION OF THE SEA» bl. a.: «Vi må videre komme dit hen at forbrenningsovnene blir innstallert i skip over en viss størrelse. Søppelsjakt fra poopen direkte ned i ovnen i maskinrommet. Ikke bare en sjakt fra byssa og ned som munner ut i skutesiden og det hele går til sjøs som idag.

Av alt det utrolige som blir uteksprementert i dag, anser vi dette som en bagatell både konstruksjons og omkostningsmessig.

I Washington sier den franske havforsker Jacques Costeau at verdenshavene vil dø ut i løpet av 100 år, hvis man ikke for alvor går inn for å utrydde forurensningene.

Når man så leser, og det er bevist, at film kan fremkalles i de Nederlandske elver. Om ikke lenge kanskje også i de norske. At elvevannet reagerer like godt som den meget giftige fremkallingsvæske! Godt bilde ble det også, sies det. Da, ... forstår man at skipsklokka har ringt for 3. gang, sogar i den 12. time.» Sitat slutt.

Man får imidlertid ingen tiltro til hele saken, når man daglig ser skuter gå til sjøs med en oljetønne eller 2 hengende fra hekken. Fast i topp og bunn. I disse er all søpla heldt når skuta lå ved land.

Straks losen er gått, lar man fastgjøringen i topp gå, oljefatet tipper rundt og all søppla går til sjøs. Slikt hender utenfor alle verdens havner 24 timer i døgnet året rundt. Vi spør: «KAN DET DA BLI NOE RENT KJØLVANN»? Det er selvsagt skip som ikke gjør dette, men vi tipper (bokstavlig talt) at ca. 60 % av verdens sjøgående skip gjør det. Så kommer alle de tusenvis av lystfartøyer som gjør det samme. Store mulktet må til for dem som ikke holder RENT KJØLVANN!!

